

Treball de fi de grau

Títol

Autor De

~~XXXXXX~~ Tutor De

Grau

Data

Full Resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Autor/a:

Tutor/a:

Any:

Titulació:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès

RESUM DEL TREBALL

Malgrat que la fotografia ha obert noves perspectives i ha contribuït en el descobriment del món, també és un element perillós que pot crear necessitats, modelar pensaments o donar informacions errònies. És una eina poderosa que, tot i no presentar símptomes de manipulació, expressa un missatge escollit, modelat i connotat molt difícil de valorar èticament, ja que cada fotògraf segueix la seva pròpia moral.

Les qüestions polítiques, les ideologies, els pensaments i els gustos d'una època determinada són factors que influeixen a l'hora de fer una fotografia, de processar-la i, finalment, seleccionar-la perquè protagonitzi la primera plana del diari. Trencant amb una definició de la imatge de premsa vinculada a la total objectivitat i vista com un mirall de la realitat, Barthes la descriu com "un objecte que s'ha treballat, escollit, compost, construït, tractat d'acord amb les normes professionals, estètiques o ideològiques, que són molts factors de connotació" (1977: 19).

Partint d'aquesta idea, s'ha recorregut a la semiòtica com a mètode d'anàlisi que ajuda a entendre el pes real d'una imatge en una portada. L'estudi, quantitatiu i qualitatiu, destapa els elements tècnics i icònics d'una mostra de cinquanta fotografies de portada de fets d'actualitat dels principals diaris nacionals: *ABC*, *La Razón*, *El País*, *La Vanguardia* i *El Mundo*. S'introdueixen, així, elements de valoració significatius respecte el tractament fotoperiòdic dels fets.

Amb la lectura global de les imatges i el seu títol es donen indicis del compliment de la hipòtesi: transmeten una informació amb connotació ideològica. El missatge es construeix i s'expressa a través d'elements com la retòrica, la selecció, els gestos i actituds dels protagonistes de la imatge i la relació entre aquests i el títol. Cal recordar que la fotografia, al cap i a la fi, és un sistema complex de codis i que, per tant, no és la realitat, sinó una percepció d'aquesta, una manera de representar-la.

A vegades n'hi ha prou amb molt poques coses per donar a les fotografies un sentit diametralment oposat al que el reporter pretenia. Vaig passar per aquesta experiència als meus principis. Abans de la guerra, la compra-venda de títols a la Borsa de París encara es realitzava a l'aire lliure, sota els pòrtics. Un dia em vaig dedicar a prendre una sèrie de fotografies d'aquella ebullició agafant com a blanc un agent de canvi. A estones somreia, a estones amb expressió angoixada, assecant-se la seva cara rodona, exhortava la gent amb grans posats. Vaig enviar aquelles fotografies a diverses revistes europees sota l'anodí títol de "Instantànies de la Borsa de París". Poc després vaig rebre els retalls d'un diari belga, i com no seria la meva sorpresa al descobrir les meves fotografies sota un gran títol que deia: 'Alça a la Borsa de París, algunes accions aconseguixen un preu fabulós'. Gràcies a uns subtítols enginyosos, el meu innocent reportatge agafava el sentit d'un esdeveniment financer. La meva sorpresa va fregar els límits de la xafogor quan vaig descobrir dies més tard les mateixes fotografies en un diari alemany sota el títol, aquesta vegada, de 'Pànic a la Borsa de París, s'enfonsen fortunes, milers de persones arruïnades'. Les meves imatges il·lustraven perfectament la desesperació del venedor i l'agitació de l'especulador en trànsit d'arruïnar-se. Era evident que cada publicació havia donat a les meves fotografies un sentit diametralment oposat, corresponent a les seves intencions polítiques. L'objectivitat de la imatge no és més que una il·lusió.

ÍNDIX

1. Introducció i justificació del treball.....	Pàg. 2
2. Objectius del treball	4
3. Marc teòric.....	5
3.1. La funció de la fotografia a la premsa	
3.2. Semiòtica de la imatge	
Definicions i conceptes bàsics	
Una cronologia de teoritzacions sobre el realisme fotogràfic	
Connotació i denotació de la imatge	
3.3. Ètica fotoperiodística	
Sis filosofies ètiques	
Un referent: el codi ètic de la NNPA	
4. Metodologia.....	19
4.1. Referències d'altres autors i una proposta metodològica pròpia	
4.2. Mostra per a l'anàlisi	
4.3. Prova pilot i modificacions de la fitxa d'anàlisi	
5. Interpretació de resultats.....	24
5.1. Una anàlisi general des dels diaris	
5.2. Una anàlisi general des dels fets	
5.3. L'expressió dels subjectes/objectes a la fotografia	
5.4. La retòrica com a element principal en la construcció del missatge fotogràfic	
5.5. Altres elements que repercuteixen en la descodificació del missatge fotogràfic	
5.6. L'adequació de la imatge al missatge periodístic	
6. Conclusions.....	40
7. Referències bibliogràfiques	46
Annex	49

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ DEL TREBALL

Sobre els fotògrafs, diu Walker Evans: “L’ull manipula els sentits i no les idees. És *voyeur*, summament hàbil i una mica espia”. Per entendre aquest treball es pot partir de l’opinió d’aquest reconegut fotoperiodista. De la mateixa manera que existeixen moltes formes de fotografiar, també n’hi ha moltes de veure i tantes realitats com persones que observen. Malgrat que les imatges no estiguin manipulades tècnicament, porten implícitament un missatge connotat, que és el que arriba al lector.

Phil Coomes, editor d’imatges de la BBC, expressa en un article que una fotografia mai existeix de manera aïllada. Sempre és part d’una relació triangular que implica el fotògraf, el tema i l’audiència (2011). Per tant, no pot ser mai objectiva i encara menys quan s’inclou en un mitjà de comunicació. Hi ha molts elements, tècnics i icònics, que la construeixen i la defineixen en una línia molt concreta en funció de l’objectiu que se li vulgui atorgar. Cal tenir present, però, que la interpretació de la imatge no acaba quan el fotògraf la pren, sinó que és el lector qui la percep en darrera instància segons la seva pròpia manera de pensar.

Per bé o per mal, la fotografia està present en molts moments de la vida i, sobretot, en aquells susceptibles de ser notícia. És poderosa. I aquest poder de la imatge a la premsa està relacionat amb el fet que la vista sempre arriba abans que la parla. Es veu allò que es mira i mai es mira una única cosa perquè la ment capta un únic missatge, una relació entre els elements de la imatge i els lectors mateixos. No existeix un “llenguatge” de la fotografia com un sistema senzill de significació que segueixin tots els fotògrafs, més aviat el que hi ha és un sistema complex de codis sobre els quals es pot construir la fotografia.

Malgrat que avui en dia sembli impossible llegir una notícia sense una imatge que ajudi a comprendre la informació, aquesta no va adquirir una gran importància dins els diaris fins els darrers anys del segle XX. En el moment en què a la premsa la notícia ja no pot viure sense la fotografia, es confirma que la imatge sovint pot ser més intensa que les pròpies paraules: el seu gran impacte visual influeix molt en la construcció de significats dels fets. Encara agafen més protagonisme les que apareixen en portada a la premsa escrita, ja que expliquen ràpidament el contingut i la intenció de la informació que es dona, que és considerada la més rellevant del dia.

Degut al paper actual de la fotografia en la construcció d’un missatge a la premsa, és interessant fer una anàlisi semiòtica d’imatges de fets d’actualitat per poder veure la intenció que s’amaga darrera el que pot semblar, a ulls dels lectors, un simple element que acompanya el text. L’estudi quantitatiu i qualitatiu de les fotografies introdueix elements de valoració significatius respecte

el tractament periodístic d'aquestes notícies, de manera que es facilita la seva descodificació. Les qüestions polítiques, les ideologies, els pensaments i els gustos d'una època determinada són factors que influeixen a l'hora de fer una fotografia, de processar-la i, finalment, seleccionar-la perquè protagonitzi la primera plana del diari.

Partint d'aquesta idea, aquest treball pretén ser una mostra que ajudi a entendre el pes real d'una imatge en una portada: el poder d'una fotografia que, en principi, no presenta símptomes de manipulació, però que expressa un missatge escollit, modelat i connotat. Per arribar aquí, l'anàlisi destaparà els elements tècnics i icònics de les imatges per poder jutjar la intenció dels fotògrafs, editors i de la redacció, un fet que sovint passa desapercebut en ulls d'un lector innocent que rep un missatge ja construït.

El treball no pretén, en cap cas, establir un únic mètode d'anàlisi de la fotografia periodística, sinó sensibilitzar la mirada del lector. Tampoc pretén ser totalment objectiu, perquè com qualsevol investigació en ciències socials, està taxat de subjectivitat. És una aproximació que permet establir una posició crítica a la complexitat que envolta la fotografia de premsa.

2. OBJECTIUS I HIPÒTESI DEL TREBALL

L'estudi parteix des d'uns determinats problemes de recerca:

Pregunta principal:

- *Quina és la intenció ideològica que s'amaga darrera les fotografies de portada dels diaris?*

Subpreguntes:

- *En quin missatge centra la notícia cada diari a partir de la fotografia i el titular?*
- *Quines semblances i diferències s'observen en les fotografies de la mateixa notícia en els diferents diaris analitzats?*

A partir d'aquestes qüestions, es formulen una sèrie d'objectius a dur a terme:

- Analitzar els atributs de les fotografies com un conjunt de valors amb significació denotativa i connotativa que mostren com el fotoperiodista codifica la realitat a través de recursos tècnics i retòrics propis del llenguatge fotogràfic.
- Fer patent que el missatge fotogràfic dels diaris està influenciat per la ideologia de cadascun d'ells.
- Analitzar l'adequació del missatge periodístic (imatge i títol) a l'ètica fotoperiodística.

La hipòtesi de la qual parteix el treball és la següent: les imatges de portada dels principals diaris espanyols tenen un missatge amb connotació ideològica construït a partir del tractament tècnic i icònic de les fotografies i en relació amb el seu títol.

Per arribar als objectius plantejats i comprovar el compliment o no de la hipòtesi, es realitza una anàlisi semiòtica de les fotografies que apareixen en portada en paper dels diaris *El País*, *El Mundo*, *l'ABC*, *La Vanguardia* i *La Razón* sobre determinades notícies seleccionades del 2013.

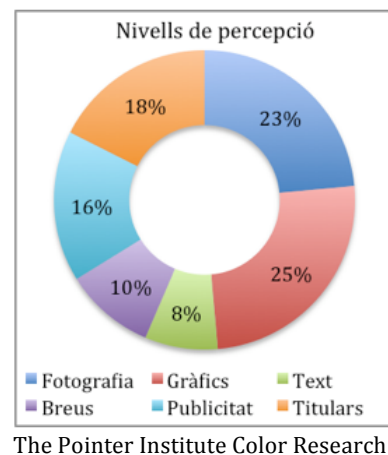
3. MARC TEÒRIC

3.1. La funció de la fotografia a la premsa

Els humans recorden amb fotografies. La memòria reté imatges de tot tipus que formen part de la realitat i dels mateixos lectors. Per això, la qualitat d'una imatge depèn de l'impacte emocional que aquesta provoca en el receptor. És una mirada singular i subjectiva d'un fotògraf o mitjà, però també del qui la mira. A la portada d'un diari, té un alt valor comunicatiu, com a element per atraure el lector i a la vegada per facilitar la comprensió de la informació.

La primera fotografia que es va fer va ser l'any 1826, pels germans Niepce, tot i que realment va néixer amb el Daguerrotip del francès Daguerre el 1839, que va suposar el primer procés fotogràfic important. Però la primera que va aparèixer a la premsa ho va fer el 1880, al *Daily Graphic* de Nova York. Des de llavors, el desenvolupament de la fotografia periodística va anar molt lligat al cobriment de conflictes bèl·lics. Després de la Primera Guerra Mundial, a Alemanya es va germinar la llavor del que seria el fotoperiodisme modern. Mitjans com les revistes *Berliner Illustrierte* a Alemanya, *Vu* a França i per suposat, *Life* als Estats Units i també les agències Dephot o Magnum, van situar la imatge en un primer pla, com un element imprescindible de la informació.

Actualment, a la premsa i, especialment a la portada, la fotografia es converteix immediatament en un focus preferent d'atenció, de manera que esdevé un clar factor de jerarquització que influeix en l'aparent importància de la notícia. Les investigacions que estudien el comportament dels lectors davant les pàgines dels diaris assenyalen la importància de la imatge, així com d'altres elements gràfics. Segons una investigació de The Pointer Institute Color Research de Florida (1991), el lector només processa una quarta part del text, mentre que veu i percep un 75% de les fotografies.

Per aquest motiu, la imatge de portada ha de ser el millor possible tècnicament i ha d'expressar un missatge precís. La fotografia i el seu títol han d'ajudar a explicar la història, així com el títol i el peu de la imatge l'han de resumir. S'ha de tenir present que no totes les accions són notícia i, per això, editors, reporters i fotògrafs s'han de reunir cada dia per prendre decisions de contingut en base al seu judici noticiós, la comprensió dels seus lectors i la consciència de les seves responsabilitats ètiques, jurídiques i econòmiques.

Vilches (1987: 91) apunta, en primer lloc, que una fotografia no és notícia per ella mateixa, sinó que és una de les variables de la informació utilitzades en un diari juntament amb altres elements (com els títols, els textos o la compaginació). La imatge és notícia només en algunes circumstàncies i, tot i així, es contextualitza per un text o un peu de foto. Tendeix a ser la part de posada en escena d'una notícia i, a la vegada, un certificat de veracitat. En segon lloc, les notícies escrites i les fotografies s'organitzen estructuralment segons la importància dels gèneres de la informació i de l'esdeveniment. I en tercer lloc, aquestes també s'organitzen en funció de les expectatives del lector, que es refereixen a l'activitat cognitiva de cada receptor, les competències intertextuals i el rol del context.

La fotografia de premsa és la notificació d'esdeveniments reals, interpretats visualment per un fotògraf i orientats per uns criteris de contingència, mediatitzats per diversos processos codificadors (fotogràfic, informatiu i d'impressió fotomecànica) i que produeix un missatge visual que és interpretat pel receptor segons la seva competència icònica i el seu coneixement del context. (Nixon, 1963)

Barthes també s'apropa a una definició de la imatge de diari com una peça subjectiva: "és un objecte que s'ha treballat, escollit, compost, construït, tractat d'acord amb les normes professionals, estètiques o ideològiques, que són molts factors de connotació" (1977: 19).

El fotoperiodisme que no és independent, és a dir, el que està lligat a empreses de comunicació, com el que s'analiza en aquest estudi, funciona d'acord amb els interessos dels propietaris de la indústria, les finances, la premsa i els governs. Tot i que la fotografia ha obert noves perspectives i ha contribuït en el descobriment del món, també és un element perillós com a manipulador per crear necessitats, modelar pensaments o donar informacions errònies.

El fotoperiodisme demana a la càmera que el que ella vegi, ho vegi millor que l'ull; perquè, a diferència de l'ull, no es perdi res important. A aquestes demandes, la càmera, encara que sigui un objecte inanimat, és completament capaç d'accedir. Però el fotoperiodisme va més enllà. Exigeix que la càmera sigui selectiva, o el més selectiva possible; que destriï el millor que pugui, que ajudi a entendre el que veu. Òbviament, en aquestes últimes demandes, la càmera no pot fer-hi front, sola. Aquí és on el fotògraf entra, per exercir els poders discrecionals que estan oberts a ell en fer ús de la màquina. (Hicks citat a Massey, 1996: 12)

Hi ha moltes decisions que voluntària o involuntàriament, corren a càrrec del fotògraf, com és el cas de la profunditat de camp, l'angle, la distància focal o l'enquadrament, entre d'altres. El fotògraf escull tots aquests elements tècnics en funció del valor informatiu de la imatge, del valor

artístic, de la línia editorial o de l'exclusivitat de la fotografia. A més a més, la fotonotícia és un producte que ha de complir estàndards de qualitat acceptats pel públic, els anunciants i els professionals del mateix mitjà. Dins l'organització del diari ja es limita el treball fotoperiòdic mitjançant ordres i normes de la direcció i a través de les polítiques de tractament de la informació de l'empresa.

Vilches (1987: 88) defineix les particularitats de la fotografia de premsa, que compta amb unes formes específiques de tractament periòdic que influeixen en la organització dels continguts. Són els codis òptics (tot allò que ha influenciat en el moment de fer la fotografia, com la lent o la il·luminació), els codis de tractament (procediments que rep una imatge original quan arriba a la redacció, amb l'objectiu d'adaptar-la a la informació) i els codis de compaginació (la situació i grandària de la fotografia en el conjunt de la pàgina).

Per tant, una imatge que apareix a la portada d'un diari ha estat tractada en diferents processos anteriorment i acumula molts elements subjectius: des de les decisions preses pel propi fotògraf, passant per les decisions preses per la redacció o direcció del diari (grandària de la imatge i forma o situació en portada) i fins arribar a la interpretació final del lector. Aquest últim, arriba a un diari amb el seu propi conjunt de codis que utilitzarà per a descodificar el missatge. La seva interpretació, per tant, depèn de la seva familiaritat amb el diari i els codis que s'utilitzen.

El propòsit del fotògraf és provocar una autoreflexió a través de les imatges, que obliga la retina a advertir significats preestablerts. Umberto Eco i John Berger apunten que la fotografia és, per tant, una visió recreada o reproduïda que estableix indefectiblement relacions culturals entre l'autor i l'espectador.

De fet, es poden establir una sèrie de funcions que van lligades a les fotografies informatives. Roman Jakobson (1975: 347-395) proposa un model lingüístic que defineix les funcions de la imatge que coparticipen en el procés de comunicació periòdica.

Funció	Ubicació	Descripció
Emotiva	Emissor	Expressió directa del subjecte de l'enunciació davant allò que està informant
Conativa	Destinatari	Legitimació, la versemblança "jo vaig ser-hi"
Referencial	Context	Precisa el tipus d'informació, relació-descripció amb el referent, estableix una relació subjecte de l'enunciació. Remet al sentit denotatiu dels objectes
Poètica	Missatge	Remet a la dimensió estètica de la imatge i els seus recursos expressius, així com la combinació dels components formals,

		cognitiu i perceptiu de la imatge. Incorpora elements per la interpretació a partir dels trets propis del llenguatge icònic i fotogràfic
Fàtica	Contacte	Estableix el tipus de contacte, contracte que es té amb el lector
Metalingüística	Codi	Dialoga amb els sentits del text escrit. La seva relació és d'interdependència, pot incorporar el contracte de lectura del text o bé ofereix altres elements per a la seva descodificació. A més a més, el propi subjecte de l'enunciació posseeix un dispositiu retòric més efectiu en la combinació foto-peu-titular que en el propi text.

Model lingüístic aplicat a la imatge (Jakobson, 1975)

De totes aquestes representacions, interpretacions i decisions se'n pot extreure una anàlisi a partir de la seva descodificació i comparació amb la resta de fotografies de portada dels diferents diaris nacionals escollits per fer l'estudi. Per tal d'analitzar les imatges, s'ha d'entrar al terreny de la semiòtica.

El mètode d'anàlisi semiòtica identifica en la imatge diferents nivells estructurals. El model semiòtic estructuralista ha utilitzat la distinció de dos plans: un pla d'expressió i un pla de contingut (...). Sobre aquesta base estructural s'ha descrit la funció semiòtica de la imatge: quan el lector associa un contingut, un sentit, a una forma d'expressió es produeix una semiòtica, o el que és el mateix, un procés de comunicació de significats a través d'un enunciat. (Jesús Robledano Arillo, 2002)

3.2. Semiòtica de la imatge

Definicions i conceptes bàsics

La fotografia és un mitjà de comunicació que transmet i expressa idees a un receptor al qual s'emet el missatge, però també comporta un procés d'interpretació. El fet de tractar-se d'una expressió visual, fa que tingui un sentit estètic, però no s'ha d'oblidar que també significa alguna cosa.

Avui en dia els signes apareixen de moltes maneres diferents: paraules escrites o orals, sons o imatges visuals. Per desxifrar el significat innat dels signes d'aquesta última, l'anàlisi semiòtica és el mètode més popular. Explica els processos de comunicació en les diferents cultures, avaluant mecanismes, expressions, suports, mitjans i signes que utilitza l'ésser humà. Va ser descrita per primera vegada pel seu fundador, el lingüista suís Ferdinand de Saussure, com "una ciència que estudia la vida dels signes dins d'una societat" (1949: 33). Per tant, el signe es converteix en l'element clau. Però el seu estudi no es limita a entendre i explicar els significats dels signes, sinó que té en compte la dinàmica concreta dels signes en un context social i cultural específic.

La semiòtica és allò que s'ocupa de qualsevol cosa que pugui considerar-se com a signe. Signe és qualsevol cosa que pugui considerar-se com a substitut significant de qualsevol altra cosa. Aquesta qualsevol altra cosa no ha d'existir necessàriament ni ha de subsistir de fet en el moment en què el signe la representi. En aquest sentit, la semiòtica és, en principi, la disciplina que estudia tot el que pugui utilitzar-se per mentir. Si una cosa no pot utilitzar-se per mentir, en aquest cas tampoc pot utilitzar-se per a dir la veritat: en realitat, no pot utilitzar-se per a dir res. (Umberto Eco, 1981: 31)

Charles Sanders Peirce, pioner de la semiòtica contemporània juntament amb Saussure, proposa un model que permet classificar els elements constitutius del procés semiòtic de la fotografia.

Un signe, o "representamen", és una cosa que, per algú, representa o es refereix a alguna cosa en algun aspecte o caràcter. Es dirigeix a algú, és a dir, crea a la ment d'aquella persona un signe equivalent, o, potser, un signe encara més desenvolupat. Aquest signe creat és el que jo anomeno "interpretant" del primer signe. El signe està en el lloc d'alguna cosa, el seu "objecte", però no en tots els seus aspectes, sinó només en referència a un tipus d'idea, que a vegades he anomenat "fonament del representamen". (Peirce, 1897)

A diferència de Saussure, que estudia el propi signe i la relació entre ells, més que la manera com es relacionen amb els usuaris o el seu objecte, Peirce s'interessa pel sentit, el significat, producte

de la relació entre signes, persones i objectes i té en compte la comprensió que es té de l'experiència i del món que el rodeja. Entén la semiòtica com l'art de significar, més que com l'estudi dels signes. Defineix el signe com una cosa que, a part de ser perceptible pels nostres sentits, es constitueix com a tal només quan genera un significat en la ment del receptor. En canvi per a Saussure, el signe és un significat (la imatge perceptible pels nostres sentits) i un significat (concepte mental).

Peirce entén que estem rodejats d'un número infinit de signes i ofereix diferents principis per tal de classificar-los. D'acord amb els seus tres elements relacionats –el “representamen”, l'objecte i l'interpretant–, proposa que els signes es poden dividir segons qualitats, fets, lleis i convenis relacionats amb els objectes, però també distingeix tres maneres en les quals es poden assignar els signes: la icona, l'índex i el símbol.

Una icona és un signe que condueix a figurar-se una cosa particular a la ment, és a dir, forma una idea força similar a allò representat, però sense que hi hagi una relació necessària. Un índex és un signe que manté una relació directa, material o necessària, amb allò representat, però no té per què assemblar-se a l'objecte significat. En canvi, el símbol és el que estableix menys una relació real, ja que s'assigna arbitràriament o s'accepta com a convenció social i, per tant, ha de ser après.

Una cronologia de teoritzacions sobre el realisme fotogràfic

La fotografia ha passat per moltes etapes i ha estat sotmesa a moltes reflexions teòriques. Philippe Dubois (1986) estableix una distinció teòrica que permet fer un repàs cronològic dels debats que ha suscitat la imatge al llarg de la història. Classifica en tres les etapes o tendències per abordar el realisme fotogràfic.

La primera, la teoria especular, es remunta al segle XIX. Influenciada per la tècnica i la novetat del dispositiu, la imatge es va considerar com un mirall de la realitat, una prova totalment verídica dels fets que la van fer allunyar-se de l'art, un producte subjectiu de la sensibilitat humana. Aquest ideal mimètic es deu, segons Dubois, a l'efecte de realitat lligat a la fotografia per la seva similitud amb el referent, ja que es percep de la mateixa manera que l'ull humà. Al segle XIX, per tant, la fotografia es presentava com a “signe-icònic” (tenint en compte les categories presentades per Peirce).

La segona, és la teoria transformativa que apareix quan, al segle XX, aquesta visió objectiva va donar un gir de 360º quan va ser codificada des d'un punt de vista tècnic, cultural, estètic i

sociològic i diferents autors van començar a parlar del seu llenguatge codificat. La fotografia és vista com una transformació de la realitat i es rebutja el caràcter il·lusori de la idea del segle anterior, vista com un mirall de la realitat. Es vol demostrar que sobre la imatge actua sistemàticament una codificació, convertint-se aquesta en una representació cultural codificada. Per tant, la imatge funcionaria com un símbol (seguint les categories de Peirce).

La tercera i última teoria és la referencial, on es veu la fotografia com una empremta de la realitat, sota el discurs de l'*índex* de Peirce. Dubois afirma que aquesta concepció es distingeix de les precedents perquè determina la imatge a partir d'un valor singular, el seu referent. Per tant, la fotografia és, en primer lloc, un índex. Només després pot arribar a ser una similitud (referent) i adquirir sentit (símbol).

D'aquesta manera, les tres etapes que defineix Dubois corresponen amb l'assignació que Peirce fa dels signes. En la primera, apareix la icona (representació per similitud) com un mirall de la realitat; en la segona, el símbol (representació per convenció general) com a transformació de la realitat, i en la tercera, la fotografia és considerada un índex (representació per connexió física del signe amb el seu referent) com a empremta de la realitat.

Nivell connotatiu i nivell denotatiu

Quan es fa referència a la semiòtica, la denotació i la connotació són termes que descriuen relacions entre el significat i el significat. El nivell denotatiu és el significat literal, el que apareix i es presenta com a tal, el més natural. En canvi, el connotatiu s'associa a significats ideològics i associacions socio-culturals i es pot vincular amb les formes d'ocultació, el que no s'explicita. Per tant, aquest queda més obert a la interpretació. Els dos conceptes es relacionen entre ells i canvien segons el context de producció i recepció dels signes.

Barthes (1977) afirma que la fotografia de premsa és un missatge en sí mateixa, tot i que sempre s'acompanya del text (al titular, peu o cos de la peça informativa). Segons ell, tot sistema de significació comporta un pla d'expressió (E) i un pla de contingut (C) i la significació coincideix amb la relació (R) de tots dos plans. Defineix la denotació com un primer pla de significació en el qual el significat entra en una relació directa amb l'objecte (referent) concret. La connotació, en canvi, la descriu com una ordre de significació donada a partir d'una relació arbitrària, establerta convencionalment entre les parts constituents del signe, una imposició d'un segon sentit al missatge fotogràfic.

Seguint amb la descripció de Barthes (1986: 16), la connotació és la imposició d'un sentit secundari al missatge fotogràfic, que s'elabora en els diferents nivells de producció de la fotografia (selecció, tractament tècnic, enquadrament, compaginació). La defineix com una codificació de la fotografia analògica i fa una classificació dels procediments de connotació en trucatge, posat, objectes (associacions d'idees), fotogènia (tècniques d'il·luminació, d'impressió i de revelat), esteticisme (quan la fotografia es fa pintura) i sintaxi (lectura discursiva d'objectes – signes dins d'una mateixa imatge). Aquesta és una classificació que es refereix a una idea d'imatge més global i no a l'especificitat del llenguatge fotogràfic periodístic.

Eco no defineix la diferència entre denotació i connotació com la dissemblança entre significació 'unívoca' i 'vaga' o 'referencial' i 'emotiva'. Segons ell, "el que constitueix una connotació és el fet que aquesta s'estableixi parasitàriament a partir d'un codi precedent i que no pugui transmetre's abans que s'hagi denotat el contingut primari. Un codi connotatiu pot definir-se com a subcodi, en el sentit que es basa en un codi-base" (1977: 84).

Però cal tenir clar que:

Tot i que una anàlisi semiòtica pugui determinar els significats connotats per una fotografia i els codis per aconseguir-ho, no pot determinar la interpretació del text per part del lector en un context social. Només pot servir com una idea de les convencions que diferents diaris utilitzen, així com les respostes que s'adjunten als codis en el treball dins d'ells. (Paul Carter, 2000).

3.3. Ètica fotoperiodística

La qüestió ètica és un tema present de debat en la societat actual de mitjans de comunicació. Es tracta d'un camp molt subjectiu on no hi ha res clar que dicti què és i què no és ètic, perquè és molt difícil fer un diagnòstic del que és blanc i del que és negre. Les respostes no són fàcils de trobar quan el professional les necessita i, normalment, responen a l'emoció més que a la raó. Davant la impossibilitat d'imposar unes normes que siguin correctes per a tothom èticament, existeixen unes línies molt generals.

Molts filòsofs i escriptors han expressat el seu punt de vista respecte el dilema ètic en el fotoperiodisme. Mentre alguns ideals es basen en normes morals generals, d'altres s'interpreten com a pautes específiques de comportament ètic adequat. Per arribar a definir unes línies generals, el primer pas és basar-se en els valors del periodisme. Ed Lambeth els identifica a *Committed journalism: an ethic for the profession*:

Els periodistes de diaris donen informació als lectors de la seva vida quotidiana; la informació es publica per ajudar els lectors a prendre decisions; la informació dóna sentit a un món complex; els reporters de diaris s'asseguren que les institucions públiques i privades treballin de manera justa i sense prejudicis; els diaris publiquen la informació que ajuda a enriquir la cultura dels individus i, per últim, els diaris publiquen informació que ajuda els altres a distribuir béns i serveis. (1986: 66)

El mateix autor resumeix aquests sis valors en: ser culte i estar informat, utilitat, comprensió, retroalimentació, educació i esperit empresarial.

Sis filosofies ètiques

Paul Martin Lester és catedràtic de Comunicació a la Universitat Estatal de Califòrnia (Fullerton), és fotoperiodista i escrivia una columna setmanal ("Qüestions d'ètica") per la revista *News Photographer* de la National Press Photographers Association. Al seu llibre *Photojournalism: An Ethical Approach* (1991), descriu sis filosofies ètiques, establertes des de fa anys, destinades a ajudar els fotògrafs i editors en el difícil terreny de l'ètica:

- 1) Imperatiu categòric. Es fonamenta en les idees de Kant: "el que és bo per a una persona, és acceptable per tot el món". No hi ha condicions ni excepcions, perquè hi ha unes regles universals que tots han de seguir.
- 2) Utilitarisme. És la creença que intenta sospesar aspectes positius i negatius d'una situació i maximitzar els beneficis pel màxim nombre de persones. Per exemple, l'escàndol de Watergate no era beneficiós per Nixon, però les conseqüències generals sí

eren molt valuoses per a molta gent. S'utilitza sovint com a justificació per a publicar imatges cruels o que provoquen dolor o rebuig, ja que seran beneficioses per a conscienciar la gent.

- 3) Hedonisme. És un corrent que està relacionat amb les filosofies del nihilisme i el narcisisme. L'hedonisme representa "fer el que senti bé" i té els seus orígens a Atenes, en les paraules d'un estudiant de Sòcrates, Aristipo, que creia que les persones han d'actuar per maximitzar el plaer actual sense preocupar-se pel futur. Malauradament, aquesta filosofia ha guanyat popularitat en els últims anys i es pot fer servir per justificar fotografies sensacionalistes i provocadores pel simple plaer d'obtenir més beneficis econòmics o per ambició personal.
- 4) Proporció àurea/punt mig. La filosofia de la proporció àuria d'Aristòtil fa referència a la cerca d'un terme mig, la moderació, la prudència i l'equilibri, entre dos punts de vista extrems. Aquest ideal fa que un fotògraf trobi una manera menys molesta de cobrir una notícia sensible a través d'una imatge menys ofensiva, intrusiva o desagradable.
- 5) El vel de la ignorància. Segons aquesta filosofia, tothom és igual i no hi ha classes entre persones. John Rawls (1971) va impulsar, sota aquest nom, la teoria de la justícia, basant-se en el vel que impedeix veure quin és el subjecte que hi ha darrere i, per tant, situa tots els individus en un mateix nivell i els respecta per igual. Aquest ideal permet el fotoperiodista situar-se en el lloc del subjecte per considerar com se sentiria si ell fos el fotografiat i si l'experiència és negativa, ha de buscar una altra manera per explicar la història.
- 6) La regla d'or. Aquesta filosofia ensenya a "estimar els altres com a tu mateix". D'aquesta manera, el fotògraf ha de ser una persona molt humana que ajudi i protegeixi els subjectes fotografiats.

Una vegada definides aquestes filosofies, que són la base per un codi d'ètica professional, és evident que cada persona s'adapta a una de diferent. Segons Lester, una fotografia pot abastar tots els ideals:

Una imatge d'un pare en dol per la mort del seu fill mort en un accident de trànsit (...) és una forta situació de notícia -Imperatiu categòric-, podria fer que la gent conduís amb més seguretat -Utilitarisme-, podria guanyar un premi -Hedonisme-, hauria de ser publicada en una pàgina interior -Proporció àuria-, podria ser que et recordi el teu propi fill -Vel de la ignorància-, podria augmentar el dolor del pare si es publica -Regla d'or-. (Lester, 1991)

Però més enllà d'aquestes filosofies, són molts els periodistes, fotògrafs i mitjans que han intentat limitar mínimament uns canons ètics per la professió.

El fotoperiodista Alfons Rodríguez, en una entrevista concebuda a *xatakafoto.com*, parteix de la base que tot el que es faci a la professió s'ha de fer d'una manera moralment correcta: “no trepitjar la dignitat dels que apareguin a les teves fotografies. Tampoc la intimitat si no és amb el seu consentiment i per una finalitat comuna i justa. Tampoc enganyar els qui confien en el que expliques amb les teves imatges, ja siguin espectadors o protagonistes”. Segons la seva opinió, existeixen dos tipus d'ètica, que es poden solapar: una interior (la del fotoperiodista), i una altra que deu al públic. La primera es refereix a la consciència del fotògraf a l'hora de fer una fotografia i/o publicar-la (si envaeix els drets aliens o causa danys morals als protagonistes). La segona, és “el pacte” que estableix amb el públic de no enganyar-los amb les imatges, ja que ells confien en la seva veracitat.

La manipulació no ha de venir sempre directament per l'alteració d'elements a través de l'ordinador, sinó que es pot manipular o confondre l'espectador amb un peu de fotografia intencionat o enganyós o amb un enquadrament que elimini parts de l'escena o que n'inclouï. Per aquest motiu, Rodríguez proposa que els ajustaments d'edició de la imatge siguin només aquells que comportin la modificació de la brillantor, corbes de nivell, de forma lleugera la saturació de colors o al contrari, màscares d'enfocament lleugeres i l'eliminació d'alguna taca del sensor. Diu que els retalls sempre han de ser inferiors al 10% i en casos molt justificats.

Un referent: el codi ètic de la NPPA

A Espanya, no existeix un codi ètic ben definit que pugui servir de base per a l'ofici. N'hi ha molts, però cap s'enfoca específicament en el fotoperiodisme. A Catalunya, el Sindicat de la Imatge UPIFC, acaba de presentar el seu propi codi ètic en el sector, titulat “Codi de bones pràctiques”. En l'àmbit espanyol, la Federación de Asociaciones de Periodistas de España (FAPE) promulga una sèrie de principis i normes deontològiques de la professió periodística que consta d'uns principis generals, d'un estatut i d'uns principis d'actuació.

En l'àmbit internacional, la Federació Internacional de Periodistes (FIP) compta amb un codi deontològic on s'hi descriuen uns deures ètics, la conducta que han de seguir els periodistes durant la seva activitat. Evidentment, són aplicables a la tasca del fotoperiodista, però hi manquen trets característics de l'ofici.

Tot i la manca de concreció de codis ètics en el fotoperiodisme, a nivell global, n'hi ha un de la National Press Photographers Association (NPPA), una associació fundada l'any 1946 i que es defineix al seu web com "la veu líder de la defensa de la labor dels periodistes visuals". Qualsevol fotoperiodista pot fer-se'n membre i formar part d'aquesta organització, que ajuda a l'aprenentatge i a la professió. El seu codi ètic és el més fidel que tenen els fotògrafs per guiar-se a l'hora de practicar l'ofici. Com en tot, la seva eficàcia dependrà de l'ús que en faci el periodista a cada situació, ja que no és fàcil adaptar-lo a tots els moments compromesos i sensibles que pot arribar a viure. A continuació, s'exposen els punts dels quals consta, tal i com mostren al seu web:

- 1) Ser precís i comprensiu en la representació dels subjectes.
- 2) Resistir-se a ser manipulats per oportunitats fotogràfiques orquestrades.
- 3) Ser complets i donar context quan s'està fotografiant o gravant els subjectes. Evitar estereotips de persones individuals i grups. Reconèixer i evitar revelar les seves pròpies tendències en les seves imatges.
- 4) Tractar tots els subjectes amb respecte i dignitat. Donar consideració especial als subjectes vulnerables i tenir compassió de les víctimes de crims o tragèdies. Ficar-se en moments privats de dol només quan el públic té una necessitat justificable per a ser testimoni.
- 5) Mentre es fotografia els subjectes, no contribuir, alterar, intentar alterar o influenciar en els esdeveniments intencionalment.
- 6) Editant s'ha de mantenir la integritat del contingut i context de la imatge. No s'han de manipular les imatges ni afegir o alterar el so de ninguna manera que pugui confondre el públic o representar els subjectes d'una forma incorrecte.
- 7) No pagar a les fonts i subjectes o premiar-los amb informació o participació.
- 8) No acceptar regals, favors, o compensació dels que busquen influenciar la cobertura periodística.
- 9) No sabotejar intencionalment els esforços d'altres periodistes.

Idealment, els periodistes han de:

- 1) Esforçar-se en divulgar el que és d'interès pel públic. Defensar els drets d'accés a tots els periodistes.
- 2) Pensar pro-activament, com un estudiant de psicologia, sociologia, política i art per a desenvolupar una visió i presentació única. Treballar amb ganes per les notícies i mitjans visuals contemporanis.

- 3) Esforçar-se per tenir accés total sense restriccions als subjectes, recomanar alternatives a oportunitats superficials o precipitades, buscar punts de vista diferents, i treballar per a exposar els punts de vista poc populars o no tinguts en compte.
- 4) Evitar involucrar-se políticament, cívicament, o en negocis que comprometen o donen aparença de comprometre la seva independència periodística.
- 5) Esforçar-se per a ser discret i humil amb els subjectes.
- 6) Respectar la integritat del moment fotogràfic.
- 7) Esforçar-se per a mantenir l'esperit i els nivells alts de qualitat expressats en aquest codi. A l'hora d'afrontar situacions en les quals l'acció correcta no està clara, buscar el consell dels qui exhibeixen els nivells més alts de la professió. Els fotoperiodistes han d'estudiar el seu art contínuament i l'ètica que el guia.

Aquest codi comprèn els punts més bàsics de la professió, allò que és elemental seguir per encaminar-se cap al bon fotoperiodisme a un nivell més personal, però també pensant en els altres, els subjectes de la imatge, i en els que la rebran, el públic. Lambeth (1986: 54), també va enumerar els principis que els periodistes han de tenir. Tot i que no siguin estrictament pels fotògrafs de notícies, s'adapten perfectament a ells, ja que són periodistes igualment. Aquests són: dir la veritat (guia el periodisme ètic), la justícia (relacionat amb l'equitat), la llibertat (independència econòmica i política), la humanitat (assistir els altres si ho necessiten) i la majordomia (relacionat amb la responsabilitat).

De fet, un dels principis bàsics que guien la llibertat de premsa és que aquesta té un compromís amb la veritat: s'informa de notícies, no es crea la notícia. Un fotògraf està lligat a la seva càmera, de manera que la seva presència és evident i coneguda per tothom. Està desprotegit i pot ser atacat, encara que la veracitat i el criteri informatiu l'empari. Per això, ha de definir amb molta claredat la seva orientació ètica i tenir un bon motiu per a fer una fotografia.

Els fotoperiodistes, com a periodistes, han de seguir els valors periodístics que guien tots els reporters: la veracitat, l'objectivitat i la imparcialitat són els pilars bàsics de la professió. A la seva època daurada, el fotoperiodisme va emmarcar grans professionals com Robert Capa a la Guerra Civil Espanyola, Bourke-White a la II Guerra Mundial o D.Lange a la depressió Americana. Tots ells recolzen els seus treballs en la recerca de la veritat, sense buscar l'estètica de la imatge.

L'objectivitat és, però, un valor enganyós que condueix a oblidar la subjectivitat inevitable de l'acció humana.

Tota fotografia és una ficció que es presenta com a vertadera. Contra el que ens han inculcat, contra el que acostumem a pensar, la fotografia menteix sempre, menteix per instint, menteix perquè la seva naturalesa no li permet fer una altra cosa. Però el que és important no és una mentida inevitable. Allò important és com la utilitza el fotògraf, a quines intencions serveix. Allò important en suma, és el control exercit pel fotògraf per a imposar una direcció ètica a la seva mentida. (Fontcuberta, 1997: 15)

Tot i això, el fotoperiodisme té una gran credibilitat en ulls del públic, que considera que la càmera mai menteix.

Però una màquina és tan veraç com les mans que la guien. John Szarkowski (1980), director de fotografia del Museu d'Art Modern de Nova York, va explicar que quan la veracitat i l'impacte visual es combinen en una imatge poderosa, aquesta imatge pot sorprendre el públic. Però la confiança del públic, en canvi, també pot ser manipulada. (...) Fotògrafs i editors van aprendre aviat en la història de la fotografia que els guanys econòmics i polítics es poden fer a través de les manipulacions fotogràfiques a causa d'un públic ingenu i confiat". (Lester, 1991: cap. 6)

Al cap i a la fi, l'èxit d'una bona fotografia és fruit de molts factors que, sovint, el propi fotògraf no pot controlar. Ha de tenir un sentit del judici noticiós per decidir què s'ha de cobrir, un criteri ètic per saber com afrontar el fet, un sentit de la composició visual per centrar l'atenció en el que és important i eliminar distraccions del marc, i un elevat coneixement tècnic per utilitzar la càmera correctament i de la manera que vol. Però tot i complir amb tots aquests requisits, cada esdeveniment i cada situació requerirà una mirada diferent i un gran esforç per part del fotoperiodista per pensar què ha de fer i com ho ha de fer.

4. METODOLOGIA

4.1. Referències d'altres autors i una proposta metodològica pròpia

No existeix una única metodologia per dur a terme una anàlisi semiòtica de la imatge. No hi ha cap model més correcte que un altre i tampoc n'hi ha cap que aconsegueixi cobrir tota la complexitat que comporta l'estudi de la imatge. Per això, no hi ha pautes tancades. Hi ha moltes maneres de fer-la i tot depèn dels resultats que se'n vulguin extreure i dels objectius de cada treball.

Com s'ha vist, l'estudi de la semiòtica s'ha centrat històricament en el signe. Però dins de la semiòtica, cal fer també referència al codi. Un codi és un sistema que permet estructurar elements segons unes normes de combinació. En fotografia, no existeix un únic codi, sinó que són múltiples codis els que actuen simultàniament a diferents nivells. Per tant, un missatge que conté en ell mateix diferents claus per la seva lectura, tindrà un estudi més complex que es pot realitzar des de dos plans: l'icònic o figuratiu (aspectes de la representació, temàtics, narratius, estètics, ideològics, etc.) i el plàstic o no figuratiu (gramàtica de la imatge, aspectes plàstics).

Com que el missatge fotogràfic està format per un conjunt de codis, aquests, han de ser codificats pel fotògraf i la redacció del diari i descodificats pel receptor.

Codificació i descodificació impliquen l'existència d'un codi, d'un conjunt de regles clares segons les quals els missatges són susceptibles de convertir-se d'una representació en una altra. El codi és el que suposadament tenen en comú, sigui de forma completa o parcial, de fet o per assumptió, les dues parts que intercanvien un missatge (Sebeok, 1996: 25).

Costa (1977: 155), proposa l'estudi de tres codis per l'anàlisi fotogràfica: el codi de la realitat (la manera en la que percebem visualment la realitat), el llenguatge fotogràfic (signes exclusius del mitjà, codis tècnics) i la codificació retòrica (associació d'idees que formen el missatge). En l'últim, la connotació es converteix en l'essència del codi.

Umberto Eco (1981) defineix una divisió de codis que poden ser una bona referència per a una anàlisi semiòtica que prengui com a centre analític una teoria dels codis. Els classifica en codis perceptius, codis de reconeixement, codis de transmissió, codis tonals, codis icònics, codis iconogràfics, codis del gust i la sensibilitat, codis retòrics i codis estilístics. Es tracta d'una aproximació interessant, de la qual se n'han derivat altres metodologies.

Un altre estudi més actual que s'ha pres com a referent és *Una propuesta para el análisis de la imagen fotográfica*, treball del Dr. Javier Marzal Felici i del Dr. Francisco Javier Gómez Tarín de la Universitat Jaume I. En ell, defineixen molt detalladament un mètode per a l'estudi de la fotografia basat en seixanta ítems d'una fitxa d'anàlisi. Consta d'un nivell contextual (dades generals, paràmetres tècnics i dades biogràfiques i crítiques), d'un altre morfològic (descripció del motiu i elements morfològics), un de compositiu (sistema compositiu, espai de representació i temps de representació, una anàlisi des del punt de vista sintàctic) i un últim d'interpretatiu (articulació del punt de vista i interpretació global del text fotogràfic).

La proposta metodològica del present estudi s'ha guiat, entre d'altres, pels exposats anteriorment, però sobretot s'ha basat en un article de Carlos Abreu Sojo, doctor en Ciències de la Informació per la Universitat de La Laguna, professor titular de la Universitat Central de Veneçuela i col·laborador del mitjà digital *Sala de Prensa*. Es tracta d'un text que publica a *Sala de Prensa* el novembre de l'any 2005. Presenta un mètode d'anàlisi per a la fotografia periodística que parteix d'un estudi de la fotografia principal de la primera plana de quatre diaris de Caracas. Defineix una sèrie de variables i categories que han servit per orientar el llibre de codis d'aquest estudi. D'aquesta manera, s'han aplicat aquelles categories que s'han considerat rellevants per l'anàlisi, però s'han adaptat les possibles respostes, és a dir, els codis.

A partir de les referències vistes per altres autors, s'ha elaborat una nova proposta, un propi llibre de codis adaptat a les necessitats i objectius del treball (veure annex). S'ha elaborat una fitxa d'anàlisi amb un total de disset categories classificades en dos nivells. En primer lloc, s'estudia cada fotografia des d'un nivell formal, és a dir, des d'un punt de vista tècnic, denotatiu, tot allò que el fotògraf decideix en un sentit més estètic i que és perceptible a simple vista pel públic. En segon lloc, s'estudia des d'un nivell icònic, connotatiu, que comprèn aquelles categories que permeten fer una interpretació de la imatge.

4.2. Mostra per a l'anàlisi

S'ha hagut de seleccionar una mostra pensant, en primer lloc, en les capçaleres; en segon lloc, en el tipus d'imatge (de quina pàgina) i, en tercer lloc, en els fets que descriuen les imatges.

1. Capçaleres: *ABC, El Mundo, La Razón, La Vanguardia* i *El País*

La selecció d'aquests cinc diaris per la mostra es basa en quatre criteris. En primer lloc, el tipus de premsa escollida. En aquest cas, es limita als diaris d'interès general perquè l'estudi es fonamenta en l'anàlisi semiòtic d'imatges de notícies generalistes que arriben a un públic molt ampli i divers.

En segon lloc, el geogràfic, ja que tots ells són espanyols, i en tercer lloc, tots són de pagament. És important acotar l'estudi en l'àmbit nacional i als diaris només de pagament perquè els resultats obtinguts parteixin d'un mateix nivell i siguin representatius de com es tracta l'actualitat a través de les imatges en determinada premsa d'Espanya.

En quart i últim lloc, el criteri ideològic. Tot i que hi ha diaris que entre ells tenen proximitat o semblança ideològica, hi ha pols molt oposats interessants de comparar, ja que tracten els missatges de maneres diferents. A més a més, això comporta que el grup de lectors potencials també sigui diferent en cadascun d'ells.

2. Pàgines: Portada

La primera plana d'un diari és la que capta l'atenció del lector. Segons Delgado Dugarte (citada a Abreu Sojo, 2005), seria suficient que un lector només observés i analitzés la portada per fer un diagnòstic força representatiu de la personalitat del diari i del tipus de públic al qual intenta interessar. A la primera plana hi va la informació més destacada, la que els periodistes del mitjà consideren de major valor.

Dins el que es podria denominar l'aparador del diari, les imatges tenen un paper molt destacat. Mario García (citada a Abreu Sojo, 2005) considera que la fotografia és l'element de la primera pàgina que més crida l'atenció dels lectors, fins i tot per sobre dels titulars. Seguint aquest raonament, s'ha considerat que les imatges que interessa més destacar estan a la portada.

3. Fets: Notícies del 2013

Les imatges seleccionades corresponen al període de l'any 2013, ja que l'objectiu és fer una anàlisi el més propera possible a través de fets d'actualitat. Són imatges que fan referència a fets nacionals o internacionals quan hi ha grans salts a la història, fets importants o simplement el dia a dia polític, social, cultural o econòmic del moment que s'està vivint.

Per fer l'estudi, s'han triat deu fets noticiosos:

1. Estrena AVE Barcelona-França (09/01/2013)
2. Negativa del Tribunal Constitucional a la declaració de sobirania de Catalunya (09/05/2013)
3. Diada de Catalunya. L'endemà de la via catalana (12/09/2013)
4. Fracàs de la candidatura Olimpíades Madrid 2020 (08/09/2013)
5. Violència a Egipte, "dia de la ira" (17/08/2013)

6. Mort d'Hugo Chávez (06/03/2013)
7. Renúncia de Benedicte XVI (12/02/2013)
8. Rajoy reconeix la seva equivocació amb Bárcenas (02/08/2013)
9. Mort de Nelson Mandela (06/12/2013)
10. Rajoy anuncia un creixement de l'economia espanyola (21/02/2013)

S'han analitzat quantitativament un total de cinquanta portades, corresponents a deu fets d'actualitat diferents. D'aquestes cinquanta, s'ha considerat rellevant destacar trets d'alguns missatges a través d'una anàlisi qualitativa. El criteri de selecció ha estat posterior a la realització de les fitxes de caire quantitatiu, una vegada coneguda la naturalesa de cada imatge. L'interès per aprofundir en unes fotografies i no en unes altres ve donat pel seu vessant connotatiu. Es tracta d'una mescla del significat icònic de la pròpia imatge i la seva relació amb el títol i són connotatives perquè s'associen a significats més ideològics i socio-culturals. Les imatges que no s'han analitzat tan a fons són molt més denotatives i, per tant, no se'n pot extreure el mateix nivell d'interpretació.

4.3. Prova pilot i modificacions de la fitxa d'anàlisi

Abans de començar a fer l'anàlisi de totes les portades, s'ha dut a terme a prova pilot sobre una selecció petita dels continguts per tal de comprovar si la fitxa d'anàlisi construïda dóna els resultats esperats, és a dir, si els codis són intel·ligibles, si donen informació rellevant per a l'estudi i si és fiable. Per això, s'ha fet el pretest en quatre dels fets i l'han executat cinc persones diferents (jo i quatre més) amb l'objectiu de millorar tot allò que podria truncar la posterior recollida i interpretació de resultats. Efectivament, en aquesta prova s'han vist errors en la fitxa i el llibre de codis que s'han hagut de modificar.

S'han eliminat categories com la "il·luminació", perquè en general, no aportava res significatiu a l'anàlisi. Tot i això, hi ha casos excepcionals en els quals la il·luminació i les ombres juguen un paper important i, per això, encara que no sigui cap categoria, se'n farà esment a la interpretació dels resultats. També s'han eliminat codis del tema, per encasellar-los en menys i així unificar-los més per després relacionar-los amb altres categories.

De la mateixa manera, s'ha afegit el codi "fet històric" al tema per classificar les morts d'Hugo Chávez i Nelson Mandela. A més a més, la categoria "angle" no estava ben definida per una confusió de conceptes. S'ha redefinit amb els codis "normal", "picat", "contrapicat", "nadir" i "zenital" i s'ha introduït una nova categoria, "posició del subjecte", per incloure aquells codis que havien quedat desclassificats. La variable protagonista s'havia deixat oberta amb l'objectiu

d'incloure-hi el nom i el perfil, sector o càrrec del subjecte, però finalment, s'han establert uns codis per poder fer el creuament de dades. Aquests codis s'han adaptat a la majoria de fets, que són polítics. La resta de protagonistes, que no es poden reunir en codis per la seva diversitat, s'han analitzat de forma individual.

La categoria tema ha estat de les més difícils de definir, ja que el més normal hauria estat limitar els codis en les seccions d'un diari (internacional, política, economia, societat,...). Però d'aquesta manera s'haurien obviat temes importants com la religió o els problemes socials, que haurien estat classificats com a internacional i com a societat, respectivament. En alguns casos, no ha estat una tasca fàcil classificar en un únic codi, perquè per exemple, hi ha valors periodístics i expressius que van lligats (com el posat i la manifestació de sentiments o l'acció i l'espontaneïtat).

Fer una anàlisi semiòtica i fer-la d'un element tan complex com és la fotografia no és fàcil. Entren en joc molts factors subjectius i connotatius que poden desestabilitzar els resultats extrets i la relació entre els diferents components de la imatge. Per això, durant tot l'estudi, s'ha fet l'exercici de posar-se en el lloc de diferents tipus de lectors i així intentar analitzar-ho el més objectivament possible. Tot i que mai s'aconsegueixi l'objectivitat plena, s'ha fugit d'ideologies, conviccions polítiques i valors propis i s'ha obert el camp de visió per anar més enllà i extreure el veritable significat del missatge fotogràfic.

5. INTERPRETACIÓ DE RESULTATS

La semiòtica de la imatge és el millor mètode per fer una anàlisi, però la connotació de les fotografies fa que no sigui fàcil, ja que poden tenir tantes interpretacions com observadors. Tot i això, aquest estudi s'intenta aproximar a una lectura el més propera possible a l'objectivitat. Encara que no existeixi una imatge objectiva, hi ha una sèrie de codis visuals que poden ser percebuts de la mateixa manera o d'una manera similar per una àmplia majoria.

El fet que trenta dues de les imatges tractin fets relacionats amb la política no és casual. A l'hora de fer la selecció d'imatges, ja es van buscar aquelles més connotatives per poder extreure'n uns resultats més elaborats i que poguessin acostar-se a l'objectiu del treball, que és evidenciar la intenció ideològica que s'amaga darrera les fotografies de portada dels diaris i que sovint passa desapercebuda en ulls innocents del lector. La política ha resultat ser la temàtica on les imatges carregaven de més significat connotat i, per aquest motiu, predominen en l'anàlisi. A més a més, en els últims anys ha augmentat la tensió entre Espanya i Catalunya i el debat nacionalista ha crescut, sobretot als mitjans de comunicació. Aquest fet es veu reflectit en l'anàlisi.

El muntatge, una tècnica molt usada actualment per totes les facilitats tècniques, però a la vegada poc ètica, no hi és gairebé present. En alguns casos és impossible saber si es tracta d'un muntatge, ja que no es coneix la imatge original i no es pot saber fins a quin punt ha estat re-enquadrada o alterada la lluminositat, els colors o altres elements tècnics. En alguns casos puntuals, és evident i, per tant, el muntatge és més per una qüestió estètica que no per ocultar la veritat. Normalment, quan salten a la vista, no hi ha perill per al lector. Són aquells que passen desapercebuts els que fan creure un missatge erroni i traeixen la confiança del qui l'està mirant.

En els casos analitzats, s'han manifestat molts pocs canvis. L'únic patent és la fotografia de l'ABC del dia després de la diada de Catalunya (12/09/2013). Es tracta d'un muntatge entre els subjectes (Josep Antoni Duran i Lleida i Artur Mas) i el fons, una senyera, que, és evident, s'ha incorporat en la postproducció de la imatge. Però que no hi hagi gairebé muntatges visibles no significa que no n'hi hagi i tampoc té res a veure amb la creativitat de les fotografies.

El blanc i negre també es considera un element tècnic relacionat amb la postproducció que pot alterar una fotografia. Només l'ABC en la imatge de la negativa del Tribunal Constitucional a la declaració de sobirania de Catalunya i les d'El País i La Razón en la mort de Nelson Mandela estan retocades en blanc i negre. En els tres casos està justificat, ja que l'ABC l'utilitza per destacar el títol "Suspendida" subratllat en color vermell, i El País i La Razón utilitzen imatges

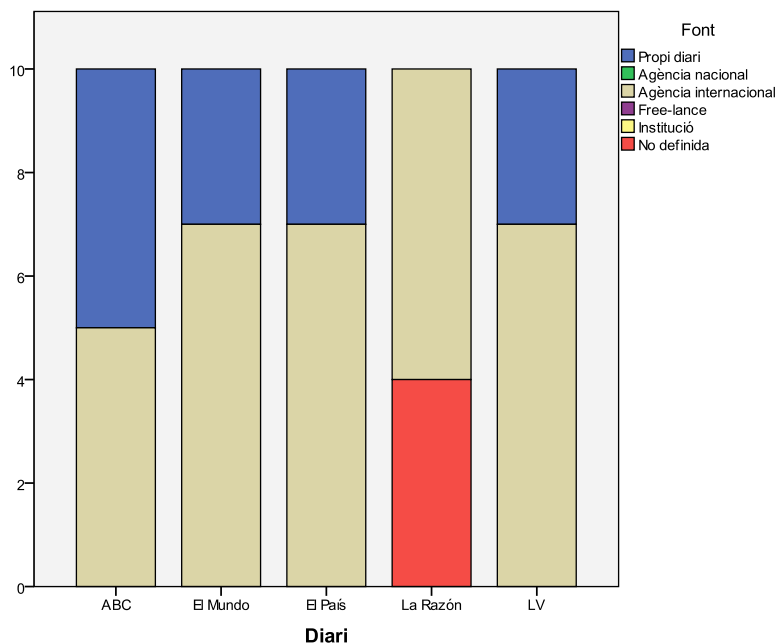
que no són seves i ja estan sense saturació; segurament les han escollit perquè es tracta d'una mort, una figura mítica i històrica, i la història, fins el moment, està explicada en blanc i negre.

5.1. Una anàlisi general des dels diaris

S'ha vist la importància de la fotografia a la primera plana com a focus d'atenció i d'atracció del lector i a la vegada, no s'ha d'oblidar, com a element per facilitar la comprensió del missatge. En el sentit de fer-la atractiva, els diaris que més cuiden les imatges en portada són l'ABC i *La Razón*. Coincideix, justament, amb els dos diaris que més protagonisme li donen a la imatge. La majoria de fotografies de l'ABC ocupen la portada sencera, ja que segueix les línies d'estil del diari, oferint-li un primer lloc.

L'altre diari que també té imatges ocupant la primera plana és *La Razón*, i la resta d'aquest diari són d'una grandària gran. A més a més, l'ABC destaca sobre la resta dels diaris perquè és el que té un major nombre de fotografies amb font pròpia, fet que denota l'interès per oferir un contingut visual exclusiu. I tot i que moltes no siguin de producció pròpia, en general aquests dos diaris busquen imatges força artístiques, amb perspectives diferents i que cridin l'atenció.

Tipus de font per diari

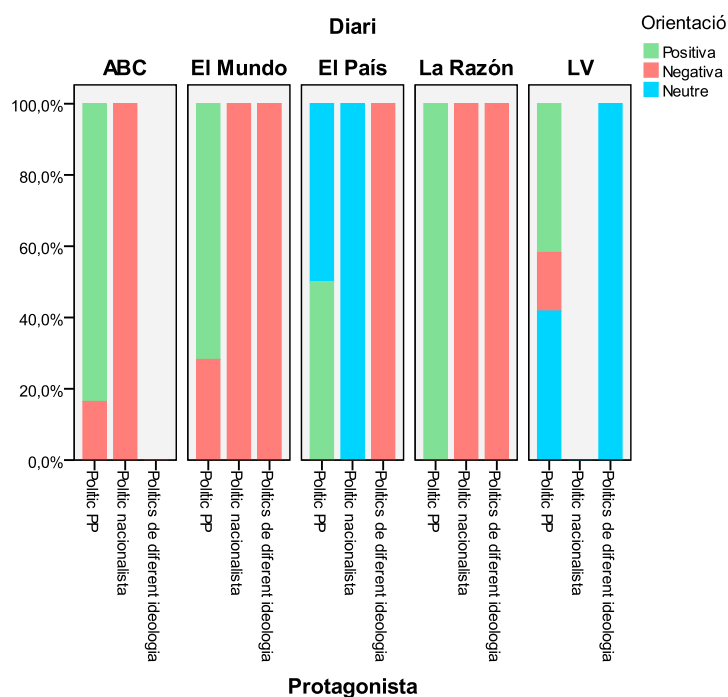
Els diaris més atrevits coincideixen amb els més creatius. Però aquí s'hi suma un tercer, *El Mundo*. Aquest, juntament amb *La Razón* i l'ABC, són els tres que defineixen amb més claredat l'orientació del conjunt del missatge. Ha estat interessant fixar-se en els fets polítics, ja que són

els que dominen l'actualitat, i s'ha vist que aquests tres han donat només orientacions positives o negatives a la imatge i al seu títol. En canvi, *La Vanguardia* i *El País* destaquen per la seva neutralitat i es mantenen més al marge de missatges que puguin insinuar opinions ideològiques.

En el gràfic centrat en els protagonistes polítics, es veu com l'*ABC*, *El Mundo* i *La Razón* no s'han mantingut neutres en cap dels casos. Si s'observen aquests tres diaris, es veu com el PP és el que té més orientació positiva. De fet, *La Razón* ha enfocat de manera positiva totes les notícies on els protagonistes de les imatges són d'aquest partit. Fins i tot els més neutrals, *El País* i *La Vanguardia*, han valorat força positivament els fets on apareix el PP, però també s'hi han mantingut al marge en alguns casos. En canvi, els tres diaris que fan un enfocament més positiu dels polítics del PP, coincideixen en un enfocament negatiu dels polítics nacionalistes catalans en el 100% de les notícies analitzades i també quan apareixen partits de diferent ideologia (on sempre hi ha un polític afí al nacionalisme català i un altre contrari).

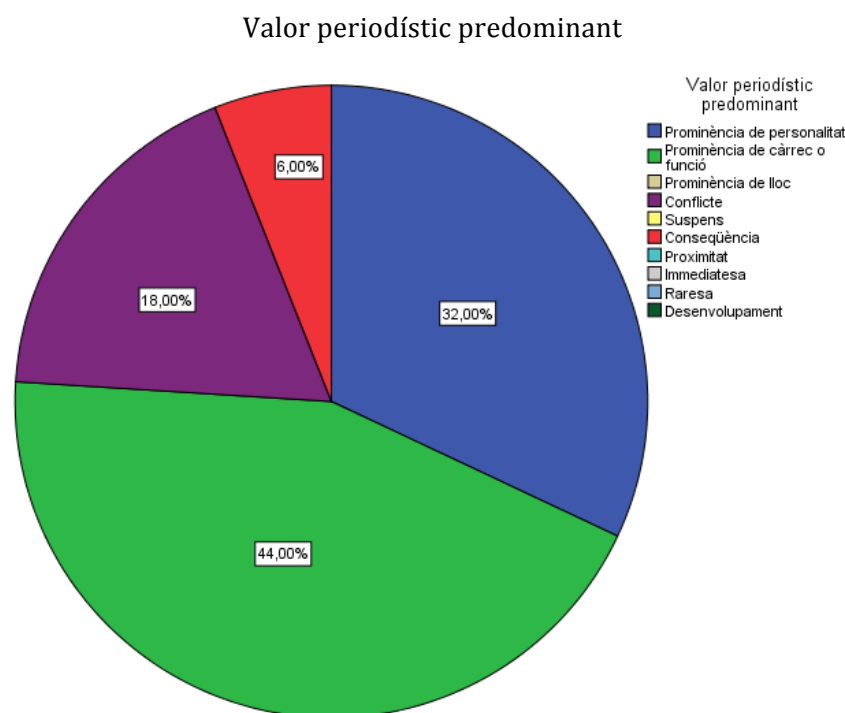
Es fa estrany que en plena crisi econòmica, social i política a Espanya, es projecti una imatge tan positiva del partit que governa des dels mitjans de comunicació analitzats. El que no sorprèn, és que quan apareixen polítics nacionalistes, l'orientació sigui més negativa, sobretot per part de l'*ABC*, *El Mundo* i *La Razón*, ja que és vist com un atac a la unitat del país. Segurament, si s'hagués agafat una mostra més àmplia amb diaris menys líders a nivell espanyol, els resultats haurien estat uns altres.

Orientació per diari

S'ha considerat que *El Mundo*, *La Razón* i *l'ABC* són els més atrevits i *La Vanguardia* i *El País* els que ho són menys no només pel posicionament ideològic, sinó que també s'ha valorat el nombre de figures retòriques que incorporen en els missatges. Mentre que els dos més neutres compten amb tres, *El Mundo* en té cinc, *La Razón* en té set i *l'ABC* arriba fins a vuit figures (per tant, en vuit dels fets del total dels deu analitzats).

Els gestos, les expressions o accions dels subjectes són, en la majoria dels casos (en quaranta del total de cinquanta), el motiu de l'elecció de les imatges per la portada. La justificació rau en el fet que en el 80% de les fotografies analitzades l'element periodístic predominant és el kinèsic.

Això també explica que l'enquadrament del pla mitjà sigui el que predomina (en vint-i-dos del total de cinquanta), ja que aquest tipus de pla permet fixar-se en detalls de gestos i expressions i dóna més importància als aspectes emocionals del subjecte que altres més generals.

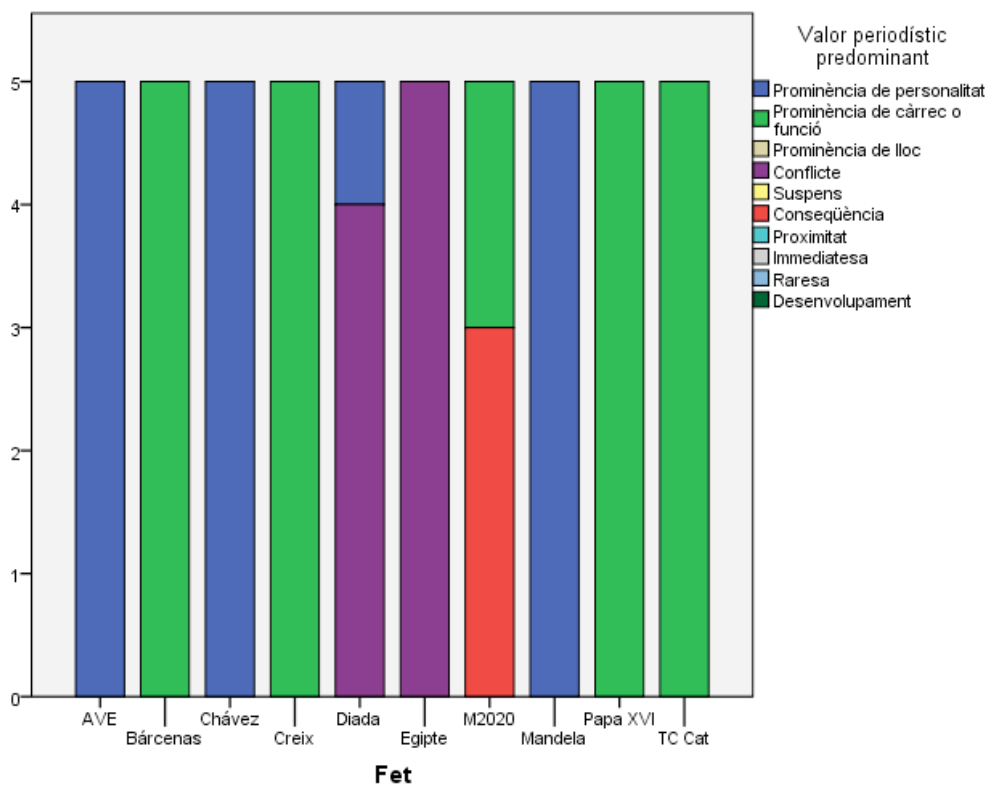
La relació entre les persones s'expressa per la posició del cos, el moviment, el joc de les mirades. En la mesura que els gestos formen part d'un comportament, i aquest comportament forma part d'un ritual interactiu, el comportament de les persones està codificat segons convencions socials. De manera que la gestualitat, l'expressió del rostre i el moviment serveixen com indicadors pragmàtics; ens revelen un tipus d'informació sobre el personatge (perquè és un rol), i sobre l'ambient que el rodeja. (Vilches, 1992: 208-209)

Totes les imatges són en moviment. Algunes, presenten l'acció d'una manera molt més perceptible i en altres, el moviment es troba amagat en gestos o expressions. Aquest fet es pot explicar per la necessitat de captar l'atenció del lector, ja que la representació de moviment és el principal mitjà per fer-ho. Encara que sigui amb el posat del cos, ja es varia el posat considerat normal i, per tant, s'afegeix dinamisme a la imatge.

5.2. Una anàlisi general des dels fets

A l'hora d'apropar-se a l'anàlisi dels fets, es troben resultats que també diuen moltes coses. Pel que fa a la font, és molt raonable que tant la mort de l'Hugo Chávez com la de Nelson Mandela es solucioni amb una fotografia d'agència internacional, ja que es tracta de fets més puntuals i es necessiten imatges d'arxiu. En canvi, hi ha altres fets que també tenen una cobertura molt internacional, com els problemes socials a Egipte, i en un dels cinc casos es tracta d'una imatge del propi diari, doncs és un fet que s'ha de cobrir a més llarg termini i segurament hi tinguin un corresponsal per fer-ho. Per les notícies nacionals, els fets en els quals els diaris han optat més per imatges pròpies han estat l'anunci de Rajoy del creixement de l'economia espanyola, la defensa de Rajoy davant el cas Bárcenas i la candidatura fallida de Madrid 2020.

Valor periodístic predominant per fet

És curiós veure com els diaris han coincidit en vuit dels deu fets en el valor periodístic predominant de cadascun d'ells. Només en la notícia de l'endemà de la diada i de la candidatura fallida de Madrid 2020 hi discrepen (un diari en el primer cas i dos en el segon). Degut al protagonisme que hi tenen les figures polítiques o institucionals, la majoria de valors són prominència de càrrec o funció i prominència de personalitat. En tres dels casos, però, no és així. L'endemà de la diada i la violència a Egipte tenen un valor periodístic molt més important en les seves imatges, que és el del conflicte. És evident, l'anàlisi d'una fotografia on hi ha ferits i guerra condueix al conflicte. Però en el cas de la notícia de la diada, ha tingut més pes el conflicte que no les persones que hi apareixen.

En la notícia de l'estrena de l'AVE, el valor proxèmic és el més destacat, ja que el més important és la relació que mantenen entre elles les figures que hi apareixen. A *La Vanguardia* i a *La Razón* és inevitable, ja que la fotografia està presa dins del tren i, per tant, el Príncep Felip, Mariano Rajoy, Artur Mas i Ana Pastor estan mantenint una conversa. Però els casos més exagerats són el d'*El País* i el d'*El Mundo*, on es busca la polèmica, tant amb el títol com amb la imatge.

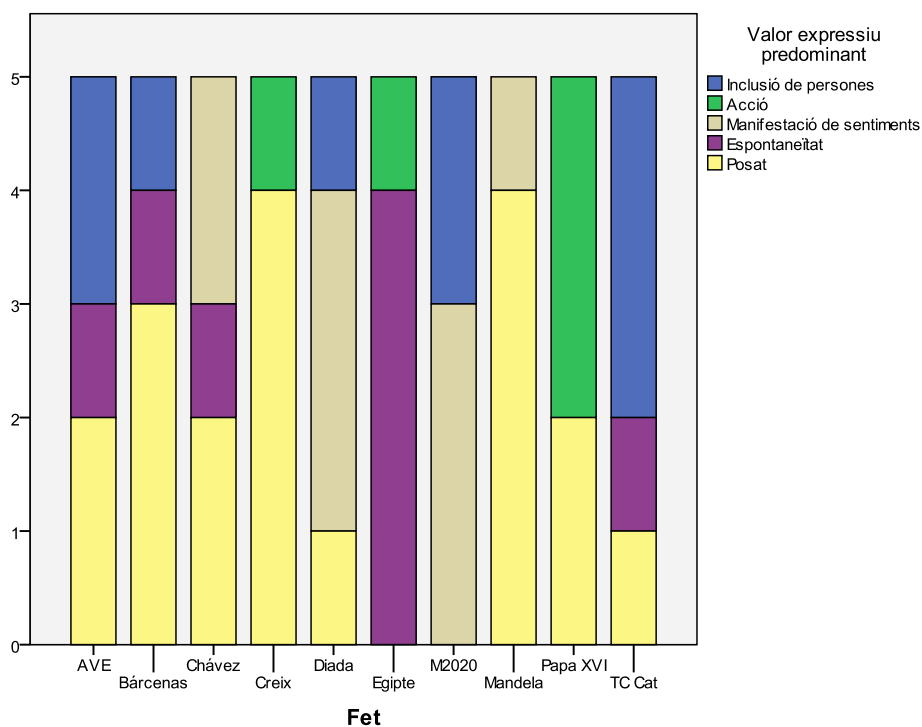
El País publica una fotografia amb un contrast molt gran entre els dos protagonistes, Artur Mas i Mariano Rajoy. Es tracta d'una imatge simètrica on els dos subjectes estan mirant fora del pla, cadascun cap a un costat diferent i tenen el mateix posat però un amb les mans creuades al darrera i l'altre amb les mans creuades al davant. El títol és "La brecha entre Mas y Rajoy se ahonda", un missatge que la mateixa imatge ja transmet, amb els dos polítics donant-se l'esquena.

A *El Mundo*, la polèmica es genera arran de la relació de Mas amb el Príncep i amb Rajoy, ja que el president de la Generalitat, tal i com indica el títol, ignora la mà estesa dels dos subjectes. La fotografia mostra Artur Mas al mig agafant al Príncep i a Rajoy mentre es preparen per posar davant els fotògrafs. La relació entre ells, per tant, és el que converteix aquesta imatge amb aquest títol com a fet noticiós de la trobada.

5.3. L'expressió dels subjectes/objectes a la fotografia

Pel que fa al valor expressiu predominant, en l'anunci de Rajoy del creixement de l'economia espanyola, en la violència a Egipte i en la mort de Mandela, hi ha un valor que despunta per sobre dels altres. En el primer cas, el posat, ja que es tracta d'una imatge on hi predomina també el pla mitjà i es destaca l'actitud gestual i la fermesa en el posat del subjecte. A més a més, en totes les fotografies d'aquesta notícia, el protagonista, que és el president del Govern espanyol, Mariano Rajoy, surt afavorit.

Valor expressiu predominant per fet

En el cas de *l'ABC* i d'*El Mundo*, el subjecte té una orientació positiva pel seu somriure en consonància amb el títol (“Rajoy pone en evidencia a Rubalcaba” per *l'ABC* i “Rubalcaba levanta a Rajoy” per *El Mundo*). A *La Razón* i també a *El Mundo*, l'angle contrapicat hi té molt a veure. La perspectiva que es genera mostra un engrandiment visual del subjecte, de manera que transmet una posició dominant en relació al lector i se li dóna així una major importància.

A més a més, *La Razón* utilitza el fet notícions, que és el creixement de l'economia espanyola, per fer un joc combinant imatge i paraules, amb el títol “Tras los ajustes, el crecimiento”, que acaba en una perfecta concordança del missatge. En *El País*, tot i que l'acció dels diputats del PP, que aplaudeixen a Rajoy, és el valor expressiu predominant, també podria ser-ho el posat. Una acció condueix a un posat determinat i, en aquest cas, tots dos valors estan relacionats entre ells.

Amb Mariano Rajoy també com a protagonista, hi ha la notícia on apareix donant explicacions sobre el cas Bárceñas, on destaca pel seu posat. En tots els diaris, excepte en *El País*, està gesticulant. A *La Razón*, el seu gest és molt simbòlic, ja que s'està anunciant “Rajoy vence a Rubalbárceñas” (una metàfora) i el president del Govern té el dit polze aixecat, representant així el seu triomf davant la polèmica amb el cas de corrupció de Bárceñas. En canvi, l'element significatiu de les imatges (perquè en són dues) d'*El Mundo* és l'expressió de la seva cara. Apareixen dues fotografies amb el seu rostre sota el títol “Rajoy atrapado por Rajoy”. En la de

l'esquerra, ell està parlant i hi impera la serietat i el gest d'amenaça amb el dit estès, mentre que en la de la dreta la seva cara denota total indiferència amb el que està escoltant.

LA RAZÓN
NOS GUSTA ESPAÑA

EL PRESIDENTE DESARMA AL LÍDER DEL PSOE
Rubalcaba: «Puede gobernar pendiente de un ataque de sinceridad de Bárcenas»
Rajoy: «Mi partido no ha sido condenado por financiación irregular, el suyo sí»

DUREZA CONTRA LA CORRUPCIÓN
Busca un revulsivo al «caso Bárcenas» y endurece las penas a los políticos corruptos y el control a la financiación de partidos y fundaciones

EL DEBATE CATALÁN
Duran Lleida: «España no saldrá adelante sin resolver la cuestión catalana»

DEBATE DEL ESTADO DE LA NACIÓN

Tras los ajustes, el crecimiento

• Rajoy da por superada la «ruina» socialista y avanza que el déficit de 2012 queda por debajo del 7% • Presenta una «segunda generación» de reformas • Aseguró que «España hoy sí tiene futuro»

LAS MEDIDAS ECONÓMICAS

- Los autónomos no tendrán que pagar el IVA hasta que cobren la factura
- 15.000 millones en créditos para pymes
- Incentivos fiscales para la contratación de jóvenes

El líder del PSC pidió la abdicación del Rey mientras Rubalcaba daba lecciones de Estado en el Congreso

Documentación de Método 3 acredita que los socialistas catalanes eran clientes de la agencia

65 años

Letras y Apuntes del Estado

EL MUNDO

El ex preso más antiguo, reincidente
Montes Nieto detenido por robar cuatro millones en joyas / Página 20

Haneke: del Teatro Real a los Oscar
El director de «Cosi fan tutte» y «Amour» se sincera / Página 41

El Barça sale herido de San Siro
Cae 2-0 ante el Milán con un polémico primer gol / Página 19

Rubalcaba levanta a Rajoy

El líder del PSOE criticó todas las políticas de ajuste y el presidente le replicó que eran una «rectificación» del mal gobierno anterior

«No pido su dimisión, no me interesa», replicó Rajoy cuando Rubalcaba insistió que estaba pidiendo que deje la dirección socialista

Duran Lleida advierte que «el enfrentamiento irá creciendo»; Rosa Díez pide la reforma de la Constitución y Cayo Lara que se convoquen elecciones

Descubren en el registro de Método 3 una carpeta con el membrete de «PSC-Zaragoza»

Antifraude cree «inveraz» la declaración de Bárcenas y «sin ningún efecto»

Navarro abre otro frente en el PSOE al reclamar la abdicación del Rey
El líder de los socialistas catalanes se ratifica tras ser desautorizado por Ferraz

Cuenta NÓMINA o lo que es lo mismo, CUENTA SIN COMISIONES

Hunosa acusa al «rey del carbón» de la desaparición de 500.000 toneladas

En el segon cas (la violència a Egipte), hi predomina l'espontaneïtat, degut al caràcter de la notícia i al criteri en el què s'han basat els diaris per escollir aquest tipus d'imatge. Aquestes imatges són fruit de la immersió del fotògraf en una situació on el subjecte fotografiat és conscient d'estar participant a l'acte fotogràfic, sobretot en el cas de l'ABC. En aquest sentit, els protagonistes poden variar la seva actitud i això pot comprometre el valor de la veracitat de la situació mostrada, però si els elements de la comunicació no verbal són convincents i projecten espontaneïtat, la imatge tindrà credibilitat.

Totes les fotografies, excepte una, mostren la cruesa de la situació amb ferits que evidencien la rapidesa amb la qual succeeixen els fets i la seva urgència. Totes, evidentment, projecten una orientació negativa, per la naturalesa dels fets. *La Vanguardia* és l'únic que no té com a portada una fotografia on s'hi vegin les conseqüències sagnants del 'dia de la ira' i posa com a protagonistes els tiradors als terrats. La resta, apel·len directament a l'emoció.

El debat sobre si està bé o no aquest tipus d'imatge es troba en l'ètica fotoperiodística que, com s'ha vist, és molt difusa. Hi ha professionals que s'indignen per la sensibilitat del lector i són partidaris de que el públic conegui la veritat sobre les conseqüències d'una guerra. És una

manera de fer reflexionar els lectors i d'arribar a una societat poc acostumada a aquest tipus de tragèdies contínues.

Molts opinen que es tracta d'imatges informatives i de denúncia, però d'altres són contraris a la violència en els mitjans. A vegades, com expressa Javier Bauluz, director del mitjà *Periodismo Humano*, l'equilibri està en aquelles imatges que arriben al cor i al cap, no a l'estómac. Si es tracta de trobar aquesta proporció amb l'objectiu de denunciar una situació de violència i no de buscar l'espectacle i el sensacionalisme, tots els diaris han escollit imatges adients.

En el tercer cas, la mort de Mandela, torna a imperar el posat com a valor expressiu predominant, ja que els diaris han optat per una imatge que transmeti el sentiment i la bondat d'una figura històrica lluitadora pels drets humans. Tot i això, en la mort de Nelson Mandela, com també en la d'Hugo Chávez, ha estat difícil separar el posat de la manifestació de sentiments, ja que tots dos codis tenen molta relació entre ells.

És important posar èmfasi també en el paper destacat que hi juguen els sentiments en notícies vinculades amb el nacionalisme, tant el català com l'espanyol. En el cas de la diada, el valor cultural de la majoria d'imatges, on hi apareixen símbols com la senyera, condueix ràpidament a classificar-la amb el valor expressiu predominant de la manifestació de sentiments. Tot i que no es tracti de l'expressió d'emocions de subjectes de prop, els símbols i les reivindicacions de la diada són una clara mostra d'aquest valor.

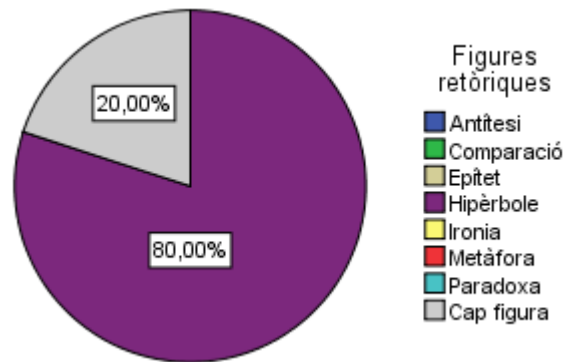
L'altre cas, relacionat amb el nacionalisme espanyol, és l'eliminació de la candidatura de Madrid pels Jocs Olímpics de l'any 2020. En aquest fet, també ha estat difícil separar el valor de la inclusió de persones amb el de la manifestació de sentiments, ja que, encara que apareguin figures institucionals o polítiques en algunes fotografies, els seus rostres denoten la tristesa per la notícia. En tres de les imatges, però, s'ha optat pel pla mitjà de subjectes anònims que ploren, afegint així un punt dramàtic a la situació.

5.4. La retòrica com a element principal en la construcció del missatge fotogràfic

Seguint amb aquest fet i el seu enfocament dramàtic, es veu com la hipèrbole és la figura retòrica per excel·lència de la notícia. El conjunt de titulars com "Demasiado castigo", "Tongo olímpico" o "La gran decepción" combinats amb les imatges de desolació amb protagonistes com el Príncep d'Astúries i la seva dona o persones anònimes provoquen l'exageració en el tractament del fet. Es diferencien, però, alguns aspectes en l'enfocament. Mentre que l'*ABC* i *La Razón* culpen, amb el seu titular, al Comitè Olímpic Internacional (COI) titllant d'injusta la seva decisió, *La*

Vanguardia, *El País* i *El Mundo* es mantenen molt més neutrals i simplement anuncien el sentiment de decepció i tristesa després de conèixer la notícia.

Figures retòriques 'Fracàs de la candidatura d'Olimpíades Madrid 2020'

La negativa del Tribunal Constitucional a la declaració sobiranista de Catalunya també desperta el sentit retòric dels diaris. *L'ABC* i *La Razón* s'han decidit per la ironia en una perfecta combinació de la fotografia i el títol de la notícia. Però en aquest cas, convé entretenir-se més. *L'ABC* posa en portada una imatge on apareixen els tres "líders", dels tres diferents partits polítics catalans del procés sobiranista: Joan Herrera (ICV) a l'esquerra, Artur Mas (CIU) al centre, i Oriol Junqueras (ERC) a la dreta.

No és casual que el President de la Generalitat, que és qui encapçala el procés, sigui el punt central de la imatge. Tampoc és casual que la fotografia s'hagi convertit al blanc i negre per deixar els subjectes (i el tema) en un nivell desfasat, denotar soledat i poder destacar el que interessa: el títol "Suspendida" en lletres blanques sobre una banda amb transparència vermella que se situa just al centre de la portada, al pit dels protagonistes, que estan en una actitud positiva i de desafiament a la decisió del Tribunal Constitucional. La ironia ve donada per tots aquests factors comentats, que conflueixen en l'enfocament de la notícia com un atac a les tres figures que hi apareixen.

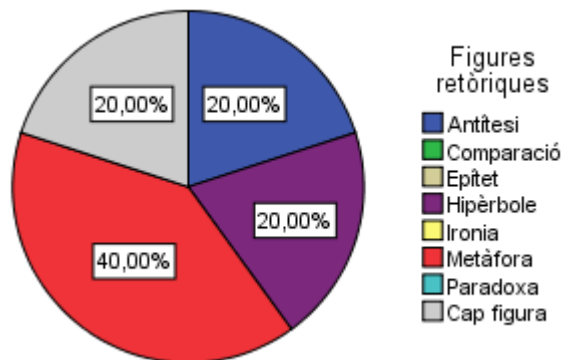
La Razón posa a la portada una imatge on Artur Mas, Oriol Junqueras i Oriol Pujol (d'esquena) agafen tot el protagonisme durant la sessió al Parlament. La ironia ve donada aquí pel fet que els subjectes estan rient i es destaca que han ignorat la decisió del Tribunal Constitucional. El diari ho titula amb "Burla a España", quan realment és aquest missatge el que està deixant amb un efecte de retret o burla als dirigents polítics que defensen la declaració sobiranista de Catalunya.

El Mundo ha escollit una imatge on Oriol Junqueras és el protagonista, mentre l'estan maquillant, però queda atrapat entre braços d'altra gent. El títol que acompanya la notícia és "Mas antepone 'las urnas' a la ley para desobedecer al TC". En aquest cas, hi ha una paradoxa en el sentit que les urnes apareix entre cometes, quan es tracta d'una via democràtica.

Tot i que els altres dos diaris no s'hagin arriscat amb cap figura retòrica, *El País* inclou una imatge simètrica d'Artur Mas completament sol a l'interior del Parlament després de conèixer la decisió del Tribunal Constitucional. Ho titula així: "El Constitucional deja sin efecto la declaración de soberanía de Cataluña". La portada vol destacar el fet que la proposta de Mas s'hagi quedat sola i ho fa amb la seva figura just al centre de la imatge i amb un escenari simètric per aconseguir l'equilibri i l'impacte visual que es proposa. *La Vanguardia*, en canvi, utilitza la fotografia per ressaltar l'abandonament del Parlament per part dels membres del PP abans que comenci el debat, l'únic diari que ha donat protagonisme a aquest fet i no al govern català. És una altra manera de mostrar que la proposta ha fracassat.

Figures retòriques 'Diada de Catalunya. L'endemà de la via catalana'

Un altre fet polític carregat de retòrica és la diada de Catalunya. Dels cinc diaris, només un no fa ús de cap figura. La metàfora apareix en dues ocasions, una per part de l'ABC i l'altra per part d'El Mundo. En el primer cas, la imatge mostra Duran i Lleida i Artur Mas mantenint una conversa durant els actes de la diada, en un pla mitjà força tancat. Fins aquí, tot és normal, si no fos pel títol "El juego se les va de las manos". Aquestes paraules tenen un doble significat en consonància amb la fotografia, que mostra els dos polítics gesticulant amb les mans. El joc es refereix al joc de l'independentisme i es representa a través dels dos protagonistes parlant.

En el segon cas, la metàfora l'aplica El Mundo, que també ve donada pel titular, "Cataluña encadenada". A la fotografia hi apareix l'ex president de la Generalitat Jordi Pujol, en primer pla, i la seva dona en un segon pla, tot i que els protagonistes siguin l'ex president i la senyera. El context on es troben és la via catalana i Jordi Pujol està mirant l'hora, la qual cosa fa pensar que ha estat presa instants abans de donar-se les mans.

El títol té un doble sentit, ja que fa referència a la cadena humana, però dóna a entendre que Catalunya està encadenada. El verb encadenar, segons l'Institut d'Estudis Catalans, té diferents significats. D'una banda, lligar amb cadenes, tenir algú sense deixar-lo moure, sense acció, tenir esclavitzat. De l'altra, unir coses formant una cadena. La via catalana seria la segona opció, però la metàfora ve donada precisament per aquest doble sentit, ja que amb aquest títol, El Mundo busca també la part negativa del verb. Per tant, el missatge vol donar la imatge d'una Catalunya

l·ligada, sense possibilitats d'actuar per la independència, que es simbolitza amb la figura de Jordi Pujol.

La Razón fa una paradoxa amb la imatge i el seu títol. Catalunya, representada per la senyera, i Espanya, representada per la bandera espanyola, són les protagonistes de la fotografia. Apareixen juntes, una al costat de l'altra (són de la façana de l'Ajuntament de Barcelona) i el títol és "No nos dividirán". Amb aquests elements, la notícia transmet un conflicte entre el país i la comunitat autònoma i ja està dient que el conflicte és que una de les dues es vol separar de l'altra. La notícia realment és la via catalana, una reivindicació d'un sector de Catalunya que vol la independència. Existeix, per tant, una paradoxa, perquè hi ha una afirmació ("No nos dividirán") que és contradictòria al fet real, que és la celebració d'una cadena humana per demanar la divisió.

La Vanguardia opta per la hipèrbole per transmetre l'èxit de la convocatòria. "Via desbordada" és el títol que acompanya una fotografia del Passeig de Gràcia, un dels punts on la via catalana va deixar de ser una via d'una sola fila per convertir-se en una multitud amb múltiples files. És una expressió que exagera els fets i, a més a més, s'ha representat visualment amb una imatge en un pla general on es veu l'aglomeració de gent.

Cal destacar també la portada de l'ABC sobre l'estrena de l'AVE Barcelona – França com a ironia. El títol "Espanya mima a Catalunya" té un gran sentit irònic, ja que, segons la RAE "mimar" és fer

carícies i afalacs; tractar amb excessiu regal, afecte i condescendència a algú; afavorir a algú, tractar-ho amb molta consideració, i tractar alguna cosa amb especial cura i delicadesa. Espanya no ofereix aquest tracte a Catalunya, més aviat tot el contrari. Espanya apareix aquí representada pels dos protagonistes, Mariano Rajoy i el Príncep Felip, ja que Artur Mas queda amagat darrera d'aquests.

5.6. Altres elements que repercuteixen en la descodificació del missatge fotogràfic

A vegades, els colors, també condicionen la interpretació de la imatge o ajuden a relacionar-la amb el fet. En la notícia de la mort d'Hugo Chávez, per exemple, l'ABC escull una imatge on hi predomina el vermell, color que s'identifica amb el seu partit, el Partit Socialista Unit de Veneçuela (PSUV) i també amb el comunisme. En aquesta no apareix amb la boina de paracaigudista que el caracteritzava, també de color vermell, però sí ho fa a la imatge de *La Razón*, *El País* i *La Vanguardia*.

Tot i que l'anàlisi no ha tingut en compte la il·luminació, és important destacar que les ombres són el pilar de la imatge de *La Razón* en aquesta notícia. Jugant amb la lluminositat, s'ha construït el missatge des d'un punt de vista dramàtic. El contrast de la llum i l'ombra afegeix força a la imatge i ressalta les faccions i l'expressió del rostre trist de Chávez. Però el que també fa és donar un significat a la fotografia, que, amb el predomini d'ombres i fosc, es pot interpretar com l'apagament del cabdill, la seva mort.

5.6. L'adequació de la imatge al missatge periodístic

És difícil trobar fotografies que parlin per elles mateixes, que sense necessitat d'un text expressin una idea força clara, no precisa ni exacta, però aproximada. Vilches expressa que "la fotografia de premsa com a text icònic autònom pot ser visible i llegible, adequat i comprensible sense necessitat d'una llegenda o text escrit que l'acompanyi" (1987: 71). Però a la vegada afegeix que "és evident que desperti expectatives de diferent tipus al lector i que amb freqüència no es pugui satisfer només amb la imatge" (1987: 71).

Barthes també es refereix a la lectura global del missatge periodístic com un conjunt entre els elements que el conformen: "És evident que fins i tot des del punt de vista d'una anàlisi purament immanent, l'estructura de la fotografia no és una estructura aïllada; es comunica almenys amb una altra estructura, que és el text (títol, llegenda o article) que acompanya tota la fotografia periodística" (1986: 12).

Degut al caràcter immediat i als temes tractats a la premsa, el més freqüent és que el significat de la fotografia no sigui complet i necessiti altres peces per construir el trencaclosques, que és el missatge. Però a vegades, casualment o no, la imatge és un reflex de la informació. En la mostra analitzada, trobem casos on la fotografia parla per ella mateixa. Segurament el missatge exacte que vol transmetre no es pot descodificar a la perfecció, però es pot intuir.

Hi ha una imatge que representa molt bé la notícia. La publica l'ABC el dia que anuncia la retirada de Benedicte XVI. Aquesta adequació de la fotografia al missatge que es vol donar és difícil d'aconseguir i és possible gràcies a la posició del subjecte, ja que apareix el Papa d'esquena a la càmera, abandonant una de les cambres d'El Vaticà. En aquesta ocasió, la clau de l'èxit és un element de composició a l'hora de fer la fotografia.

També és relativament fàcil o inevitable que les imatges diguin molt quan exposen esdeveniments, actes o fets en els quals s'hi està fent una reivindicació. Per aquest motiu, les fotografies d'*El País* i de *La Vanguardia* de la diada de Catalunya són de fàcil lectura: en elles s'hi mostra una multitud exhibint símbols com senyeres i estelades. Una altra vegada és important la composició, sobretot l'elecció del tipus de pla, que permet enquadrar la massa de gent manifestant-se.

Pot donar-se el cas que la fotografia plasmi una situació però que sigui difícil de contextualitzar sense cap nota textual. És el que succeeix amb la notícia del dia de la ira a Egipte. Les imatges de l'ABC, *La Razón*, *El País* i *El Mundo* mostren la cruesa dels fets amb protagonistes ferits a

conseqüència de la violència, però no es pot descodificar l'escenari on s'han produït els esdeveniments. Amb la mort de Mandela, *La Vanguardia* i *El Mundo* representen molt bé el comiat de l'ex polític amb una fotografia on aquest apareix dient adéu amb la mà, però si no es coneix el context en el qual s'emmarca la imatge, no es pot interpretar adequadament.

Tots els elements analitzats a partir de la proposta metodològica exposada condueixen a confirmar que una fotografia es fa amb una intencionalitat al mateix temps que es consideren les capacitats perceptives i cognitives del receptor. Tal i com descriu Vilches (1987: 79), la imatge, de la mateixa manera que el text, té una sintaxi i una semàntica. La sintaxi correspon al pla d'expressió visual i la semàntica està constituïda per codis de contingut. D'aquesta manera, el pla d'expressió organitza la visibilitat del text visual, representat en aquest estudi pels elements formals, mentre que el pla de contingut, representat aquí pels elements icònics, organitza la seva llegibilitat o comprensió.

No totes les fotografies tenen el mateix nivell de descodificació ni penetren de la mateixa manera en la ment del receptor, que s'encarrega d'associar els diferents codis que formen el missatge periodístic. Cada diari utilitza els seus propis recursos per construir una imatge que sigui verídica en ulls del lector, que sintetitzi la informació. La majoria de vegades, però, la redacció del mitjà no busca tant l'expressió dels fets plasmada en una fotografia, sinó l'expressió del missatge que el diari vol transmetre.

6. CONCLUSIONS

La fotografia és com un text, en el sentit que es tracta d'una unitat discursiva superior a una cadena d'elements aïllats. Per aquest motiu, la imatge només és possible d'interpretar en un conjunt, ja que es manifesta com un sol missatge estructurat i indivisible de significació. L'anàlisi duta a terme en aquest estudi mostra la dificultat de desxifrar el sentit de les fotografies, però també fa palès que és possible fer-ho.

La mostra seleccionada per aquest treball ha estat de cinquanta fotografies (deu fets d'actualitat per cinc diaris cadascun). És una selecció adaptada al tipus d'estudi amb la qual se'n poden extreure uns resultats i intuir tendències generals. Amb aquesta anàlisi s'ha pogut comprovar que la semiòtica de la imatge és un mètode que permet investigar la fotografia periodística, però en cap cas es pretén afirmar la validesa o idoneïtat d'aquesta proposta.

Al principi del treball es va plantejar una hipòtesi: les imatges de portada dels principals diaris espanyols tenen un missatge amb connotació ideològica. Després de realitzar l'anàlisi i amb el recolzament d'idees d'altres autors, s'han trobat indicis del compliment d'aquesta afirmació. La semiòtica de la imatge, amb la descodificació dels significats de la fotografia, deixa entreveure una intenció ideològica per part dels mitjans. Barthes expressa que la connotació ideològica "introdueix en la lectura de la imatge raons o valors. Es tracta d'una connotació forta, exigeix un significant molt elaborat, quasi sintàctic: trobament de personatges, desenvolupament d'actituds, constel·lació d'objectes" (1986: 25).

La construcció del missatge fotogràfic amb matisos ideològics s'ha pogut veure sobretot en imatges de caire polític i encara més amb temes polèmics com la relació entre Catalunya i Espanya. Es fa patent en notícies com la diada de Catalunya (a *La Razón*, *l'ABC* i *El Mundo*) o la negativa del Tribunal Constitucional a la declaració sobiranista de Catalunya. La línia del diari s'intueix a partir d'elements com la retòrica, els gestos i les actituds dels protagonistes de la imatge i com es relacionen aquests amb el títol.

La retòrica és un dels factors que doten més la imatge de valor connotatiu i és un element crucial en aquest estudi. Normalment és més fàcil vincular-la amb el text escrit, perquè no la oculta. A diferència d'aquest, la fotografia, perseguint el mateix objectiu de persuadir a més d'informar, sí que pot amagar la retòrica darrere la seva aparent objectivitat i passar així desapercebuda.

La interpretació dels resultats també ha deixat veure com els diaris més creatius amb la imatge han estat *l'ABC* i *La Razón*. Però per què? Bàsicament pels recursos tècnics utilitzats i per la

construcció del conjunt del missatge periodístic amb l'ús de figures retòriques. És evident, però, que això no significa que siguin els diaris que s'aproximen més al que hauria de ser una fotografia a la portada de la premsa. De fet, s'acosten més a la pràctica del sensacionalisme.

El sensacionalisme està més relacionat amb la violència, el sexe i la privacitat dels famosos. Però la seva essència no deixa de ser la de fer un tipus de periodisme que apel·la a l'emoció, a més de tractar els fets noticiosos de manera exagerada. Aquests dos diaris que s'aproximen més a fer un ús excessiu dels recursos, ha estat precisament perquè el receptor faci una lectura del missatge conduït per l'emoció.

Aristòtil va classificar la retòrica en tres categories: l'ethos, el logos i el pathos. Aquestes són les tres maneres que ell va descriure com a mètodes de persuasió, associant l'ethos amb l'autoritat i la credibilitat; el logos amb la raó, i el pathos amb allò afectiu. Aquest últim, el pathos, ha estat el mètode utilitzat per l'*ABC* i *La Razón* per atraure l'atenció del lector i construir un missatge que es vesteix de veracitat. Ho és, de veraç, però juga amb l'emoció per sobre de la informació.

A l'hora de parlar de sensacionalisme, s'entra al terreny de l'ètica periodística. Un dels objectius del treball és el de veure si les imatges analitzades s'adeqüen a un marc deontològic fotoperiòdic. Vista la impossibilitat de delimitar unes normes comunes per la tasca de fotògraf en relació amb l'ètica, és difícil resoldre la qüestió plantejada. Però malgrat que el límit se'l posa un mateix, existeix un sisè sentit en la professió que fa de guia quan es plantegen problemes deontològics.

Recuperant les filosofies ètiques definides al marc teòric, la proporció àuria o punt mig és la predominant en aquest estudi. Especialment *La Vanguardia* i *El País* han mantingut una certa neutralitat, han trobat l'equilibri entre punts de vista extrems. Tot i això, l'hedonisme també s'ha deixat veure en ocasions. Com ja s'ha puntualitzat, l'*ABC* i *La Razón* han estat els diaris més propers al sensacionalisme, pràctica que busca l'interès econòmic o l'ambició personal. En aquests casos, sembla que els motius són més estètics que econòmics, ja que amb la publicació d'aquestes fotografies a la portada s'aconsegueix seguir la línia del diari amb imatges que busquen cridar l'atenció del receptor, a més de reforçar el seu parer ideològic.

La fotografia és vista moltes vegades com un mirall de la realitat: la càmera no pot mentir. D'aquí radica aquest estudi, per l'interès de desmentir aquesta afirmació, demostrant que no és així. Moltes vegades s'apliquen procediments tècnics posteriors a la presa de la imatge, però el més important aquí ha estat fixar-se en allò que enganya de veritat, el que més difícil és de veure.

Observar com la globalitat del missatge és la que construeix una idea al lector, que es queda amb la part superficial i amb la sensació que l'ha transmès aquella imatge.

La fitxa d'anàlisi construïda ha servit per extreure uns resultats quantitius i també qualitius que han servit de base per a la interpretació global del missatge. Però hi ha una part qualitativa que no s'ha pogut quantificar perquè depèn de molts factors que es relacionen entre ells impossibles d'emmarcar per l'estadística. Per això, l'estudi realitzat ha deixat categories sense gaire pes dins l'anàlisi, precisament per la selecció d'una mostra reduïda. Aquest fet s'ha solucionat amb la descodificació de les portades una a una, desxifrant el significat de cada missatge fotoperiodístic.

En aquest sentit, un dels principals riscos del treball d'anàlisi de la imatge periodística és el de la interpretació. Són molts els crítics que consideren inexistents els límits a l'hora d'interpretar un text icònic. Això és així per dos motius: en primer lloc, perquè a més de les categories analitzades, la imatges es poden estudiar amb altres criteris i a partir de propostes metodològiques molt diverses; en segon lloc, perquè la mirada del lector està lligada a uns coneixements sobre la fotografia, el context, experiències viscudes, creences, ideologies, etc.

Barrett (1990) defineix tres tipus de context en les fotografies: l'intern, l'original i l'extern. El context intern fa referència a allò que és evident en una imatge (el subjecte principal, la forma, el mitjà...). L'original, inclou les condicions psicològiques i la intenció del fotògraf (per això s'ha de conèixer la seva biografia, influències personals i d'estil...), així com també el context social del moment. Per últim, l'extern és la situació amb la qual es publica o s'exhibeix la imatge; per tant, li dóna un valor connotatiu. Diu Barrett que una fotografia depèn en gran mesura del context en el qual es presenta: com i on es veu afecta radicalment el seu sentit. Tot el que la rodeja (text, títol, llegenda, espai que ocupa i fins i tot el nom del diari) condiciona el missatge fotogràfic.

Partint del model de Barrett, es pot considerar que la proposta metodològica aplicada en aquest treball ha intentat cobrir mínimament cadascun d'aquests contextos que ell descriu. D'aquesta manera, l'anàlisi s'ha fet des d'una perspectiva conjunta del missatge, per arribar a comprendre què diu. Malgrat tot, l'objectivitat de la fotografia no existeix i és el que explica la dificultat d'investigar-la.

Vilches (1987: 20) expressa que les estructures psicofisiològiques dels lectors fan saber que les coses no es veuen, sinó que es perceben. Com que la percepció és un procés creatiu, cal relacionar-se amb l'entorn material i social. La teoria de Gestalt afirma que tota percepció és

global, no aïllada ni fora de context i que, per tant, el que es veu són conjunts organitzats de sensacions i no entitats disperses.

Quan un lector mira una fotografia no és influït només pel seu contingut, o pel tema narratiu, o per la causa del motiu fotografiat (el què i el perquè de la informació). La relació entre el perceptor d'imatges i aquestes és actiu i es basa en les propietats de la percepció. El camp visual conté forces actives que mobilitzen l'emoció del lector (Vilches, 1987: 30).

És difícil, fins i tot podria ser impossible, que els lectors percebin exactament el mateix missatge a través d'una fotografia.

Tots els homes no són igual davant una fotografia, això és el que ens diu, a la seva manera, l'anècdota següent relatada per Alan Sekulla al seu article 'On the invention of photographic meaning': 'L'antropòleg Melville Herskøvits va mostrar un dia a una aborigen una fotografia del seu fill. Ella és incapaç de reconèixer aquella imatge fins que l'antropòleg crida la seva atenció sobre alguns detalls de la foto (...) La fotografia no emet cap missatge per la dona fins que l'antropòleg la descriu (...) perquè l'aborigen compregui la foto és necessària una expressió verbal que faci explícits els codis que procedeixen a la composició de la foto. El dispositiu fotogràfic és per tant un dispositiu culturalment codificat (Dubois, 1986: 39)

Però la subjectivitat del missatge fotogràfic periodístic i la infinitat d'interpretacions possibles no treuen importància a la intenció ideològica dels diaris. La intenció hi és present des de que el mitjà decideix què és la notícia d'un esdeveniment. I malgrat la naturalesa de l'estudi i la mostra reduïda, aquesta és una tendència possible d'extrapolar a la majoria de fotografies de premsa.

En paraules de Lambeth:

Els periodistes viuen les seves vides, en major part, a l'interior de les organitzacions; fins i tot el periodista que treballa pel seu compte, en un dels refugis de l'individualisme que encara existeixen, ha d'enfrontar-se als convencionalismes, a les pressions i als objectius de les organitzacions que compren el producte (Lambeth, 1986: 75).

Per tant, la llibertat d'acció del periodista es veu immersa en les organitzacions en forma de limitacions econòmiques, socials i burocràtiques.

La denotació, el que es veu, moltes vegades queda en un segon lloc quan la càrrega connotativa del missatge és forta. De fet, el propi nom del diari és un factor de connotació important que condiciona la lectura per part del receptor. El públic habitual d'un mitjà concret considerarà la informació gràfica rebuda com a verídica, perquè diposita la seva credibilitat i confia en l'objectivitat del diari que ha escollit. En aquest context, estudiar la imatge no és senzill, ja que la complexitat del fenomen icònic repercuteix en una infinitat d'aproximacions possibles al coneixement de la fotografia.

De cara a futurs estudis sobre aquest mateix tema, es proposen diferents possibilitats. Per exemple, agafar una mostra més àmplia, que permetria que la coincidència entre els codis a l'encreuament fos molt més elevada. Una altra opció seria la de limitar l'anàlisi a un únic fet d'actualitat, ja que amb una mostra reduïda també hi hauria més coincidències. Per tant, els resultats obtinguts s'assentarien sobre una base més ferma que desenllaçaria en una possible generalització de l'estudi al conjunt de les fotografies de portada de la principal premsa espanyola.

Malgrat que en el cas d'aquest treball es fa difícil i arriscat traslladar els resultats a la totalitat del món informatiu fotogràfic, sí que s'han vist unes tendències que guien el camí del que podria arribar a ser amb un estudi més ampli amb unes conclusions molt més sòlides. En general, la investigació en fotoperiodisme es presenta com una àrea amb una gran projecció en l'àmbit de les ciències de la comunicació, interessant per aportar nous coneixements que permetin percebre la complexitat de la realitat.

La fotografia informativa que es publica a la premsa es podria considerar com un mediador social entre la imatge original i la que acaba percebent el lector. Durant el procés de mediació, la imatge pateix una alteració i manipulació del seu significat que afirma que ni els elements tècnics aplicats ni els comunicatius són innocents. Com qualsevol altre mitjà de comunicació, és un procés de codificacions i recodificacions de signes.

Seguint aquesta idea, el focus d'aquest treball ha estat demostrar que el missatge fotogràfic no és una activitat innocent. Per tant, desmuntar la percepció que es té del fotògraf com un simple transmissor de la realitat. De fet, el propi llenguatge porta inherent una veritat a mitges, fragmentada, que es desvia més amb el significat que li dona cada diari.

Existeix una gran part amagada, imatges que semblen el que no són però que arriben a persuadir el lector. Abandonar la conformació amb l'aparença del missatge fotogràfic i aprendre a

interpretar-lo resulta decisiu perquè el públic no es cregui tot el que veu i sàpiga captar els interessos de cada mitjà. Però a causa de la subjectivitat i la complexitat de l'àmbit, moltes vegades quedarà la incertesa de saber si el que es veu és la veritat o si només mostra una petita part d'aquesta. Al cap i a la fi, la fotografia és només una percepció de la realitat.

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Abreu, C., (2005). "Para analizar la fotografía periodística" a *Revista Sala de Prensa* [En línia], vol 3, N° 85. Novembre 2005, Universidad de La Laguna, disponible a:

<http://www.saladeprensa.org/art645.htm> [Consultada el 10 de febrer de 2014]

Barret, T., (1990) *Criticizing Photographs. An Introduction to Understanding Images*. Estats Units, Mayfield Publishing Company.

Barthes, R., (1977) *Image, Music, Text. "The Photographic Message"*. Edició i traducció de Stephen Heath. New York, Hill and Wang.

Barthes, R., (1986) *Lo obvio y lo obtuso*. Barcelona, Paidós.

Bersak, D. R., (2006) *Ethics in Photojournalism: Past, Present and Future*. Tesi de màster en Ciències en Estudis Comparatius de Mitjans. Massachusetts Institute of Technology.

Carter, P., (2000). "A Semiotic Analysis of Newspaper Front-Page Photographs" a *Aberystwyth University* [En línia], abril 2000, Regne Unit, disponible a:

<http://www.aber.ac.uk/media/Students/pmc9601.html> [Consultada el 10 de febrer de 2014]

Coomes, P., (2011) "A question of ethics: Photographers in the spotlight" a *British Broadcasting Corporation (BBC)* [En línia], Desembre 2011, Londres, disponible a:

<http://www.bbc.co.uk/news/in-pictures-16282985> [Consultada el 2 de maig de 2014]

Costa, J., (1977) *El lenguaje fotográfico*. Barcelona, Ibérica Europea de Ediciones.

De Saussure, F., (1949) *Cours de linguistique générale*. Paris, Payot.

Dubois, P., (1986) *El acto fotográfico*. Barcelona, Paidós.

Ebel, I.R., (2011). *Visual Rhetoric Applied To The Newspapers: The graphic speech and the hidden language of the pages*. Tesi de màster en Arts en Mitjans Digitals. Bremen, Alemanya, Universitat de Bremen.

Eco, U., (1977) *Tratado de semiótica general*. Barcelona, Lumen.

- Eco, U., (1981) *La Estructura Ausente. Introducción a la semiótica*. Barcelona, Lumen.
- Fontcuberta, J., (1997) *El beso de Judas. Fotografía y verdad*. Barcelona, Gustavo Gili.
- Freund, G., (1976) *La fotografía como documento social*. Barcelona, Gustavo Gili.
- García M. i Stark P., (1991) *Eyes on the news*. The Poynter Institute Color Research, Florida, Miller.
- Jakobson, R., (1975) *Ensayos de lingüística general*. Barcelona, Seix Barral.
- Karam, T., (2011). "Introducción a la semiótica de la imagen" a *Portal de la Comunicación InCom-UAB* [En línia]. Barcelona, InCom-UAB, disponible a:
http://www.portalcomunicacion.com/lecciones_det.asp?id=23 [Consultada el 4 de març de 2014]
- Lambeth, E., (1986) *Committed journalism. An Ethic for the Profession*. Bloomington, University of Indiana Press.
- Lester, P.M., (1991) *Photojournalism: An ethical approach*. Hillsdale, New Jersey, Lawrence Erlbaum Associates.
- Marzal, J. i Gómez, F.J., (2004). "Una propuesta metodológica para el análisis de la imagen fotográfica" a *Actas del III Congreso de la Asociación Cultural Trama y Fondo, Trama y Fondo* [En línia] 2004, Universitat Jaume I, disponible a:
https://www.academia.edu/2078255/Una_propuesta_metodologica_para_el_analisis_de_la_imagen_fotografica [Consultada el 16 de març de 2014]
- Massey, M.J., (1996). *Storytelling with salient skills*. Tesi de màster en Arts dels Mitjans de Comunicació i Ciències. Massachusetts Institute of Technology.
- National Press Photographers Association., *NPPA Code of Ethics* [En línia], disponible a:
https://nppa.org/code_of_ethics [Consultada el 14 d'abril de 2014]
- Peirce, C., (1897) "Fundamento, Objeto e Interpretante" [En línia], traducció de Mariluz Restrepo (2003). Disponible a:

<http://www.unav.es/gep/FundamentoObjetoInterpretante.html> [Consultada el 19 de març de 2014]

Robledano, J., (2002) *El tratamiento documental de la fotografía de prensa: sistemas de análisis y recuperación*. Madrid, Archiviana

Rodríguez, A., (2012) Entrevista a *Guías* [En línia], Xataka Foto, 9 de novembre de 2014. Disponible a:

<http://www.xatakafoto.com/guias/guia-practica-sobre-la-etica-fotografica-con-alfons-rodriguez> [Consultada el 14 d'abril de 2014]

Sebeok, T.A., (1996) *Signos: una introducción a la semiótica*. Barcelona, Paidós.

Velázquez, A.M., (2004). "Sobre la imagen fotográfica: estrategia semiótica de Jaime Segura" a *Revista Latente: revista de historia y estética del audiovisual* [En línia], Nº 2. Febrer 2004, Universidad de La Laguna, disponible a:

[http://publica.webs.ull.es/upload/REV%20LATENTE/2%20-%202004/08%20\(Ana%20M.%20Velázquez%20Ramos\).pdf](http://publica.webs.ull.es/upload/REV%20LATENTE/2%20-%202004/08%20(Ana%20M.%20Velázquez%20Ramos).pdf) [Consultada el 20 de febrer de 2014]

Vilches, L., (1987) *Teoría de la imagen periodística*. Barcelona, Paidós.

Vilches, L., (1992) *La lectura de la imagen. Prensa, cine, televisión*. 5ª edició, Barcelona, Paidós.

ANNEX

Proposta metodològica i llibre de codis

Nivell formal

0) Dades generals

Nom del diari

Títol: títol de la portada que acompanya i fa referència a la imatge.

1) Font: procedència de la fotografia. Es refereix a qui ha fet la fotografia.

- a. Propi diari: la fotografia l'ha realitzat un periodista que forma part del mitjà, ja sigui un reporter gràfic, corresponsal o enviat especial.
- b. Agència nacional: la fotografia l'ha realitzat algun dels corresponsals d'una agència de notícies de l'àrea d'activitat nacional (Espanya), que transmet la imatge als seus clients. Tenen la seu al país i subministren informació fonamentalment als diaris nacionals.
- c. Agència internacional: la fotografia l'ha realitzat algun dels corresponsals d'una agència de notícies de l'àrea d'activitat internacional (tot el món), que transmet la imatge als seus clients situats en totes les parts del món. Comprèn el mercat mundial de la informació.
- d. Free-lance: fotògraf independent que ven els seus treballs a les empreses periodístiques.
- e. Institució: oficines de ministeris, ambaixades o institucions públiques i privades que envien les seves imatges als diferents diaris.
- f. No definida: fotografies que no especifiquen la seva procedència. A vegades, es pot deduir, però no està senyalada.

2) Grandària: grandària de la fotografia, definida pels mòduls dels diaris.

- a. Portada sencera: la imatge ocupa tot l'espai de la portada del diari.
- b. Gran: la imatge ocupa la meitat o més de l'espai de la portada del diari.
- c. Mitjana: la imatge ocupa entre la meitat i un quart de l'espai de la portada del diari.
- d. Petita: la imatge ocupa menys d'un quart de l'espai de la portada del diari.

3) Situació en portada: lloc físic que ocupa la fotografia en la portada (superior, inferior, lateral, central, total...).

- a. Superior esquerra: la imatge està situada a la part superior i justificada a la banda esquerra de la plana.
- b. Superior central: la imatge està situada a la part superior i justificada al centre de la plana.

- c. Superior dreta: la imatge està situada a la part superior i justificada a la banda dreta de la plana.
- d. Central esquerra: la imatge està situada a la part central verticalment i justificada a la banda esquerra de la plana.
- e. Central central: la imatge està situada a la part central de la plana, tant verticalment com horitzontalment. Si la fotografia ocupa tota la plana, es considera central central.
- f. Central dreta: la imatge està situada a la part central verticalment i justificada a la banda dreta de la plana.
- g. Inferior esquerra: la imatge està situada a la part inferior i justificada a la banda esquerra de la plana.
- h. Inferior central: la imatge està situada a la part inferior i justificada al centre de la plana.
- i. Inferior dreta: la imatge està situada a la part inferior i justificada a la banda dreta de la plana.

4) Angle: inclinació, respecte el terra, d'una línia imaginària que es genera quan fotografiem un subjecte o objecte.

- a. Frontal: la línia entre el subjecte i la càmera és paral·lela al terra i la fotografia es fa des del mateix nivell del subjecte.
- b. Picat: la càmera es situa en una posició més alta que el subjecte fotografiat i la fotografia es fa de dalt a baix.
- c. Contrapicat: la càmera es situa en una posició més baixa que el subjecte fotografiat i la fotografia es fa des de baix a dalt.
- d. Nadir: es tracta del contrapicat portat a l'extrem. La càmera es situa completament sota el subjecte, de manera perpendicular al terra.
- e. Cenital: es tracta del picat portat a l'extrem. La càmera es situa completament sobre el subjecte, de manera perpendicular al terra.

5) Posició del subjecte/objecte: posició que té el subjecte o objecte respecte la càmera.

- a. Frontal: el subjecte està de cara a la càmera, de manera paral·lela.
- b. Perfil: el subjecte està de perfil a la càmera, de manera perpendicular.
- c. 3/4: el subjecte està en una posició entre la frontal o d'esquena i el perfil, de manera diagonal.
- d. D'esquena: el subjecte està d'esquena a la càmera, de manera paral·lela.

6) Enquadrament/Pla: proporció que té el subjecte o objecte dins de l'enquadrament.

- a. Pla general/llarg: la fotografia mostra un gran escenari o multitud. Els subjectes es minimitzen en l'espai. Té una funció descriptiva.

- b. Pla general conjunt: s'emmarca els personatges a una zona més restringida per tal d'individualitzar cada objecte o subjecte, de manera que es redueix el camp visual.
- c. Pla sencer: el subjecte de la imatge surt sencer. Els peus i el cap limiten amb els extrems inferior i superior del quadre de la fotografia.
- d. Pla americà: l'extrem inferior talla el subjecte aproximadament per l'altura dels genolls o de les cuixes i el cap limita amb l'extrem superior.
- e. Pla mitjà: la imatge cobreix el subjecte des del cap fins a l'altura de la cintura. Aquest tipus de pla se centra més en el personatge.
- f. Pla mitjà curt: la imatge cobreix el subjecte des del cap fins la meitat del pit.
- g. Primer pla: la imatge recull el rostre i les espatlles. Es tracta d'un retrat. És un pla expressiu i íntim amb el subjecte.
- h. Primeríssim primer pla: la imatge capta només el rostre del subjecte. De la mateixa manera que el primer pla, també és expressiu i íntim amb el subjecte.
- i. Pla detall: la imatge recull una part del subjecte de molt a prop o un objecte en concret. Serveix per emfatitzar un element i destacar un detall important.

7) Composició: Forma com s'escullen, es distribueixen i s'ordenen els elements que se situen dins l'espai visual de la fotografia (dins l'enquadrament).

- a. Simètrica: el pes visual dels elements de la imatge es reparteix de manera equivalent respecte a un dels eixos principals, vertical o horitzontal. Transmet ordre i estabilitat.
- b. Asimètrica: el pes visual dels elements de la imatge es reparteix de manera desigual respecte un dels eixos principals, vertical o horitzontal. L'asimetria es pot produir amb l'enquadrament, l'enfocament, el color, el volum o la perspectiva. És un tipus de composició que té més força i impacte expressiu.

8) Distància focal: distància que hi ha entre el centre òptic de la lent de la càmera i el focus de la imatge. Depèn del tipus d'objectiu que s'utilitza i del zoom. A diferents distàncies focals, tindrem diferents percepcions de la perspectiva, de l'angle i de la proximitat de l'objecte o subjecte fotografiat, així com també canviarà l'enquadrament.

- a. Normal: la distància focal és igual a la mesura de la diagonal del dispositiu de captura de la imatge. Permet fotografiar amb una perspectiva similar a la de l'ull humà.
- b. Gran angular: la distància focal és menor a la mesura de la diagonal del dispositiu de captura d'imatge, i per tant, agafa més angle visual.
- c. Teleobjectiu: la distància focal és major a la mesura de la diagonal del dispositiu de captura d'imatge i, per tant, agafa menys angle visual.

9) Enfocament/profunditat de camp: distància entre el primer i l'últim pla que es reproduïx amb acceptable nitidesa en una imatge fotogràfica. Permet ressaltar subjectes o objectes i depèn de l'obertura del diafragma, de la distància de presa de la imatge i de la distància focal.

- a. Total: tots els elements de la imatge surten enfocats i, per tant, es pretenen ressaltar tots. En aquest cas hi ha una gran profunditat de camp.
- b. Selectiu: un element o part de la imatge (el que es vol destacar) és nítid i la resta es desenfoca, de manera que el que no interessa ressaltar surti borrós. En aquest cas hi ha molt poca profunditat de camp.

10) Color: nivell de saturació i de gammes tonals que conté la fotografia.

- a. Color neutre: hi ha un equilibri en la imatge de colors càlids i freds, sense que predomini cap dels dos.
- b. Color càlid: predominen en la imatge els colors compresos en una paleta de grocs i vermells.
- c. Color fred: predominen en la imatge els colors compresos en una paleta de verds i blaus.
- d. Blanc i negre: imatge sense saturació, amb absència de color. Només conté blanc, negre i tons grisos.

Nivell icònic

1) Tema: contingut predominant en la imatge segons el tipus de notícia a la qual fa referència.

- a. Política: comprèn tot el que fa referència a activitats polítiques ja siguin a escala internacional, nacional, regional o local.
- b. Economia: comprèn tot allò relatiu a l'activitat econòmica així com la crisi, pressupostos, finances...
- c. Esports: comprèn totes les imatges que fan referència a esdeveniments esportius de qualsevol tipus.
- d. Espectacles: comprèn tot allò relacionat amb el món de l'espectacle com el teatre, el cinema, la música, les festes...
- e. Justícia: comprèn tot allò que es relaciona amb el món judicial.
- f. Educació: inclou programes, lleis, problemes, reivindicacions i tot allò que afecta l'àmbit educatiu.
- g. Religió: fa referència a activitats de l'església, organitzacions religioses, cerimònies i festivitats i als fidels.
- h. Problemes socials: s'inclou qualsevol problema present a la societat i que està sense resoldre. Per exemple l'atur, la pobresa, la violència, la prostitució...

- i. Successos: fa referència a fets violents ocasionats per accidents naturals o humans i atemptats.
- j. Serveis/obres públiques: relatiu als serveis públics com l'aigua, el transport o el telèfon i a projectes i construccions d'infraestructures.

2) Valor periodístic predominant: factors de la imatge que destaquen sobre els altres i modifiquen el valor de la notícia.

- a. Prominència de personalitat: la importància de la imatge ve donada per la jerarquia o fama de la persona que hi apareix.
- b. Prominència de càrrec o funció: la importància de la imatge ve donada pel subjecte que hi apareix, que és important per la funció o càrrec que desenvolupa.
- c. Prominència de lloc: el lloc en el que s'ha fet la fotografia és el més important del fet noticiós. Si hagués passat en un altre lloc, potser no hagués estat notícia.
- d. conflicte: en la imatge apareix algun tipus de confrontació: una guerra, un debat, un esdeveniment esportiu...
- e. Suspens: la importància de la imatge ve donada per un fet sense un desenllaç, que desperta l'interès del lector, com un segrest, un rescat, campanyes polítiques, esdeveniments esportius sense resoldre...
- f. Conseqüència: fa referència als esdeveniments que afecten a moltes persones, com per exemple l'augment d'algun servei, cops d'estats, desastres naturals...
- g. Proximitat: la importància del fet noticiós ve donada per la proximitat física dels fets a la comunitat que rep el missatge.
- h. Immediatesa: la importància del fet ve donada per la proximitat en el temps dels fets fotografiats. Gairebé totes les fotografies tenen un valor periodístic d'immediatesa, perquè sinó probablement no serien notícia.
- i. Raresa: comprèn les imatges que mostren fets o fenòmens estranys i insòlits.
- j. Desenvolupament: fa referència a imatges en les quals apareixen situacions relacionades amb l'avenç cultural, científic i educatiu d'una societat.

3) Valor expressiu predominant: trets formals o estètics que destaquen en una fotografia periodística.

- a. Inclusió de persones: apareixen éssers humans en la fotografia.
- b. Acció: la fotografia destaca pel moviment del subjecte o objecte.
- c. Manifestació de sentiments: exteriorització de sentiments per part del subjecte de la imatge per emoció, tristesa, felicitat, sorpresa...
- d. Espontaneïtat: comprèn aquelles imatges realitzades dissimuladament i sense que el subjecte se n'adoni.

- e. Posat: la fotografia destaca pel posat que té el subjecte davant la càmera. També inclou imatges en les quals el subjecte posa expressament per la càmera.

4) Protagonista: tipus de persona, grup social o element que apareix a la imatge com a principal. S'hi afegeix també el nom i càrrec o sector social d'aquest.

- a. Polític PP: el personatge destacat de la fotografia exerceix un càrrec com a polític dins el Partit Popular, ja sigui a nivell espanyol o de comunitats autònomes.
- b. Polític PSOE: el personatge destacat de la fotografia exerceix un càrrec com a polític dins el Partit Socialista Obrer Espanyol.
- c. Polític nacionalista: el personatge destacat de la fotografia exerceix o ha exercit en algun moment un càrrec com a polític dins un partit que es descriu com a nacionalista català (CIU, ERC, ICV, CUP) i ell mateix s'hi declara.
- d. Altres polítics: el personatge/s destacat/s de la fotografia exerceix o ha exercit un càrrec com a polític en qualsevol altre partit que no sigui cap dels descrits amb anterioritat.
- e. Polítics de diferent ideologia: els protagonistes de la fotografia exerceixen un càrrec com a polítics en partits d'ideologia diferent, normalment força oposades.
- f. Element cultural: element creat per l'home, un bé material i de consum.
- g. Sector popular: persones anònimes, sense identificar, grups socials i multituds.
- h. Personatge històric: persona que pel seu càrrec, funció o tasca important ha esdevingut una figura destacada mundialment.

5) Figures retòriques: recursos en la combinació del títol i la imatge utilitzats per donar un sentit i una expressió al conjunt del missatge periodístic.

- a. Antítesi: oposició de dues coses.
- b. Comparació: relació d'analogia o semblança (per la forma, la funció, la mida...).
- c. Epítet: adjectiu que no aporta cap contingut significatiu perquè ressalta una característica ja coneguda.
- d. Hipèrbole: exageració.
- e. Ironia: expressar una intenció amb una expressió absolutament contrària, creant un efecte de retret o burla.
- f. Metàfora: figura en la qual se substitueix l'objecte real per un imaginat per l'autor, amb el qual existeix una determinada analogia.
- g. Paradoxa: unió d'idees aparentment irreconciliables. S'afirma una cosa que sembla absurda d'acord amb les creences generals o amb el propi anunciat lingüístic.
- h. Cap figura: la imatge no conté cap figura retòrica.

- 6) **Orientació:** tendència mostrada pel diari cap al/s protagonista/es de la fotografia en el conjunt del missatge periodístic (components tècnics, icònics i entorn lingüístic)
- a. Positiva: el diari afavoreix el/s protagonista/es a través de la imatge i del context lingüístic.
 - b. Negativa: el diari desfavoreix el/s protagonista/es a través de la imatge i del context lingüístic.
 - c. Neutre: el diari no afavoreix ni perjudica el/s protagonista/es a través de la imatge i del context lingüístic.
- 7) **Elements periodístics predominants:** elements del missatge periodístic que el diari vol destacar.
- a. Proxèmic: la relació entre els subjectes de la imatge és el més destacat des del punt de vista informatiu.
 - b. Fisonòmic: el sexe, la constitució física, els trets racials o l'edat constitueixen els aspectes més importants del missatge.
 - c. Kinèsic: els gestos i els posats són el més important de la informació fotogràfica.
 - d. Natural: el paisatge, la flora o la fauna aporten significat molt rellevant a la informació periodística.
 - e. Cultural: un o més objectes són l'element més destacat de la imatge.
 - f. Lingüístic: el missatge escrit que apareix dins la fotografia és un dels elements més destacats de la imatge.

MADRID | 1,30 euros | Año CX | Número 35.442

El Príncipe y Rajoy inauguran el AVE Barcelona-Figueras

España mimaa a Cataluña

Barcelona es la provincia de España en la que más invierte Fomento, cuatro veces la media nacional [18]

Editorial «CATALUÑA, MEJOR CON ESPAÑA»

El Príncipe se dirige junto a Rajoy a subir al AVE en Barcelona

9 ENE. 2013 *Miércoles*

ABC.es

LAS PREBENDAS DE LOS EXPRESIDENTES AUTONÓMICOS

Pujol, Maragall y Montilla cuestan un millón al año a los catalanes

Disponen de despacho en la zona más cara de Barcelona

El PP exige a Bono que renuncie a sus privilegios [22]

Pujol, Montilla y Maragall

Unió reconoce su culpa y devolverá 388.000 euros para zanjar el caso Pallerols [24]

Cuenta NÓMINA

CUENTA NÓMINA o lo que es lo mismo: CUENTA SIN COMISIONES

www.ingdirect.es 901 020 040 y en tu oficina

ING DIRECT Fresh Banking

ING DIRECT S.A. Sucursal en España está afiliada al Servicio de Clientes de España de ING Group.

IAG rechazará el preacuerdo que firmó Iberia con los sindicatos

Los trabajadores estudian convocar una semana de huelga a final de enero [30]

Andalucía pasa de regalar ordenadores a que los alumnos paguen el papel higiénico [36]

ING ENGLISH CURSO DE INGLÉS Hoy, DVD gratis

Mas evitó el soberanismo en el AVE mientras aprobaba su Hacienda propia

El Príncipe de Asturias y de Girona resaltó que «somos un país en marcha», mientras Rajoy defendió las «vías de entendimiento»

2,6
veces más que la media nacional
invierte Fomento en Cataluña en
contra de lo que se queja Mas

Bruselas responde a Cataluña que no la reconoce como interlocutora después de que el Govern le pidiera negociar el déficit P. Plana, P. 10 a 12

Cien minutos y un diálogo sobre la dieta de Mas

Las cámaras recogieron un fragmento de la conversación que mantuvieron en el AVE para romper el hielo

PASTOR: Has adelgazado president
MAS: Ni un gramo, hija, pero tampoco he engordado
RAJOY (A MAS): ¿Y haces? (ejercicio)
MAS: Poquísimo, un día a la semana natación, sólo un día a la semana. Es poquísimo, pero bueno
PASTOR: Eso es la tele, la televisión engorda

MAS: Sí, hace eso, hace eso
PASTOR: A mí es lo que más me gusta (la natación), pero para las chicas es un rollo, porque tienes el pelo y todo eso
MAS (a RAJOY): Tienes experiencia en esto, ¿no? Un auténtico... Eres un especialista
RAJOY: Todas, a las siete y a las siete y cinco... tengo una cinta de éstas (de correr)

Premios Gaudí:
todas las películas
nominadas en catalán
no llegan juntas a las
cien mil entradas P. 56

AUTO DE INSTRUCCIÓN DE LA JUSTICIA FRANCESA

La jefa de ETA tuvo una hija con «Ata», uno de los asesinos de Capbreton, a la que llamó Lur Aznar

Otro etarra se presentó como el progenitor con un DNI falso a nombre de Javier Aznar Pastor P. 14

El Banco de España endurece los controles de supervisión de la banca P. 35

La moneda del billón de dólares

Estados Unidos debate una argucia para eludir el techo de deuda

PÁGINA 24

Blanco y negro de autor, frente a acción en color

'Blancanieves', con 18 candidaturas, manda en el ranking de los Goya 2013

PÁGINA 39

El Banco de España da un vuelco a la supervisión de las entidades

- ▶ Inspectores 'empotrados' revisarán las cuentas de los bancos
- ▶ La reforma llega tras el fiasco de la crisis y las tensiones internas

ÍNIGO BARRÓN, Madrid

El Banco de España anunció anoche una profunda reforma de su sistema de vigilancia bancaria. Entre las nuevas medidas figura el envío de inspectores empotrados a las 16 entidades más relevantes (hasta ahora solo había en el Santander, BBVA, La Caixa, Popular, Sabadell y Bankia), que realizarán un "seguimiento *in situ* continuado" de las cuentas. Asimismo, el Banco de España establece la revisión de las "carteras de crédito significativas" cada tres años y la creación específica de "medidas supervisoras en función del perfil de riesgo" de cada entidad.

Las medidas llegan después de que el Banco de España haya sido objeto de críticas por su gestión durante el boom del ladrillo y el estallido de la burbuja. Junto al fiasco en la crisis financiera, que abocó en la petición de rescate bancario, el organismo ha sido acusado por sus propios inspectores de no perseguir eficazmente los indicios de delito, de alterar el sentido de los informes de inspección y de practicar una política opaca que impidió tomar decisiones correctas para atajar el hundimiento financiero. El Banco de España "lamentó" ayer en una nota dichas denuncias, contenidas en un informe de la Asociación de Inspectores del Banco de España desvelado por este periódico.

PÁGINA 21

GUSTAU NACARINO (REUTERS)

La brecha entre Mas y Rajoy se ahonda

El AVE no acercó los planteamientos políticos entre Mariano Rajoy y Artur Mas. El viaje inaugural de la línea de alta velocidad entre Barcelona y Figueras (Girona) mostró a un presidente de la Generalitat reivindicativo y que apelaba a los agravios a Cataluña, mientras que el jefe del

Gobierno central—igual que el Príncipe de Asturias— ponían el ferrocarril como un ejemplo de proyecto de Estado. Si para Mas el AVE es un proyecto para unir Cataluña con Europa, Rajoy aseguraba que la comunidad debe seguir siendo "polo y pilastra de España".

PÁGINAS 12 A 14

Bruselas estima que España supera ya los seis millones de desempleados

La cifra supone un tercio de los parados de la zona euro

LUCÍA ABELLÁN, Bruselas

El pronóstico más negro en el horizonte laboral español ya se ha cumplido. España superó en el último tramo del año la barrera de los seis millones de parados, según estimaciones de Eurostat, la oficina estadística de la UE. Los desempleados sumaban 6,16 millones en noviembre. La cifra, divulgada ayer por Eurostat, eleva la tasa de desempleo al 26,6% de la población activa, la mayor de toda la UE. España aporta un tercio de los parados de la zona euro.

PÁGINA 22

La privatización de la sanidad en Madrid causa 322 dimisiones

ELENA G. SEVILLANO, Madrid

El órdago ya está sobre la mesa. La Consejería de Sanidad de Madrid recibió ayer las cartas de 322 miembros de equipos directivos de ambulatorios que se comprometen a dimitir en bloque si se materializa el plan para sacar a concurso la gestión de los centros de salud.

PÁGINAS 34 Y 35

Unió admite que se financió de forma ilegal con dinero de la UE

Los acusados pactan con el fiscal para evitar la cárcel y el partido acepta pagar una indemnización de 388.483 euros

JESÚS GARCÍA, Barcelona

Unió Democràtica de Catalunya (UDC), el socio de Convergència, ha admitido que se financió ilegalmente a través de unas subvenciones de la UE para la formación de parados. El denominado caso *Pullerols* se cerró ayer con un acuer-

do entre la fiscalía y las defensas de los seis acusados, ex cargos del partido democristiano y de la Generalitat en la época de Jordi Pujol. El pacto implica una importante rebaja de las penas, evita que los acusados entren en prisión y que comparezca como testigo Josep Antoni Duran. No obs-

tante, supone un hito en la historia judicial española: por primera vez, un partido reconoce que se lucró de forma irregular con fondos públicos. Los hechos se remontan a los años noventa. Unió ha asumido pagar una indemnización de 388.483 euros.

PÁGINA 11

EDITORIAL EN LA PÁGINA 26

LA VANGUARDIA

FUNDADA EN 1881 POR DON CARLOS Y DON BARTOLOMÉ GODÓ

Los grandes equipos llaman a la puerta de Pep

DEPORTES 45

EL MECENAZGO QUE VIENE

Bowie: los viejos rockeros siempre vuelven

CULTURA 35

Despega el AVE a Francia

► El príncipe Felipe inaugura la línea Barcelona-frontera como "factor de orgullo colectivo"

► El presidente del Gobierno destaca que "la voluntad de ir juntos nos abre caminos"

► Mas defiende el eje mediterráneo y apuesta por la unidad de mercado a escala europea POLÍTICA 13

Viaje relámpago. El AVE Barcelona-Girona-frontera francesa arrancó ayer oficialmente con la presencia del príncipe Felipe; el presidente del Gobierno, Mariano Rajoy; el president Artur Mas, y la ministra de Fomento, Ana Pastor

De Barcelona a Figueres en sólo 53 minutos

VIVIR 1 A 6

Todo no puede ser
Por ANTONI PUIGVERD

La dimisión de 322 jefes sacude la sanidad madrileña

• La mitad de los responsables de CAP cesan en protesta por las privatizaciones TENDENCIAS 26 Y 27

Bruselas cifra en más de 6,1 millones los parados de España

• Eurostat estima que la tasa de desempleo es del 26,6%, frente al 12% de la UE.

Eurostat, la agencia estadística comunitaria, estima que el paro en España alcanza ya al 26,6% de la población activa y supera los

6,1 millones de personas. La agencia europea, que utiliza los datos que le facilitó en noviembre el Instituto Nacional de Esta-

dística (INE), concluye que uno de cada tres desempleados de la UE se encuentra en territorio español. ECONOMÍA 53

8 428292 001307

EL MUNDO

MIÉRCOLES 9 DE ENERO DE 2013. AÑO XXIV. NÚMERO: 8419. EDICIÓN MADRID. PRECIO: 1,30 €.

Vuelve Bowie 10 años después

Presenta 'Where are we now?' en su 66 cumpleaños / Pág. 41

Vilanova busca un nuevo diagnóstico

El técnico se someterá a más pruebas en Nueva York / Pág. 38

Hoy, gratis, CD-Audio de 'Willkommen'

Séptima entrega del curso de 'Alemán a su alcance' de Vaughan

Pacto para que los corruptos de Unió no vayan a la cárcel

El fiscal acuerda una sentencia de conformidad en el 'caso Pallerols' y rebaja las penas de 11 años a condenas que no suponen ingresar en prisión / El partido de Duran devolverá los 388.000 € cuya sustracción queda probada

GERMÁN GONZÁLEZ / Barcelona
Unió Democràtica de Catalunya (UDC), el 50% de la federación que gobierna en Cataluña, se benefició de 197.285 euros desviados de fon-

dos públicos. Así consta en el acuerdo firmado ayer por la Fiscalía con la Abogacía del Estado, la Generalitat, los abogados de los cuatro principales procesados y el letrado del partido,

para evitar el juicio por el caso Pallerols. Fuentes judiciales explicaron que el partido de Josep Antoni Duran consignó ayer mismo 300.000 euros de los 388.000 que se ha com-

prometido a pagar en nombre de los cuatro acusados y de la propia Unió, considerada responsable civil subsidiaria. **Sigue en página 4**
Editorial en **página 3**

El Príncipe de Asturias, Artur Mas y Mariano Rajoy se preparan para posar ante los fotógrafos, ayer, en la nueva estación del AVE, en Gerona. / REUTERS

Mas ignora la mano tendida por Rajoy y por el Príncipe

Frente a las «vías de entendimiento» y el «juntemos fuerzas» se aferra al victimismo y pone a Europa como única referencia

DANIEL G. SASTRE / Barcelona
La histórica llegada de la alta velocidad ferroviaria hasta la frontera francesa sirvió ayer para que el presidente del Gobierno, Mariano Rajoy, y el de Cataluña, Artur Mas, exhibieran, bajo la atenta mirada del Príncipe, sus intencio-

nes respecto al desafío institucional que ha planteado la Generalitat. Si Don Felipe subrayó la necesidad de «juntar fuerzas» para salir de la crisis, Rajoy aprovechó los 131 kilómetros de nuevos rai-

les de AVE para ofrecer al Ejecutivo catalán «vías de entendimiento»; pero Mas desdeñó esa vía de escape a su plan soberanista y, aunque se mostró menos combativo de lo esperado, apostó por volverse hacia el otro lado de la aduana: «La auténtica unidad de mercado debemos buscarla a escala europea». **Sigue en página 6**

GRABACIONES

Los móviles del Samur no funcionaron la noche del Madrid Arena

► «Es un follón lo que hay ahí y no podemos comunicarnos con los coches por teléfono»

► «¡Tanto simulacro y tanta leche para esto!... Es un desastre, estamos trabajando a oscuras»

► «Esta fiesta hay que suspenderla, es un peligro» **Página 52**

El Banco de España admite ahora sus fallos y endurece la supervisión

MARISA RECUERO / Madrid
Tras cinco años de profunda crisis en el sistema financiero, el Banco de España reconoce ahora sus errores y pone en marcha un plan para modificar la supervisión bancaria. El informe realizado por una comisión interna del organismo advierte de que se han detectado «carencias, indefiniciones y falta de actualización» en procedimientos de control «que convendría corregir». **Sigue en página 29**

Cuenta NÓMINA

CUENTA NÓMINA
o lo que es lo mismo;
CUENTA SIN
COMISIONES

www.ingdirect.es
901 020 040
Y en tu oficina

ING DIRECT
Fresh Banking

ING DIRECT S.A. Sucursal en España con sede social en Avenida de Cantabria de Seguros, 10, Madrid.

MADRID | 1,30 euros | Año CX | Número 35.562

1903-2013
110
ANOS

Joan Herrera
ICV

Artur Mas
CIU

Oriol Junqueras
ERC

Suspendida

El Constitucional tumba la declaración soberanista

El Parlamento catalán desoye la sentencia, desafía la ley y decide seguir adelante con la consulta separatista [Edit. y 16]

«Apoyaré a Cataluña, me guste más o menos su Gobierno»
Mariano Rajoy

Herrera, Mas y Junqueras muestran su satisfacción tras la declaración soberanista del pasado 23 de enero

9 MAYO 2013 Jueves

ABC.es

Rajoy: «Ya nadie duda de España»

Adelanta que la bajada de la prima de riesgo ahorrará 1.000 millones este año en intereses [Ed. y 18]

Hoy, gratis con ABC

Especial
San Isidro

Cuenta NÓMINA

CUENTA NÓMINA
o lo que es lo mismo:
CUENTA SIN
COMISIONES

www.ingdirect.es
901 020 040
Y en tu oficina

ING DIRECT
Fresh Banking

ANIVERSARIO DE LA NACIONALIZACIÓN

El juez cita a Botín, González y Fainé para que aclaren la salida a Bolsa de Bankia

Andreu quiere que le expliquen las reuniones con De Guindos días antes de la dimisión de Rato [34]

Detenidos un marroquí y dos españoles con explosivos para un gran atentado P.22

Oriol Junqueras, Artur Mas y Oriol Pujol (de espaldas) durante la sesión de ayer en el Parlament

EL PARLAMENT IGNORA LA SUSPENSIÓN DE LA DECLARACIÓN DE SOBERANÍA POR EL TC Y VOTA POR EL DERECHO A DECIDIR

Burla a España

El PSC apoya a los nacionalistas mientras el PP abandona el hemiciclo P.10

El Gobierno llevará a Mas ante el TSJC si incumple las sentencias del Constitucional

Rajoy reivindica su política y ofrece al PSOE que se sume a sus reformas anti paro

«Ni la de Zapatero ni la de Rajoy, yo le propongo la política de Rubalcaba», responde el líder socialista P.14

«CASO CAMPEÓN»

Blanco tenía 21 cuentas el año que compró su chalé

El juez investigará los movimientos bancarios del ex ministro y su mujer al sospechar que su amigo Orozco pagó la vivienda P.18

ESTE JUEVES La Primitiva BOTE 27,5 millones Leteiras y Apuestas del Estado

Objetivo: recuperar al euroescéptico

Bruselas se afana en tender lazos ante el desafecto
PÁGINAS 34 Y 35

Encadenadas en la cárcel de Cleveland

La policía halla material para atar a las secuestradas
PÁGINAS 36 Y 37

Los secretos eternos de Defensa

Historiadores reclaman conocer archivos clasificados
PÁGINA 41

El Constitucional deja sin efecto la declaración de soberanía catalana

- ▶ El alto tribunal acepta a trámite la impugnación del Gobierno
- ▶ El Parlament aprueba una comisión para impulsar la consulta

MARÍA FABRA / MIQUEL NOGUER
Madrid / Barcelona

El Tribunal Constitucional suspendió ayer temporalmente la declaración de soberanía aprobada en enero por el Parlamento catalán y que ha sido impugnada por el Gobierno. El texto legal sostiene que el pueblo catalán es un "sujeto político y jurídico soberano". La Abogacía del Estado considera este enunciado un claro desafío a la Constitución.

La suspensión temporal (automática cuando el alto tribunal admite a trámite un recurso presentado por el Ejecutivo) era tan esperada por la Generalitat que Artur Mas no tardó ni una hora en sentenciar que la decisión no invalida el proceso soberanista que CiU y ERC ven avalado por las urnas. Prueba de ello es que ayer mismo la Cámara catalana aprobó la creación de una comisión de seguimiento del proceso que ha de culminar en una consulta sobre la autodeterminación. El PSC —que en su día votó contra la resolución impugnada ante el Constitucional— apoyó esta comisión. Los parlamentarios del PP abandonaron el hemiciclo y consideraron la votación un acto de "desacato".

El Gobierno acogió con alivio la suspensión y retó a Mas a llevar a las Cortes una reforma constitucional.
PÁGINAS 10 Y 11

EDITORIAL EN LA PÁGINA 30

Artur Mas en el Parlamento catalán tras conocer la decisión del Tribunal Constitucional. / CARLES RIBAS

HENRIQUE CAPRILES Líder opositor "Me han robado la victoria electoral"

ALFREDO MEZA, Caracas

Casi un mes después de las elecciones, Henrique Capriles sigue metido de lleno en el personaje del aspirante de la oposición a la presidencia de Venezuela. Este abogado caraqueño, que cumplirá 41 años en julio, repite aún como un mantra su denuncia contra el chavismo: "Me

han robado la victoria. Estos tipos se robaron las elecciones".

Capriles asegura que el Gobierno de Nicolás Maduro arrincona cada día más a la oposición. "Aquí habrá una nueva elección, bien sea a través de la acción del Tribunal Supremo, de la presión internacional o porque el Gobierno claudique", advierte.
PÁGINAS 2 Y 3

Bruselas afirma que el modelo de rescates ha funcionado mal

La Comisión reniega de la fórmula de la troika más el Eurogrupo

CLAUDI PÉREZ, Bruselas

La pésima gestión de la crisis de Chipre ha puesto de manifiesto los límites de la toma de decisiones europea. El vicepresidente y comisario de Asuntos Económicos, Olli Rehn, dio ayer un serio aviso al reclamar un cambio en la fórmula de los rescates en la que participan el Eurogrupo (es decir, los 17 ministros de Finanzas del euro) y la troika (Comisión Europea, Banco Central Europeo y Fondo Monetario Internacional). Propone que en el futuro las instituciones comunitarias asuman el protagonismo.
PÁGINA 24

Rajoy rechaza un pacto de Estado y pide adhesión a sus reformas

FERNANDO GAREA, Madrid

El presidente del Gobierno rechazó ayer el pacto de Estado para afrontar la crisis que le propusieron los grupos en el Congreso. A lo más que se mostró dispuesto Rajoy fue a llegar a acuerdos parciales si suponen el apoyo a sus reformas. "No va a haber cambio de rumbo", sentenció.
PÁGINA 12

EDITORIAL EN LA PÁGINA 30

A este submarino le sobran más de 75.000 kilos

Un error retrasa uno de los proyectos más caros de Defensa

MIGUEL GONZÁLEZ, Madrid

Más de 75 toneladas de sobrepeso. Ese es el problema del S-80, el primer submarino de diseño español, cuya entrega a la Armada se retrasará hasta dos años. El fallo amenaza con disparar el presupuesto, unos 2.200 millones de euros.
PÁGINA 21

LA VANGUARDIA

FUNDADA EN 1881 POR DON CARLOS Y DON BARTOLOMÉ GODÓ

El regreso a casa de Amanda Berry, diez años después

INTERNACIONAL 4

El hambre no se toma vacaciones

• El Banc dels Aliments se prepara para un verano difícil **VIVIR 1 A 3**

El TC suspende la declaración soberanista del Parlament

► El Constitucional dictamina que el fallo tiene efectos jurídicos y anula cualquier norma derivada

► El Gobierno cree que no puede haber nuevas resoluciones y la Generalitat asegura que seguirá

► El PP deja el Parlament tras la creación de una comisión por el derecho a decidir **POLÍTICA 10 Y 11**

Marcha popular. Los diputados del PP, con Alicia Sánchez-Camacho a la cabeza, abandonan el Parlament antes del debate

El FROB ultima el cambio de gestión en Catalunya Banc

• El organismo público ofrece la presidencia de la entidad financiera a Carlos Pla

El FROB, organismo público propietario de las entidades financieras nacionalizadas, quiere retomar la venta de Catalunya Banc y, previamente, cambiar la actual gestión. El fondo ha ofrecido la presidencia de la entidad a Carlos Pla, quien ya ocupó el cargo en CajaSur. **ECONOMÍA 52 Y 53**

ESTE JUEVES **La Primitiva** **27,5 millones** BOTE **Loferias y Apuestas del Estado**

Rajoy se muestra optimista sobre la economía

• Rubalcaba y Duran reclaman al Gobierno grandes acuerdos contra la crisis

• El presidente ofrece pactos sobre pensiones, corrupción y reforma de la administración

Mariano Rajoy defendió ayer en el Congreso de los Diputados que su Gobierno ha sentado las bases para la recuperación de la economía y ofreció a la oposición pactos sobre temas muy concretos. **POLÍTICA 12, 13 Y EDITORIAL**

Printed and distributed by NewsprintDirect
www.newsprintdirect.com ES: Cae 1.073.903.400 ISSN: 98.834.834
COPYRIGHT AND PROTECTED BY APPLICABLE LAW.

EL MUNDO

JUEVES 9 DE MAYO DE 2013. AÑO XXIV. NÚMERO: 8539. EDICIÓN MADRID. PRECIO: 1,30 €.

José Tomás recibe su cuarto Paquiro

Talavante vs. Victorino en Las Ventas / Pág. 52 / Especial San Isidro

YouTube censura a Bowie por blasfemo

Retira durante horas su vídeo por mostrar curas libertinos / Pág. 47

Esclavas sexuales en la casa del horror

'Caso Cleveland': inculpan a Castro, pero no a sus dos hermanos / Pág. 24

Mas antepone 'las urnas' a la ley para desobedecer al TC

«No vamos a congelar nada», dice tras la suspensión de la declaración de soberanía / Nacionalistas y PSC crean la Comisión para el Derecho a Decidir

Barcelona
El presidente de la Generalitat, Artur Mas, se rebeló ayer contra el Tribunal Constitucional (TC) manteniendo en el orden del día del pleno del Parlament la creación de una comisión parlamentaria sobre el «derecho a decidir». Pocas horas antes, el Alto Tribunal había dejado en suspenso la Declaración de Soberanía que aprobó la Cámara catalana en enero.

«Es tremendamente preocupante que un Parlamento elegido y constituido democráticamente no se pueda ni pronunciar», afirmó el presidente catalán, al tiempo que defendía «la voluntad de las urnas» —en alusión a las elecciones autonómicas— por encima de las decisiones de los tribunales y garantizaba, en cuanto a la consulta soberanista, que «no se va a congelar nada».

Aunque PP y Ciudadans pidieron tras la decisión del TC que se suspendiera la creación de la comisión parlamentaria y de todas las acciones que «derivan» de la Declaración de Soberanía, el pleno acabó aprobándola con los votos de CiU, ERC, PSC, ICV y la CUP. Los populares anunciaron que se plantean impugnar ahora el acuerdo que ayer tomó la Cámara.

Página 12
Editorial en página 3

ANTONIO MORENO

TROPEZÓN SOBERANISTA. No hay epopeya sin sangre. El líder de Esquerra, Oriol Junqueras, derramó ayer la suya, como se ve en la foto, después de tropezar en los pasillos del Parlament de Cataluña. Como él, el plan soberanista también siguió adelante pese a trastabillar por la mañana en el Constitucional, garante de la ley. Página 13

El juez del Supremo cree que un amigo de Blanco pagó parte de su vivienda

MARÍA PERAL / Madrid
«En la causa existen datos para entender que en alguna medida José Blanco debía la compra de su vivienda a su amigo Orozco», afirma el juez del Supremo José Ramón Soriano en una resolución en la que insiste en la necesidad de investigar la adquisición por el ex ministro de Fomento de su chalé en Madrid. La sospecha es que al pago contribuyó el empresario José Antonio Orozco. Sigue en página 14

Centenares de contratos entre Gürtel y Madrid presentaban irregularidades

MANUEL MARRACO / Madrid
Un informe de la Intervención General de la Administración del Estado remitido a la Audiencia Nacional revela que cientos de contratos de la Comunidad de Madrid con empresas de Gürtel están plagados de irregularidades. Además, el Gobierno autonómico fraccionaba «de forma habitual» los contratos para «eludir así los requisitos de publicidad». Página 16

Rajoy apuesta contra sus datos: 'Llegará la cosecha'

Las previsiones son «serias y fiables... pero no tienen por qué cumplirse» / Repite 16 veces que seguirá con su política

MARISA CRUZ / Madrid
No habrá pacto. El Gobierno seguirá su rumbo sin variarlo un ápice. Rajoy está convencido de que su política económica —pese a los 6,2 millones de parados y las debilísimas perspectivas de crecimiento

El Pearl Harbor de ZP, 3 años después

Por CASIMIRO GARCÍA-ABADILLO
Página 10

que él mismo ha dibujado— es la correcta, la única posible. Ayer recalco en más de 16 ocasiones que perseverará, que no cederá, que no dará ni un paso atrás porque ya intuye la «cosecha». Sigue en página 4
Editorial en página 3

MADRID | 1,30 euros | Año CX | Número 35.687

CURSOESIC DE EMPRENDIMIENTO Y GESTIÓN EMPRESARIAL **HOY CD GRATIS**

12 SEPTIEMBRE 2013 *Jueves* ABC.es

ABC

1903-2013
110
AÑOS

Mas conversa con Duran durante los actos de la Diada

Diez de los doce miembros del Gobierno de Mas, en la cadena independentista

El desafío de la Diada

El juego se les va de las manos

Alarde independentista en Cataluña ante la inhibición del Gobierno de España [16 a 18]

EDITORIAL
EL GOBIERNO DE ESPAÑA DEBE HACER FRENTE A LA SEDICIÓN INDEPENDENTISTA

El desafío del nacionalismo catalán contra España ha desbordado nuestro marco legal. No caben ya más intentos de buscar componendas imposibles. Es tiempo de encarar de frente y con la ley en la mano un reto que amenaza nuestro modelo de convivencia y la propia continuidad de España como tal. Hoy asistimos a una sedición en toda regla por parte del Gobierno catalán. Ya no camuflan su meta, se trata de destruir España, una de las naciones más antiguas de Europa. [Sigue en pág. 4]

MARIO VARGAS LLOSA
«El nacionalismo es volver a la tribu, una tara que ha causado millones de muertos»
[Página 49]

ESTA SEMANA La Quiniela

2,2 millones €

Letas y Apuestas del Estado

FOTO: Iker Escudé / ABC

Venta conjunta con La Tribuna de Toledo 1,30€. Venta conjunta con La Tribuna de Talavera 1,30€. (Precio de ref. GID 0,87€)

aniversario

DIARIO
INDEPENDIENTE
DE INFORMACIÓN
GENERAL

LA RAZÓN

NOS GUSTA ESPAÑA

JUEVES
12 de SEPTIEMBRE de 2013
+ Año XVI - 5.383
PRECIO 1,30 EUROS
EDICIÓN MADRID

MOJIB GONZALEZ / SHOOTING

Banderas de España y Cataluña,
en la fachada del ayuntamiento
de Barcelona

No nos dividirán

Mas pone a la Generalitat al servicio de la independencia; diez de sus doce consejeros acuden a la «Vía Catalana» y TV3 se vuelca en la retransmisión

El baile de cifras: Interior enfría la euforia soberanista y rebaja de 1,6 millones a 400.000 el número de asistentes p. 10

Editorial
Vía populista a ninguna parte

Más confianza en España

El Ibex alcanza su máximo anual ante la caída de la prima, mientras que Bruselas aplaude las reformas de Rajoy. p. 34

Chaves desafía a la jueza Alaya e insinúa que prevarica

El ex presidente asegura que no tiene abogado ni lo tendrá p. 18

LA RAZÓN & más
Revolución médica:
científicos españoles
logran crear células
madre en un organismo
VIVO p. 47

Conductor, consulta de forma periódica tu saldo de puntos y evitarás sorpresas desagradables

Recopila hasta seis puntos e inclúylos al conducir en un centro autorizado.

Busca el centro más cercano en www.cnae.com

EL PAÍS

www.elpais.com

EL PERIÓDICO GLOBAL EN ESPAÑOL

JUEVES 12 DE SEPTIEMBRE DE 2013 | Año XXXVIII | Número 13.224 | EDICIÓN NACIONAL | Precio: 1,30 euros

Cercos a la tarifa internacional en el móvil

La CE quiere acabar con el sobrecoste de las llamadas dentro de la UE en 2016 **PÁGINA 23**

"Madrid 2020 no tenía tantas posibilidades"

Miguel Cardenal, presidente del CSD, analiza el deporte español **PÁGINAS 48 Y 49**

Participantes de la Vía Catalana despliegan una gran senyera en el municipio tarraconense de Alcanar. / JOSEP LLUIS SELLART

El independentismo catalán exhibe su fuerza para acelerar la consulta

- ▶ Una inmensa cadena humana cruza Cataluña de norte a sur
- ▶ Los convocantes exigen a Mas y Rajoy un referéndum en 2014

MIQUEL NOGUER
Barcelona

El independentismo catalán redobló ayer su pulso con el Gobierno central para poner en claro que su apuesta es un referéndum de autodeterminación, con una pregunta clara y en 2014. La Assemblée Nacional Catalana,

la entidad privada que actúa como centinela del proceso soberanista desde la sociedad civil, logró en la Diada un apoyo masivo a la cadena humana de 400 kilómetros que unió los dos extremos de Cataluña—desde la frontera francesa hasta el límite con la Comunidad Valenciana— pasando por Barcelona. El lema

era claro e inequívoco: "Via catalana hacia la independència". La movilización supuso una advertencia para Artur Mas, por sí misma de su hoja de ruta tal y como sugerían sus palabras de la semana pasada, cuando abrió la puerta a demorar el proceso hasta 2016 y a proponer una o varias preguntas "toleradas" si así

lograba un acuerdo con el Gobierno central.

La participación fue masiva y transcurrió sin incidentes. En Madrid, en cambio, un grupo de ultraderechistas asaltó violentamente el acto organizado por la Generalitat para celebrar la Diada. **PÁGINAS 10 A 15**

EDITORIAL EN LA **PÁGINA 30**

La ONU culpa a ambos bandos de la espiral de crímenes de guerra en Siria

DAVID ALANDETE, Jerusalén

Los crímenes de guerra se multiplican en Siria, que suma ya 30 meses de conflicto y más de 100.000 muertos. Lo constata la ONU en el último informe de su Consejo de Derechos Humanos, que alerta del incremento de los abusos cometidos por el régimen y por los rebeldes. **PÁGINAS 2 A 4**

EDITORIAL EN LA **PÁGINA 30**

Matabosch sustituye a Gerard Mortier en la dirección del Real

El culebrón del relevo en la dirección artística del Teatro Real concluyó ayer con la destitución de Gerard Mortier y el nombramiento de Joan Matabosch como nuevo hombre fuerte del coliseo madrileño. Matabosch, hasta ahora director del Liceo de Barcelona, era la opción de la comisión ejecutiva del Teatro Real, sometida a las presiones del Minis-

terio de Cultura para colocar al compositor español Pedro Halffter. En una entrevista a EL PAÍS, Mortier había dejado clara su voluntad de dejar el cargo a finales de este año si el elegido era Matabosch y no se atendían sus exigencias de iniciar un proceso de relevo abierto, para el que sugirió varios nombres de gestores extranjeros. **PÁGINAS 40 Y 41**

TE HEMOS OÍDO:
ING DIRECT LLEGA
A LOS NEGOCIOS.

Cuenta con nosotros.
www.ingdirect.es
901 100 020
Y en tu oficina

ING DIRECT
Fresh Banking

ING DIRECT, S.I. Sucursal en España. Unión Europea. 20120 San Basilio (Sevilla)

El Tribunal Superior de Madrid suspende la privatización sanitaria

El Tribunal Superior de Justicia de Madrid (TSJM) asestó ayer un duro golpe a la mayor privatización sanitaria en marcha en España: ordenó suspender el proceso en seis hospitales madrileños hasta que resuelva el recurso sobre el fondo del asunto, lo que puede llevar dos años. La resolución judicial apunta a graves irregularidades en el concurso. **PÁGINA 36**

Foto: J. Olivares

LA VANGUARDIA

FUNDADA EN 1881 POR DON CARLOS Y DON BARTOLOMÉ GODÓ

Via desbordada

► La cadena por la independencia moviliza de El Pertús a Alcanar a 1,6 millones, según el Govern

► Éxito organizativo de la iniciativa, que se desarrolla en un ambiente cívico y festivo

► Mas avisa de que si el Gobierno no da una respuesta, "tendrá un problema grave con Catalunya"

A rebosar. La cadena humana cubrió 400 kilómetros de norte a sur, y en algunos sitios, como en el paseo de Gràcia, se convirtió en manifestación

Un grupo de fascistas ataca la sede de la Generalitat en Madrid

• Una quincena de ultraderechistas irrumpe con violencia en la librería Blanquerna, donde se celebraba el acto institucional del Onze de Setembre

Una quincena de ultraderechistas irrumpió ayer en la sede de la Generalitat en Madrid, la librería Blanquerna, para reventar el acto de celebración de la Diada.

El grupo entró violentamente en la sala, destrozando lo que encontraba, y llegó a empujar al diputado de CiU Josep Sánchez-Llibre. Los agresores actuaron a

cara descubierta. Empleadas de la librería explicaron la ausencia de policía porque nunca había ocurrido ningún incidente.

POLÍTICA 14 A 30 Y EDITORIAL

Artículos: JORDI BARBETA • SERGI PÀMIÉS • QUIM MONZÓ • ANTONI PUIGVERD • ISABEL GARCIA PACAN • ENRIC JULIANA • FERNANDO ÓNEGA • VÍCTOR M. AMELA • FRANCESC MARC ÀLVARO • LAURA FREIXAS

ESTA SEMANA
La Quiniela
2,2 millones
BOTE
€
Loterías y Apuestas del Estado

EL MUNDO

JUEVES 12 DE SEPTIEMBRE DE 2013. AÑO XXIV. NÚMERO: 8665. EDICIÓN NACIONAL. PRECIO: 1,30 €.

Vargas Llosa: «El nacionalismo es eso, un regreso a la tribu»

«Es terrible que el nacionalismo vuelva a sacar la cabeza, a imponerse, a segar y a obnubilar a comunidades enteras»

«Ocurrió en Alemania uno de los países más civilizados del mundo y en buena parte de la Historia de Japón»

«Es una tara de la que es muy difícil librarse, si queremos civilización tenemos que combatirla» / **Página 5**

Cataluña encadenada

Cientos de miles en el acto de propaganda independentista fomentado por la Generalitat, que avisa a Rajoy: «No puede quedarse cruzado de brazos»

DANIEL G. SASTRE / Barcelona
Los independentistas catalanes salieron ayer por segunda Diada consecutiva a la calle de forma masiva. En esta ocasión respondieron al llamamiento de la Asamblea Nacional Catalana (ANC) y al del Gobierno catalán, que fomentó la convocatoria con todos los medios a su alcance, y organizaron una cadena humana que recorrió Cataluña de norte a sur, desde Francia hasta Castellón.

► Una veintena de ultras asalta la librería de la Generalitat en Madrid

► Queman banderas de España y retratos de Don Juan Carlos en Barcelona al grito de 'muera el Rey'

Página 20

En el acto, de inequívoco cariz secesionista, participaron cientos de miles de personas, pese a que formalmente sólo tres partidos -Convergència, Esquerra y la minoritaria CUP- lo apoyaban. La Generalitat utilizará la movilización para presionar al Gobierno en la negociación que mantienen. Sigue en **página 4**

Editorial en **página 3**

El ex presidente de la Generalitat, Jordi Pujol, y su esposa (dcha.), ayer en la cadena en El Perelló. (I. ANTÓN)

El Poder Judicial sale al paso del montaje contra el juez Castro y pide a Interior que lo investigue

MARÍA PERAL / Madrid
El Consejo General del Poder Judicial salió ayer en defensa del instructor del caso Nóos, José Castro, y reclamó al Ministerio de Interior que investigue los seguimientos y actos hostiles de que está siendo objeto y que, a juicio del CGPJ, buscan perturbar su independencia. Sigue en **página 18**

Rajoy insiste en que Bárcenas no estaba en el PP cuando cobraba 21.000 € al mes

MARISA CRUZ / Madrid
El presidente Rajoy lo negó ayer todo. Como el pasado 1 de agosto, insistió en que Bárcenas no estaba en el PP cuando él llegó a La Moncloa y ello pese a que el ex tesorero cobraba 21.000 euros al mes del partido. Sigue en **página 16**

Albert Rivera, ayer, en Barcelona. / MARGA CRUZ

«Sueño con celebrar una Diada de todos»

Albert Rivera, bajo tres banderas

MATÍAS NÉSPOLO / Barcelona
Cazadora blanca, camisa arremangada, tejanos y zapatillas. Si hay algo que derrocha a conciencia Albert Rivera (Barcelona, 1979) es campechanía.

Es media mañana en la Barceloneta y, antes de que comience el acto alternativo de Ciutadans, la opción a la cadena humana, el Ca-

talan Way o como quiera llamarse, Rivera desayuna sin prisas un prosaico café con leche.

«Este no es un acto a la contra de nadie. Sueño con celebrar un día una Diada de todos, sin ningún color, para enaltecer los valores cíviles y la cohesión, no como un instrumento separatista», explica. Sigue en **página 12**

Estar a tu lado significa que si haces un doble grado, tienes hasta un 92% de descuento.

UAX *a tu lado*

Todavía estás a tiempo de ser lo que quieres ser.

UNIVERSIDAD ALFONSO X EL SABIO
La Universidad de la represa

Descubre más ventajas en uaxatulado.com
902 100 868

Fracàs de la candidatura de les Olimpíades de Madrid 2020 (08/09/2013)

MADRID | 2,50 euros | Con XL Semanal ABC (venta conjunta e inseparable) | Hoy Corazón (venta opcional): 0,50 euros | Año CX | Número 35.683

CURSO ESIC DE EMPRENDIMIENTO Y GESTIÓN EMPRESARIAL **HOY LIBRO 1 + CD GRATIS**

8 SEPTIEMBRE 2013 Domingo ABC.es

ABC

Editorial
«MADRID HIZO TODO BIEN»

El COI descarta a Madrid a la primera

Demasiado castigo

El Comité Olímpico elige a Tokio para 2020 y sitúa la candidatura española por detrás de Estambul; el Príncipe apela a mantener «el ánimo alto» [Páginas 22 a 40]

El Príncipe dio la cara en compañía de la princesa Letizia y del presidente del COE, Alejandro Blanco

ARANTZA QUIROGA, PRESIDENTA DEL PP EN EL PAÍS VASCO

«Me indigna que se cuestione el compromiso del PP vasco contra ETA»
[Página 44]

ENCUESTA

Los grandes empresarios piden que no paren las reformas
Suplemento Empresa

FOTO: Alberto Martín / EFE

VentacorpunfacoLaTribunadeTolodo1,30€(conrevistaDiezMinutos2,50€)VentacorpunfacoLaTribunadeTolodo1,30€(conrevistaDiezMinutos2,50€) (Precio de env. 0,03€)

aniversario

DIARIO
INDEPENDIENTE
DE INFORMACIÓN
GENERAL

LA RAZÓN

NOS GUSTA ESPAÑA

DOMINGO
8 de SEPTIEMBRE de 2013
• Año XVI - 5.379
PRECIO 1,30 EUROS
CON «DIEZ MINUTOS», 2,50 EUROS
EDICIÓN MADRID

NUEVO RECHAZO A MADRID PESE A CONTAR CON UN PROYECTO EXCELENTE

Tongo olímpico

La elección de Tokio, pese a que en el anterior corte de mayo Madrid le aventajó por 8.09 frente a 8.02, reabre las sospechas de los intereses económicos del Comité Olímpico Internacional

Editorial y P. Plana, P. 10 a 38

«Hay que asumir el revés y levantarse»

Estas fueron las palabras del Príncipe, que coincidió con Rajoy en destacar la unidad de los españoles con la candidatura

Santander
un banco para tus ideas

Ofertas Especiales para los lectores de La Razón

19,95€
+ 6,95€ gastos de envío

Manguera Extensible
y más ofertas en tu bonocartilla!

BONO
CARTILLA.COM By United Brands

HOY CARTILLA

Lo mejor de **milanuncios** no es que sea

GRATIS

2.000.000 visitas/día

milanuncios.com

La mayor web de anuncios: coches pisos empleo contactos mascotas ordenadores televisores móviles motos acciones **comprar** moda baños trapeadores perros relojes joyas **chicos** salud **reintegrar** fotografía instrumentos musicales **casas** **muebles** ...

EL PAÍS

www.elpais.com

EL PERIÓDICO GLOBAL EN ESPAÑOL

DOMINGO 8 DE SEPTIEMBRE DE 2013 | Año XXXVIII | Número 13.220 | EDICIÓN NACIONAL | Precio: 2,50 euros

finde semana

EL PAÍS SEMANAL

Corea del Sur, la próxima invasión
Viajamos hasta Seúl, la capital de un país que quiere colonizar el mundo

La evolución del éxito

El sueño de la selección española de baloncesto por reconquistar el Eurobasket

UNA SAGA DE CINE

Consiga hoy, con EL PAÍS, el DVD *Misión imposible II* por solo 2,95 euros. Y complete el trepidante ciclo protagonizado por Tom Cruise los próximos días

Madrid sufre su tercera derrota consecutiva en la carrera olímpica

La candidatura española fue la primera eliminada tras caer en el desempate con Estambul ● Tokio se lleva la antorcha por segunda vez

FRANCISCO PEREGIL, Buenos Aires

Madrid salió derrotada por tercera vez consecutiva pese a partir como favorita en esta ocasión. La asamblea del Comité Olímpico Inter-

nacional (COI), reunida en Buenos Aires, apagó de un soplo la ilusión de que los Juegos aliviarían la crisis. La ciudad elegida fue Tokio, que los organizará por segunda vez. La candidatura española empató en la primera votación con Estambul, y fue elimi-

nada en el desempate. "Esto solo nos puede dar ánimo para levantarnos", dijo el príncipe de Asturias tras el varapalo. "Es un horror", lamentó Ana Botella. La delegación que defendió en Argentina la propuesta de Madrid para los Juegos de 2020 había plantea-

do una oferta "responsable" que destacaba el tesón de haber insistido en el intento de obtener la designación. El Príncipe evocó los Juegos de Barcelona en 1992, así como su condición de deportista olímpico. **PÁGINAS 52 A 56**
EDITORIAL EN LA **PÁGINA 34**

Uno de los cientos de jóvenes congregados ayer junto a la Puerta de Alcalá de Madrid muestra su decepción por el tropezón olímpico. /ÁLVARO GARCÍA

Domingo

Aforo limitado en el paraíso germano

Dos tercios de los emigrantes españoles en Alemania no aguantan un año

EXPATRIADOS

Casi medio millón de españoles han emigrado en busca de trabajo desde que comenzó la crisis en

2008. EL PAÍS inicia hoy en Alemania una serie por los principales destinos. Las empresas germanas demandan mano de obra cualificada, pero aun así, dos tercios se vuelvan antes del año.

Una pasión egipcia Por Juan Goytisolo

SONDEO METROSCOPIA

El PSOE alcanza al PP por el desgaste del 'caso Bárcenas'

Los votantes populares creen que su partido no colabora con el juez

FERNANDO GAREA, Madrid

El PSOE ha alcanzado al PP en previsión de voto, según el sondeo de Metroscopia para EL PAÍS. Con una hipotética participación del 62% (casi nueve puntos menos que en las anteriores generales), el PSOE obtendría el 30,5% de los votos, frente al 30,1% del PP, que cae 14,5 puntos desde las generales. Casi dos de cada tres votantes del PP creen que ese partido no colabora con la justicia en el caso Bárcenas. **PÁGINA 14**

Países amigos y enemigos de Siria se preparan para la guerra

D. ALANDETE / J. GÓMEZ
Ammán / Berlín

Países aliados y enemigos de Siria se preparan ante la probable intervención de EE UU. Líbano, Jordania, Israel o Turquía, entre otros. Mientras, Alemania rectifica y se suma a los países que, como España, respaldan "una respuesta contundente" de Washington. **PÁGINAS 2 A 6 Y 24 Y 25**

Negocios

Europa pierde ante EE UU y Asia el tren de las 'telecos'

RAMÓN MUÑOZ, Madrid

EE UU y Asia impulsan una ola de concentraciones en los sectores de tecnología y telecomunicaciones. Europa, con un negocio muy fragmentado, se queda atrás. La venta de Nokia a Microsoft ha sido la prueba. Los expertos prevén más movimientos.

LA VANGUARDIA

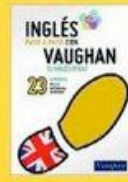
FUNDADA EN 1881 POR DON CARLOS Y DON BARTOLOMÉ GODÓ

Innovar e ilusionar, retos del nuevo curso
TENDENCIAS 40 Y 41

BANDERAS MUESTRA SUS ARMAS

HOY COLECCIÓN DE MANTELES INDIVIDUALES
1ª entrega CACAOLAT
Dos individuales más minibrik

INGLÉS PASO A PASO CON VAUGHAN
Libro + CD audio
23.ª entrega
9,95 €
+ CUPÓN DEL DÍA

SONDEO DE FEEDBACK PARA 'LA VANGUARDIA'

El PP resiste pese a caer por la crisis y los casos de corrupción

- ▶ Rajoy ganaría hoy las elecciones aunque perdería hasta 33 escaños
- ▶ El PSOE caería en 12 diputados mientras que IU y UPyD subirían
- ▶ CiU se mantiene en Catalunya pero no sería clave para formar mayoría
- ▶ El 76% de los electores cree que se debe remodelar el Gobierno

Gran decepción

Madrid se despide del sueño olímpico por tercera vez consecutiva. El COI elige a Tokio para que organice los Juegos del 2020

"Es horrible". Así calificó ayer la alcaldesa de Madrid, Ana Botella, la eliminación olímpica, que sumió en la tristeza a la multitud reunida en la Puerta de Alcalá. **DEPORTES 74 A 77 Y EDITORIAL**

El PP ganaría las elecciones generales si se realizaran hoy aunque perdería su actual mayoría absoluta, según el resultado de la encuesta de Feedback para La Van-

guardia. Los populares resisten electoralmente el desgaste de la crisis y de los recientes casos de corrupción que les afectan. El PSOE no es visto como alternati-

va ya que también cae, mientras que IU y UPyD obtienen notables subidas. GIU se mantiene en Catalunya, pero no sería decisiva en Madrid. **POLÍTICA 18 A 21**

LA NOSTRA HISTÒRIA ES MEREIXIA AQUESTA OBRA
'La Guerra de Successió dia a dia'

El filòsof i escriptor IV. "El setge de Barcelona i l'11 de setembre del 1714"

Ja al teu quiosc, per menys **9,95 €**

amb el preu de 12,00 €, preu de la Generalitat de Catalunya

SÀPIENS
www.sapiens.cat/1714

EL MUNDO

DOMINGO 8 DE SEPTIEMBRE DE 2013. AÑO XXIV. NÚMERO: 8661. EDICIÓN NACIONAL. PRECIO: 2,50 €.

«No estoy seguro de ser un gran escritor»

Entrevista a Mario Vargas Llosa sobre su nueva novela / MAGAZINE

EL MUNDO en Orbyt le lleva de viaje

Los suscriptores del quiosco digital conocerán gratis Europa / Página 54

La trilogía de 'El Padrino'

EL MUNDO le ofrece hoy el primer DVD por 1 euro

La gran decepción

Tokio arrolló desde la primera votación, en la que Madrid cayó tras empatar con Estambul / El Príncipe: «Grandísima tristeza» / Rajoy: «Así es la vida»

O. SUÁREZ / C. SEGOVIA / J. G. TRECEÑO
Buenos Aires

No hubo mucho margen para el sueño olímpico. La decepción llegó a las primeras de cambio. Madrid quedaba eliminada en la ronda inicial por primera vez en sus tres intentos. Con Tokio claramente destacada, tuvo que desempatar con Estambul. La ciudad turca obtuvo el favor de los miembros del COI por cuatro votos: 49-45. Una decepción olímpica.

Madrid volvía a perder, pero a la tristeza se unía en esta ocasión un sentimiento de traición. Responsables de la delegación española sienten que ha habido miembros del COI que faltaron a su compromiso. Los que habían prometido votar por Madrid eran 50, pero la capital no pasó de 26.

«Lo lamento profundamente, pero creo que hay motivos suficientes para que el ánimo continúe alto porque hay muchos proyectos como país por delante y muchos motivos para estar orgullosos», señaló el Príncipe, que realizó un trabajo destacado en Buenos Aires. «No nos gusta el resultado, pero en la vida, y no sólo en el deporte, es evidente que unas veces se gana y otras se pierden», añadió el presidente Mariano Rajoy.

Páginas de 35 a 46
Editorial en página 3

Los Príncipes de Asturias, ayer en Buenos Aires, tras caer Madrid en la elección de los Juegos de 2020 / JOSÉ A. GARCÍA

Mas revela que negocia con Rajoy una consulta 'tolerada' o 'acordada'

DANIEL G. SASTRE / Barcelona
Por mucho que se extrañe de la repercusión de sus palabras, está claro que Artur Mas ha modulado su apuesta soberanista. El que ahora dé por hecho que sólo celebrará una consulta «legal» —lo que implica la colaboración del Estado—, en vez de afirmar como antes que la convocaría «sí o sí», es un cambio sustancial. Como lo es que el plan B sean unas elecciones plebiscitarias en 2016 y no en 2014. Sigue en página 4

Susana Díaz se presenta como 'heredera' de las políticas de Zapatero

J. CARO ROMERO / Sevilla
Sucesora de Grifán, heredera de Zapatero y distante con Rubalcaba, Susana Díaz marcó ayer con claridad su territorio y también sus intenciones en el acto de toma de posesión como nueva presidenta de la Junta de Andalucía. Sigue en página 10

'Entre un aliado como Obama y Asad, la opción estaba clara'

Fuentes del Gobierno justifican el cambio en la posición española respecto a Siria Pág. 23

UGT convierte la investigación interna en una caza de brujas

Requisa los discos duros para lograr identificar a la fuente de EL MUNDO

MANUEL MARÍA BECERRO / Sevilla
UGT de Andalucía ha iniciado su particular caza de brujas para tratar de dar con el trabajador que supone que ha filtrado las irregularidades contables del sindicato

a este periódico. En una nota interna que ha hecho firmar a sus empleados, les comunica que va a requisar los discos duros de sus ordenadores para poder analizar su contenido. Página 8

COLEGIO MONTFORT La educación es mucho más que un colegio

- Desde los 2 años hasta la Universidad
- Bilingüe en inglés
- 1 millón de m² de instalaciones
- Residencia (Ideal para el estudio y deporte)
- Excelencia educativa certificada orientada al éxito de los alumnos

TRANSPORTE ESCOLAR

ÚLTIMAS PLAZAS

91 886 70 65 www.colegiomontfort.es

Violència a Egipte, "dia de la ira" (17/08/2013)

MADRID | 1,80 euros | Con Mujer hoy (venta conjunta e inseparable) | Año CX | Número 35.662

17 AGO. 2013 *Sábado* ABC.es

ABC

1903-2013
110
AÑOS

Violencia en Egipto

La ira no tiene fin

Los Hermanos Musulmanes llaman a una semana de lucha contra el Gobierno tras una nueva jornada con decenas de muertos [24 a 27]

CONFLICTO DE GIBRALTAR
Cameron pide a la UE que medie en la crisis del Peñón
España se incauta de 3.000 cajetillas de tabaco ilegal al día [Ed. y 16]

ESCALADA SOBERANISTA
Mas quiere una junta electoral con expertos elegidos a dedo [Edit. y 20]

FOTO: ANSA / AP / EMI / GETTY

Gibraltar vende a más de 4.000 euros el metro cuadrado de España

● La publicidad de las 2.500 viviendas de lujo, para las que Picardo gana terreno al mar, presume de que el 10% de la superficie del Peñón es «una nueva costa»

El ministro del Interior defiende los controles por el aumento del contrabando de tabaco

● El conflicto llega a la Unión Europea: Rajoy hablará con Barroso, y Cameron solicita a Bruselas que envíe observadores a la frontera Edit. y P.10

AGENCIAS: FERNAN

La «armada pesquera» de La Línea

Los pescadores se manifiestan mañana para que Gibraltar retire los bloques de hormigón que les impiden faenar

La violencia arrasa las calles en Egipto el «día de la ira» P.20

ESPAÑA EN VERANO

Así es Sandra Ortega, el relevo de Rosalía Mera
Su padre Amancio Ortega, fue el primero en llegar a la capilla ardiente P.29

La GUÍA MICHELIN, gratis con LA RAZÓN Hoy, Teruel y Zaragoza (D)

CIADERNILLO CENTRAL

Lo mejor de milanuncios no es que sea

GRATIS

2.000.000 visitas/día

milanuncios.com

La mayor web de anuncios: coches pisos empleo contactos mascotas ordenadores telefonos móviles motos aficiones moda barcos trapezados perros estilogas joyas viajes salud electrodomésticos tecnología instrumentos musicales locales fiestas ...

Conducir sin puntos no es delito si se tienen recursos pendientes P.54

Comienza la Liga: Madrid y Barça al margen de los ajustes de los demás P.66

EL PAÍS

www.elpais.com

EL PERIÓDICO GLOBAL EN ESPAÑOL

SÁBADO 17 DE AGOSTO DE 2013 | AÑO XXXVIII | Número 13.198 | EDICIÓN MADRID | Precio: 1,50 euros

LECTURAS
CULTIVO

REM: vuelta a empezar... por abajo

Peter Dinklage cambia los estadios por los garitos de rock **PÁGINAS 31 A 33**

La ecológica Angela Lindvall

Diseños de vértigo para el baile deportivo
Trucos que aumentan el poder de seducción

GAFAS FUN & BASICS

Consiga hoy sábado con EL PAÍS, por solo 7,95 euros, las gafas naranjas con patillas negras de la colección

Partidarios del depuesto presidente Morsi trasladan a un compañero herido en choques con las fuerzas de seguridad en la plaza de Ramsés, en el centro de El Cairo. / HASSAN SAMIR (AP)

La violencia desborda Egipto en un 'viernes de la ira' sangriento

Decenas de muertos en la represión a los islamistas ● El miedo se extiende entre los cristianos coptos ● La coalición que apoyó el golpe militar se rompe ● La UE revisará su relación con El Cairo

DAVID ALANDI
El Cairo

El viernes de la ira convocado por los islamistas contra la represión militar tras la matanza del miércoles surtió ayer a Egipto en el caos. La violencia se extendió

desde El Cairo hasta otras ciudades, causando al menos 70 muertos. En un país que parece abocado a un conflicto civil, el Ejército tomó con blindados las principales calles del centro de la capital para cerrar el paso a las marchas de los partidarios del depuesto

presidente Mohamed Morsi. "Allí hará que se cumpla nuestra venganza", exhortó un imán a los fieles en la mezquita de Al Fatah durante el rezo del viernes, antes de que desfilaran hacia la plaza de Ramsés de El Cairo.

La violencia ha sembrado el

temor entre la comunidad cristiana copta, tras el incendio de 40 iglesias por su apoyo al golpe militar contra Morsi. Los Gobiernos de Londres, París y Berlín pidieron ayer a la UE que revise su relación con El Cairo tras la represión. **PÁGINAS 2 A 6**

Cameron pide a Bruselas el envío urgente de observadores a Gibraltar

PATRICIA TUBELLA, Londres

El primer ministro británico, David Cameron, ha pedido al presidente de la Comisión Europea, José Manuel Durão Barroso, que envíe urgentemente observadores a examinar los controles españoles en la verja de Gibraltar. El Gobierno español anunció marzo dura contra el contrabando de tabaco y el blanqueo de capitales en el Peñón. **PÁGINAS 10 Y 11**

La joya del Amazonas sucumbe al petróleo

Ecuador permite las prospecciones en Yasuní, reserva mundial de la biosfera

SORAYA CONSTANTE
Quito

El presidente de Ecuador, Rafael Correa, lanzó el reto, pero nadie ha recogido el guante. Su oferta era no sacar petróleo del Parque de Yasuní, reserva de la biosfera de la ONU desde 1989, a cambio de una contribución

internacional de 2.700 millones de euros en 10 años. Pero la idea solo ha recaudado 10 millones, así que los campos de Ishpingo, Tambococha y Tipitín, con casi 1.000 millones de barriles, serán explotados. "No me gusta el petróleo, pero mucho menos me gusta la pobreza", ha dicho Correa. **Página 28**

Vinos de color y sabor Universal
www.lamanchawines.com

El juez Ruz estrecha el cerco sobre las cuentas ocultas del PP

El juez Pablo Ruz, que investiga la supuesta financiación ilegal del PP, ordenó ayer una prueba caligráfica para determinar si Alvaro Lapuerta, exsresorero, puso su rúbrica sobre los papeles de Bárcenas analizando así los apuntes sobre donaciones ilegales y pagos a la cúpula. También ha reclutado al PP, entre otras diligencias, dos ordenadores personales que usó Bárcenas. **Página 12**

LA VANGUARDIA

FUNDADA EN 1881 POR DON CARLOS Y DON BARTOLOMÉ GODÓ

<p>LAS FRONTERAS DE LA RISA</p>	<p>EMPIEZA EL ESPECTÁCULO</p>	<p>HOY Y MAÑANA</p> <p>GAFAS DE SOL VISIONLAB</p> <p>VICKY SAFARI</p> <p>TOM BLUE</p> <p>CADA MODELO 1,99 € + CUPÓN DEL DÍA</p>	<p>INGLÉS PASO A PASO CON VAUGHAN</p> <p>20</p> <p>1 libro + CD audio</p> <p>20.ª entrega 9,95 € + CUPÓN DEL DÍA</p>
--	--------------------------------------	--	---

El 'viernes de la ira' desata otro baño de sangre en Egipto

► La policía reprime duramente la protesta islamista, que se salda con decenas de muertos

► El golpe militar egipcio propicia una guerra fría entre los países árabes **INTERNACIONAL 3 A 6**

Enviados especiales a El CAIRO: TOMÁS ALCOVERRO

JOAQUÍN LUNA

Artículos de MARC BASSETS • RAFAEL POCH

Tiradores en las azoteas

La policía de Egipto desplegó tiradores en azoteas y tejados de El Cairo —la imagen está tomada en la comisaría de Azbkyá—, durante una jornada de protesta convocada por los seguidores del depuesto presidente Mohamed Morsi, en la que se registraron numerosas muertes producidas por arma de fuego

MAR ABDELHAKIM DASHI / REUTERS

8 428292001505

Cameron pide a la UE que envíe observadores a Gibraltar

• El Gobierno reitera que los controles en la verja son legales y atajan el contrabando **POLÍTICA 13**

La deuda de España supera el 90% del PIB y dobla ya la del 2009

• Los mercados dan un respiro y la prima de riesgo cae por debajo de los 250 puntos por primera vez en dos años

Estado, autonomías y corporaciones locales sumaban a fin de junio una deuda de 943.702 millones de euros, según datos conocidos ayer. El crecimiento de este indicador ha sido continuo durante la crisis. España entró en ella con una deuda del 36% del PIB y se espera que salga con otra del 100%. **ECONOMÍA 53 Y EDITORIAL**

LIGA 2013-14

El campeonato es cosa de dos

Neymar junior

Barça y Madrid parten como favoritos en la Liga, que empieza hoy y promete maravillas con Messi y Neymar

DEPORTES 42 A 51

EL MUNDO

SÁBADO 17 DE AGOSTO DE 2013. AÑO XXIV. NÚMERO: 8639. EDICIÓN NACIONAL. PRECIO: 1,80 €.

Amancio dice adiós a Rosalía

Se despide de la mujer con la que fundó Inditex / LOC

«Me faltan labios para besarte»

Aparecen impresas cinco cartas de amor de Lorca / UVE

Jennifer Lopez: «Adoro mi cuerpo»

A los 44 años, la actriz afirma que se quiere más que nunca / YO DONA

Cameron pide que la UE sitúe observadores en Gibraltar

Solicita a Barroso que investigue los controles fronterizos de España, 'de origen político y desproporcionados'

La defensora del Pueblo no recurre la Ley de Desahucios pero la ve insuficiente

LUIS ÁNGEL SANZ / Madrid
La defensora del Pueblo, Soledad Becerril, no recurrió ayer la Ley de Desahucios ante el Tribunal Constitucional, como le pedía la PAH. Pero entiende que la norma, que si impugnó el PSOE, es insuficiente porque «sigue siendo necesario reforzar la protección de los deudores».

Sigue en **página 13**
Editorial en **página 3**

DANIEL POSTICO / Londres
Especial para EL MUNDO

El primer ministro británico, David Cameron, ha llamado por teléfono al presidente de la Comisión Europea (CE), José Manuel Durão Barroso, para pedirle que envíe observadores a la frontera de Gibraltar con España «de forma urgente» para que «recojan evidencias» sobre los controles instalados por España y que están en el centro de las tensiones entre Madrid y Londres, según explicó ayer un portavoz de Downing Street.

Cameron le trasladó a Barroso su «seria preocupación» por unas medidas que, en su opinión, son «desproporcionadas», están «políticamente motivadas» y sirven de cortina de humo para esconder el escándalo de corrupción que afecta al PP.

Sigue en **pág. 4**

Dos hombres trasladan en brazos a un partidario del depuesto Mursi, herido ayer en El Cairo. / ABDALLAH DALSH

El 'viernes de la ira' islamista desemboca en otra matanza

Militares y policías egipcios reprimen a tiros las protestas / El Gobierno dice que afronta 'una conspiración terrorista'

JAVIER ESPINOSA / El Cairo
Enviado especial

Antes de entrar en la mezquita para orar, Anwar Salam y Ashraf Khalifa solicitaron un bolígrafo al visitante. Con él se escribieron un número de teléfono en el brazo.

Cuando alguien les preguntó por qué lo hacían, su respuesta fue demoledora. «Por si nos matan. Para que puedan llamar a nuestras familias. Hoy habrá más violencia», dijo Salam, un profesor de 42 años y con cuatro hijos.

Cientos de miles de seguidores de los Hermanos Musulmanes como Anwar se lanzaron ayer a las calles de Egipto convencidos de que el viernes de la ira sería reprimido nuevamente por las autoridades golpistas. Sigue en **página 18**

Ruz cotejará los 'papeles' con los PC y agendas de Bárcenas

Da cinco días al PP para que entregue sus dos ordenadores y cita a la secretaria personal que custodiaba sus documentos / Ordena a los peritos verificar los 'visés' de Álvaro Lapuerta

JOAQUÍN MANSO / Madrid
El juez de la Audiencia Nacional Pablo Ruz estrecha el cerco sobre la presumible contabilidad B del Partido Popular. Ayer ordenó una serie de diligencias tras cuya práctica no debería quedar ninguna

duda acerca de la veracidad de los apuntes que durante dos décadas fueron reflejando la financiación ilegal de la formación y los movimientos de dinero en efectivo en la calle Génova, de puño y letra de su ex gerente y ex tesorero Luis

Bárcenas, según su propia confesión judicial.

El juez Ruz va en busca de las pruebas documentales que acrediten si existió trasiego de donantes y sobresueldos en la sede nacional del PP.

Sigue en **página 6**

902 433 601 / GOLTELEVISION.COM

MUCHO FÚTBOL
POR MUY POCO.

15'90'
€/MES
TODA LA TEMPORADA

GOL 7

MADRID | 1,30 euros | Año CX | Número 35.498

6 MAR. 2013 *Miércoles* ABC.es

ABC

1903-2013
110
AÑOS

El fallecimiento de Chávez, que gobernó Venezuela 14 años, fue anunciado por Maduro poco después de las diez y media de la noche, hora española

Muere Chávez

Maduro anunció ayer el fallecimiento del presidente, a las 16.25 hora local. El dirigente luchaba desde hace casi dos años contra una enfermedad terminal ocultada por su régimen

Fuentes próximas al equipo médico sostienen que habría muerto en La Habana nueve horas antes de la comunicación oficial. El ejército y la policía se despliegan en Venezuela [Editorial, 6-7 y 26 a 37]

1-2: El Real Madrid firma una proeza en Manchester [72]

FOTO: JAGG SIMS / REUTERS

DIARIO
INDEPENDIENTE
DE INFORMACIÓN
GENERAL

LA RAZÓN

NOS GUSTA ESPAÑA

MIÉRCOLES
6 de MARZO de 2013
• Año XVI - 5.194
PRECIO 1,30 EUROS
EDICIÓN MADRID

Remontada (1-2) del Madrid hacia «la décima» P.56

REUTERS

Chávez muerte del caudillo

Maduro acusó a los «enemigos imperialistas» de inocular el cáncer al presidente y cuatro horas después anunció su fallecimiento

Edit. y P. Plana, P. 10 a 20
Artículos de: Martín Prieto, César Vidal, Zoe Valdés y Lluís Fernández

IU debe a Hacienda más de un millón por impago del IRPF

La Federación Madrileña adeuda las retenciones de la renta de sus trabajadores de varios años

Pese a que Cayo Lara llama a combatir el fraude, en su formación reconocen el descontrol en las federaciones P.22

La UDEF concluye que Blanco usó su cargo para favorecer a su amigo Orozco P. 24

EL PAÍS

www.elpais.com

EL PERIÓDICO GLOBAL EN ESPAÑOL

MIÉRCOLES 6 DE MARZO DE 2013 | Año XXXVIII | Número 13.035 | EDICIÓN MADRID | Precio: 1,30 euros

Vigilados por sí mismos

La financiación de los partidos, otra vez en líiza **PÁGINAS 42 Y 43**

El Madrid remonta en Manchester (1-2)

► Los de Mourinho, a cuartos de la 'Champions' Tumban al United tras la roja a Nani
► Simeone, hasta 2017 El técnico renueva cuatro años con el Atlético
► Las grabaciones telefónicas de Puentes Eufemiano y su 'modus operandi' **DEPORTES**

EL FALLECIMIENTO ABRE INCÓGNITAS SOBRE EL FUTURO DE LA REVOLUCIÓN BOLIVARIANA

La enfermedad derrota a Chávez

El líder de Venezuela muere a los 58 años ● El Ejército y la policía se despliegan para "proteger la paz" ● El vicepresidente culpa del cáncer a los "enemigos de la patria"

EWALD SCHARFENBERG, Caracas

El presidente Hugo Chávez falleció ayer a las 16.25 horas de Caracas (21.55 hora peninsular española), a los 58 años, después de una larga batalla contra el cáncer. La muerte del caudillo venezolano, que gobernó durante 14 años, deja un país dividido por una grave crisis política, y abre incógnitas sobre el futuro de la revolución bolivariana. El vicepresidente Nicolás Maduro ordenó el despliegue de las fuerzas militares y policiales para "proteger la paz del pueblo venezolano". El presidente del Parlamento, Diosdado Cabello, asumirá el poder de forma interina hasta la convocatoria de nuevas elecciones.

El régimen venezolano escenificó ayer su unidad en un momento crítico. Tras asegurar que la enfermedad del presidente había sido provocada por "los enemigos de la patria", Maduro anunció la expulsión de dos diplomáticos estadounidenses, a los que acusó de intentar captar a oficiales venezolanos "para desestabilizar el país". Con Chávez desaparece uno de los políticos más influyentes y polémicos de América Latina. Desde que le fue detectado un tumor, en junio de 2011, durante una de sus visitas a La Habana, el caudillo bolivariano fue operado en al menos cuatro ocasiones. **PÁGINAS 2 A 12**

EDITORIAL EN LA PÁGINA 38

Chávez, en 2000, en la celebración del octavo aniversario de su fallido golpe de estado. / KIMBERLY WHITE (REUTERS)

El crepúsculo de un caudillo avasallador

Chávez fue brillante, imprevisible, construido para el enfrentamiento

Por Juan José Aznárez **PÁGINA 6**

El golpista que triunfó en las urnas

Perdió una asonada, pero ganó cuatro elecciones

Por Maye Primera **PÁGINAS 6 Y 7**

Un amigo llamado Fidel Castro

La Habana y Caracas forman un eje de hierro

Por Mauricio Vicent **PÁGINA 11**

Venezuela de carne y hueso

Por Beatriz Lecumberri **Pág. 12**

El fiscal jefe de Cataluña dimite tras apoyar una "consulta legal"

Mas acelera en el Parlamento catalán el plan soberanista en respuesta al recurso del Gobierno ante el Constitucional

M. CEBERIO / M. NOGUER
Madrid / Barcelona

El fiscal superior de Cataluña, Martín Rodríguez Sol, dimitió ayer, un día después de que el fiscal general del Estado, Eduardo Torres-Dulce, hubiese abierto un expediente de renuncia contra él. La renuncia se produjo a pesar de que Rodríguez

Sol llevaba dos días dando explicaciones sobre unas declaraciones que fueron interpretadas como un apoyo a la consulta soberanista, pero sobre las que él aseguraba que no suponían ningún respaldo "directo o indirecto" al secesionismo en Cataluña, sino solo a una consulta dentro de la legalidad.

La caída del fiscal jefe de Cata-

luña fue aprovechada por el presidente de la Generalitat, Artur Mas, para dar un empujón al proceso soberanista. Mas, cuya formación se ha visto zarandeada por casos de corrupción, anunció que acelerará la ley de consulta y que votará una nueva declaración soberanista. **PÁGINAS 18 Y 19**

EDITORIAL EN LA PÁGINA 38

Printed and distributed by NewsprintDirect
www.newsprintdirect.com
REPRODUCTION AND DISTRIBUTION BY APPIA S.P.A.

LA VANGUARDIA

FUNDADA EN 1881 POR DON CARLOS Y DON BARTOLOMÉ GODÓ

Acampada con menores para esperar a Justin Bieber

VIVIR 1 Y 2

ELLOS, LOS FEMINISTAS

PRÓXIMO SÁBADO
LA BOLSA DE
LA COMPRA

0,90 €
+ CUPÓN
Más 1 litro de
caldo natural
Aneto GRATIS

La muerte de Chávez sacude Venezuela

RODRÍGUEZ VIEIRA / REUTERS

► El líder fallece a los 58 años tras la lucha que inició contra el cáncer en el año 2011

► El Gobierno chavista denuncia un "complot" para inocular la enfermedad

Poco antes de la medianoche, hora española, el vicepresidente venezolano, Nicolás Maduro, anunció la muerte del presidente Hugo Chávez. Con anterioridad, Maduro había denunciado una conspiración que habría acabado con la vida de Chávez. La dureza del discurso hacía temer que se adoptaran medidas de excepción.

INTERNACIONAL 3 A 8 Y EDITORIAL

El Gobierno fuerza la dimisión del fiscal jefe de Catalunya

• La vicepresidenta apoya a Torres-Dulce porque hay "pérdida de confianza"

El fiscal superior de Catalunya, Martín Rodríguez Sol, presentó ayer su dimisión y le fue admitida, en una reunión en Madrid

con el fiscal general del Estado. La presión de Eduardo Torres-Dulce y del Gobierno ha precipitado los acontecimientos a raíz

de las declaraciones de Rodríguez Sol sobre la posibilidad de celebración de consultas legales en Catalunya. **POLÍTICA 11**

Cuenta NÓMINA

CUENTA NÓMINA
o, el que és el mateix,
COMPTE SENSE
COMISSIONS

www.ingdirect.es
901 020 040
La la terra obcina

ING DIRECT
Fresh Banking

ING DIRECT, S.V. is licensed in Spain and adheres to Sistema de Garantía de Depósitos. IngDirect

Printed and distributed by NewspaperDirect
www.newspaperdirect.com EDICIÓN 1.071.000.000 ISSN: 0014-0139
COPYRIGHT AND PROTECTED BY APPLICABLE LAW.

EL MUNDO

MIÉRCOLES 6 DE MARZO DE 2013. AÑO XXIV. NÚMERO: 8475. EDICIÓN MADRID. PRECIO: 1,30 €.

Modric y Cristiano alargan el sueño en Old Trafford

La rigurosa expulsión de Nani con el 1-0 cambió el rumbo del partido / Páginas 36-40

Maduro convierte la muerte de Chávez en un asesinato imperialista

Horas antes de anunciar el fallecimiento, acusó al «enemigo externo» de haberle «inoculado» el cáncer y expulsó a dos agregados de EEUU

DANIEL LOZANO / Caracas
Especial para EL MUNDO
«A las 16.25 de la tarde ha fallecido el comandante presidente Hugo Chávez Frías». El 5 de marzo de 2013 ya tiene su lugar en la Historia. El líder revolucionario del siglo XXI

murió ayer en el Hospital Militar de Caracas sin aparecer públicamente desde que fuera operado en La Habana el 11 de diciembre. «Tragedia histórica» y «momento de inmenso dolor», tal y como señaló Nicolás Maduro, su colaborador más fiel en

Un socialismo roto y huérfano

Por RAÚL RIVERO

Página 26

14 años de Revolución bolivariana. La agonía se prolongó durante 86 días de pocas luces y muchas sombras, con un colofón sorprendente cuatro horas antes de la muerte de Chávez.

Sigue en página 22

Editorial en pág. 3 / Obituario en pág. 21

El vicepresidente Nicolás Maduro, junto a militares y miembros del Gobierno, durante su comparecencia televisada para anunciar la muerte de Chávez. / REUTERS

El 'casero' de González nunca declaró al fisco el alquiler del ático

La juez cita al testaferro Rudy Valner

EDUARDO INDA ESTEBAN URREIZTIETA / Madrid
Rudy Valner, el administrador de la sociedad del paraíso fiscal de Delaware que compró el dúplex que disfruta Ignacio González en Marbella, jamás declaró a Hacienda los alquileres que presuntamente le abonaba el presidente madrileño. El político inscribió a su nombre el piso de 500 metros cuadrados en diciembre pasado tras tenerlo arrendado a Valner, un testaferro profesional, durante cuatro años. Sigue en página 12

eres que presuntamente le abonaba el presidente madrileño. El político inscribió a su nombre el piso de 500 metros cuadrados en diciembre pasado tras tenerlo arrendado a Valner, un testaferro profesional, durante cuatro años. Sigue en página 12

ESTE JUEVES
La Primitiva
13,1 millones
BOTE
Loterías y Apuestas del Estado

Las gestiones de Corinna para el Estado llegan al Parlamento

ANA ROMERO / Madrid
El director del CNI comparecerá en la comisión de secretos oficiales del Congreso para someterse a las preguntas de los diputados acerca de la princesa Corinna zu Sayn-Wittgenstein y los trabajos que ha realizado para el Estado español. El general Sanz Roldán se ocupará así de un asunto espionaje para la clase política: ayer, el ministro de Exteriores, José Manuel García-Margallo, evitó pronunciar el nombre de Zu Sayn cuando fue preguntado por Inaki Anasagasti en el Senado. Según el Sindicato Unificado de Policía, la princesa, identificada en clave como Ingrid, contó con protección policial y del CNI en España. Sigue en página 15

Dimite el fiscal jefe catalán para evitar ser destituido

MARÍA PERAL / Madrid
El fiscal general del Estado archivó ayer el expediente de remoción abierto el lunes a Martín Rodríguez Sol como fiscal superior de Cataluña después de que éste presentara su renuncia, que fue aceptada por Eduardo Torres-Dulce. Rodríguez Sol insistió ante su superior en que creía haber actuado correctamente al pronunciarse a favor de una consulta de autodeterminación al pueblo catalán. Sigue en página 4

100 COLEGIOS
Los mejores centros privados

12 FEB. 2013 *Martes*

ABC.es

ABC

**«He llegado a la
certeza de que ya
no tengo fuerzas
para ejercer mi
ministerio»**

El Santo Padre, que tomó la decisión
hace casi un año, renunciará al
Pontificado el próximo 28 de febrero

Páginas 3 a 66

el Papa libre

FOTO: SORIANO/BOGARDINI / BELLETTARI

DIARIO
INDEPENDIENTE
DE INFORMACIÓN
GENERAL

LA RAZÓN

NOS GUSTA ESPAÑA

aniversario

MARTES
12 de febrero de 2013
• Año XVI - 5172
PRECIO 1 EURO
EDICIÓN MADRID

EDITORIAL
«El Papa de corazón fuerte»

ARTÍCULOS DE:
GIOVANNI MARIA VIAN
«El futuro de Dios»

MARIANO RAJOY
«La talla universal de Benedicto XVI»

Y de: Francisco Marhuenda, Alberto Ruiz-Gallardón, Jorge Fernández Díaz, Alfredo Verdoy, Carlos Abella, José María Marco, Cristina López-Schlichting, Juan Luis Lardá, Ricard Maria Carles, Luis Martínez Sistach, José Bono, Josep A. Duran Lleida, Ana Botella, Ignacio González, Francisco Camps, Kiko Argüello, Yago de la Cierva, Rafael Rubio, Marieta Jaureguizar, José María Gil Tamayo, José Ángel Saiz Meneses, Jaume Pujol, Juan José Ormella, Carlos López, Juan del Río Martín, José Carlos Martín de la Hoz, Lydia Jiménez, Raúl Mayoral, Jesús de las Heras, José Pedro Mangano, Luis Suárez, César Vidal, Jesús Fonseca, Isaac Querub Caro y Manuel Coma

*El Pontífice renuncia
«por falta de fuerzas»*

Huérfanos del Papa

Tomó la decisión
el pasado marzo tras su
viaje a Cuba y abandonará el
pontificado el próximo 28 de febrero

EL PAÍS

www.elpais.com

EL PERIÓDICO GLOBAL EN ESPAÑOL

MARTES 12 DE FEBRERO DE 2013 | AÑO XXXVIII | Número 13.013 | EDICIÓN MADRID | Precio: 1,30 euros

¿Podemos defender la Tierra de un asteroide?

Los objetos que se acercan al planeta, un riesgo real pero previsible. **Páginas 30 y 39**

"Solo hemos pagado los deportistas"

Los ciclistas explican los métodos dopantes de Eufemiano Fuentes. **Página 55**

LAS LUCHAS INTERNAS EN EL VATICANO DURANTE SU MANDATO AISLARON A RATZINGER, DE 85 AÑOS

Benedicto XVI, solo y sin fuerzas, renuncia por sorpresa a su pontificado

"He de reconocer mi incapacidad para ejercer bien el ministerio que me fue encomendado" • El 28 de febrero a las ocho de la tarde abandonará el cargo

Benedicto XVI, tras celebrar un consistorio ordinario en el Vaticano en el que anunció por sorpresa su renuncia. (AFP) / COLLETTORI ROMANO

PAOLO DRÖZ, Roma

El 28 de febrero, a las ocho de la tarde, Benedicto XVI volverá a ser Joseph Ratzinger. En un gesto sin apenas precedentes históricos, el

hombre que hace siete años fue elegido sucesor de san Pedro anunció ayer, en latín y durante un acto que no debía tener mayor trascendencia, que renunciaba al papado. A sus 85 años alegó "falta

de fuerza" e "incapacidad para ejercer el ministerio". Pero justo a la edad y la salud, Ratzinger ha sido vencido por el Vaticano: su pontificado ha transcurrido entre las luchas internas para con-

trastar sus intentos de limpiar la Iglesia de los casos de pederastia y corrupción. Una batalla que Ratzinger deja atrás tal como la vivió, en soledad. **Páginas 2 y 3**

ENTRADA EN LA PÁGINA 34

El G-7 intenta evitar una guerra entre las grandes divisas

SANDRO POZZI, Nueva York

Los tambores de guerra de divisas vuelven a sonar. El golpe más reciente lo dio el Gobierno japonés, que pidió abiertamente a su banco central una política monetaria agresiva, con lo que el yen ha caído al instante en tres años. Ahora, el grupo de las mayores economías industrializadas, el G-7, intenta evitar que se desencadene la guerra. El grupo reestará que son los mercados los que definen el precio de las monedas y se comprometerá a evitar intervenciones artificiales. Mientras, el Bundesbank alertó ayer del riesgo inflacionista de una política de euro débil. **Páginas 20 y 29**

El PP despide al exmarido de Mato para proteger a la ministra

PÁGINAS 10 Y 19

La retirada del Papa reabre la lucha por el poder en el Vaticano

Los candidatos mejor situados para el cónclave proceden de América, África e Italia • Ratzinger se retirará a un convento

LOLA GALÁN / JUAN ARIAS

La inesperada renuncia de Joseph Ratzinger al pontificado abre una nueva lucha de poder en el corazón del Vaticano. Las quinielas sobre su sucesor des-

borlabán ayer los medios y las redes sociales: ¿se impondrá la facción más conservadora o aprovechará la ocasión la curia para abrirse más al mundo? ¿Será elegido un americano, un africano, o volverá un italiano a ser papa?

Las apuestas solo han comenzado y se irán calentando hasta el 28 de febrero. El único que sabe su futuro es el propio Ratzinger, que se retirará a vivir a un antiguo convento de clausura dentro del Vaticano. **Páginas 6 y 7**

Artículos: ¿El final de una etapa?, por Juan A. Entrala. ¿Quién será el sucesor?, por Juan Arias. Elogia de una renuncia, por Manuel Prajo. ¿Dimitir como Dios manda?, por Juan María De guzmán de Juan Pablo II a protagonista, por Juan J. Toranzo. Un ruego de libertad evangélica, por Pedro Lamen. **Páginas 4 a 16 y 37**

Cariño, para San Valentín quiero la rosa de siempre (¡...no te la juegues!).

Interflora
www.interflora.es | 902 25 45 65
Y en todos nuestros establecimientos asociados

LA VANGUARDIA

FUNDADA EN 1881 POR DON CARLOS Y DON BARTOLOMÉ GODÓ

Benedicto XVI entra en la historia

Conmoción. El Santo Padre hizo el anuncio en latín (el momento que recoge la imagen) durante un rutinario consistorio con cardenales

► **El Papa sorprende al mundo al anunciar que se retira por falta de fuerzas**

► **El sustituto saldrá de un cónclave en marzo para el que aún no hay favoritos**

► **La última renuncia papal se produjo hace seis siglos** **INTERNACIONAL 3 A 15 Y EDITORIAL**

Crónicas:
EUSEBIO VAL (Vaticano)
RAFAEL POCH (Berlín)

Artículos:
ANTONI PUIGVERT • MARGI CAMPS • MARÍA-PAZ LÓPEZ • CELESTE LÓPEZ • DAVID ABADÍAS • JORDI FROUET • JORDI BALLO • ORIOL DOMÍNGO

“Por la edad avanzada, ya no tengo fuerzas para ejercer adecuadamente”

Image not published by Newsday Press
www.newsday.com 646.221.2211
COPYRIGHT AND PROTECTED BY APPLICABLE LAW

EL MUNDO

MARTES 12 DE FEBRERO DE 2013. AÑO XXIV. NÚMERO: 8453. EDICIÓN MADRID. PRECIO: 1,30 €.

LA MEDITADA RENUNCIA DEL PAPA CONMUEVE A LA IGLESIA Y ABRE UN DEBATE SOBRE SU RENOVACIÓN

Benedicto XVI rompe la tradición de que el Papa muere 'en la cruz'

El cardenal de Cracovia recuerda que Juan Pablo II, del que fue secretario personal, «decidió permanecer en el cargo hasta el final porque pensaba que de la cruz uno no se baja»

IRENE HDEZ. VELASCO / Roma
Corresponsal

«He llegado a la certeza de que, por la avanzada edad, ya no tengo fuerzas para ejercer adecuadamente el ministerio de San Pedro». Con esas palabras, pronunciadas ayer al filo de las 11.30 horas en latín ante el colegio cardenalicio, Benedicto XVI anunciaba por sorpresa su revolucionaria decisión de dimitir y de romper con la tradición según la cual los Papas han de morir con las botas puestas, en la cruz. Ratzinger, que en abril cumplirá 86 años, asegura haber tomado la decisión de renunciar después de una larga reflexión y pensando en el bien de la Iglesia. Se trata del primer Papa en más de siete siglos que opta por la dimisión.

«De la cruz uno no se baja», aseguraba ayer el cardenal arzobispo de Cracovia, Stanislaw Dziwisz, secretario personal de Juan Pablo II, subrayando que ése fue el motivo por el que Wojtyła optó por permanecer al frente del cañón como Papa hasta el fin de sus días. «Pero entiendo los motivos de Benedicto XVI, que guía la Iglesia con sabiduría y ponderancia», precisaba. [Sigue en página 18](#)
[Editorial en página 3](#)

Benedicto XVI abandona, ayer, el Consistorio ordinario del Vaticano en el que anunció su decisión de renunciar al papado. / L'OSSERVATORE ROMANO

El 'número 2' de Montilla encargó espiar a la novia de Jordi Pujol jr.

José Zaragoza contrató el 26 de mayo de 2010 los seguimientos a Victoria Álvarez, según el registro de clientes de Método 3 / Mes y medio después grabaron el almuerzo con Sánchez-Camacho [Pág. 4](#)

Cospedal despide a Sepúlveda para dar ejemplo de firmeza contra la corrupción [Página 8](#)

Expediente Nº		20718	1036
Fecha de entrada:	26-05-2010		
Cliente:	PSC	NIF:	
Dirección:	NICARAGUA, Nº 75	CP:	
Población:	BARCELONA	Provincia:	BARCELONA
Persona de contacto:	J. ZARAGOZA		
Teléfonos:		Fax:	
Envíos:	Original:	Copia:	

Interflora
www.interflora.es 902 25 45 65
Y en todos nuestros establecimientos asociados

MADRID | 1,30 euros | Año CX | Número 35.647

2 AGOSTO 2013 *Viernes* ABC.es

ABC

1903-2013
110
AÑOS

Rajoy resiste la cacería por el caso Bárcenas

El presidente aguanta la acometida de toda la oposición y recalca que no habrá ni dimisión ni elecciones (5 a 8 y 20 a 35)

¿Cómo cree que ha salido el presidente del Gobierno después de su intervención?

Respuesta	Porcentaje
Debilitado	43.3%
Igual o reforzado	54.1%

ENCUESTA PARA ABC DE ANÁLISIS E INVESTIGACIÓN

La mayoría de los españoles creen que Rajoy sale del debate «igual o reforzado»

«Me equivoqué al confiar en quien no lo merecía»

«Dejemos que los jueces trabajen, señorías»

AYER EN SOTO DEL REAL
Bárcenas dejó de ver la televisión cuando Rajoy renegó de él (8 y 34)

EDITORIAL
LECCIÓN POLÍTICA DE RAJOY...
Y FRACASO DEFINITIVO DE RUBALCABA

FOTO: De San Bernabé / ABC

EEZ/DME/OT/AR/AN/12

Rajoy vence a Rubalcábenas

El presidente reconoce que cometió un error al «creer a un falso inocente», niega todas las acusaciones del ex tesorero y deja en evidencia a un Rubalcaba que hizo suyo el discurso de Bárcenas p. 10

ENCUESTA EN LA WEB

81,3%

de los lectores de la web de LA RAZÓN cree que el líder del PP ganó el debate

EDITORIAL

Ejemplaridad pública

«La comparecencia de ayer de Mariano Rajoy en el Parlamento ha sido la más importante como presidente del Gobierno: estaban en juego la estabilidad política y los signos de recuperación de la economía española en un momento crucial de nuestra historia reciente. Y con eso, advirtió, no se juega...»

«Ustedes no me están pidiendo explicaciones, sólo quieren que me declare culpable. No dimitiré ni convocaré elecciones»

BENIDORM - COSTA BLANCA
COMUNIDAD VALENCIANA

Las experiencias intensas hoy que compartirlas reserva la tuya con logitravel.com

Hotel 3* MP 25€ | Hotel 4* MP 31€ | Hotel 5* AD 110€

Prezios por persona y noche. Informar de las condiciones de estos precios y promociones en nuestra web.

LOGITRAVEL.com

resistencia
verano

Los primos españoles de Stephen King

La literatura fantástica vive su mejor momento

PÁGINAS 35 Y 36

Brad Pitt, héroe del holocausto zombi

La estrella se pasa al terror en 'Guerra mundial Z'

PÁGINA 42

Belmonte roza el oro en 200 mariposa

España suma ya 10 medallas, todas logradas por mujeres

PÁGINAS 48 A 50

RUBALCABA EXIGE LA RENUNCIA: "USTED HACE DAÑO A ESPAÑA. VÁYASE"

Rajoy reconoce su "equivocación" por confiar en Bárcenas pero rechaza dimitir

El presidente: "Cometí el error de creer a un falso inocente, pero no el delito de encubrir a un presunto culpable" ● Admite los sobresueldos, aunque niega el dinero negro

FERNANDO GAREA
Madrid

Fue un error. Pero no hubo encubrimiento. El presidente del Gobierno, Mariano Rajoy, se aferró a esta línea de defensa en su comparecencia parlamentaria por el caso Bárcenas. Rajoy, que había acudido a la Cámara obligado por la amenaza de una moción de censura blandida por los socialistas, desplegó un discurso potente en el que trazó con claridad el perímetro de su equivocación: "Cometí el error de creer a un falso inocente, pero no el delito de encubrir a un presunto culpable". Más allá de esta divisoria, más allá de reconocer la equivocación y lamentarla, el presidente, en un claro mensaje a sus partidarios, se revolvó contra quienes le pedían la dimisión. Y lo hizo sin miedo de mencionar el nombre de su extesorero: 16 veces lo citó. También admitió que hubo sobresueldos, pero negó que fueran en negro.

Toda la oposición, excepto CiU, pidió su renuncia. El socialista Alfredo Pérez Rubalcaba buscó desmontar "la teoría del tesorero infiel" con un repaso del caso Bárcenas en el que desgarró las contradicciones de la versión presidencial. "Usted hace daño a España", concluyó. PÁGINAS 10 A 24

EDITORIAL EN LA PÁGINA 28

Mariano Rajoy, en las escaleras del Senado tras concluir su comparecencia por el caso Bárcenas. / ULY MARTÍN

El conductor iba a 199 por hora mientras hablaba con el interventor

MÓNICA CEBERIO, Madrid

Los resultados de la caja negra del tren de Santiago, a los que ha tenido acceso EL PAÍS, revelan que el maquinista recibió la llamada cuando circulaba a 199 kilómetros por hora, en el límite de la velocidad máxima permitida (200 kilómetros). Tras ese umbral el sistema de seguridad frena automáticamente el convoy. A esa velocidad estuvo hablando un minuto y 40 segundos hasta que se percató de que se acercaba a la curva de A Grandeira. Descarrió a 179. PÁGINAS 17 Y 18

Rusia concede asilo por un año al exanalista de la CIA Snowden

RODRIGO FERNÁNDEZ, Moscú

El exanalista de la CIA Edward Snowden abandonó ayer el aeropuerto Sheremétievo de Moscú, donde había pasado las últimas cinco semanas, después de que Rusia le concediera un año de asilo, con la posibilidad de moverse libremente por el país. Snowden salió del aeropuerto sin ser visto y está oculto en un lugar seguro, según su abogado. PÁGINA 4

El Gobierno adelantará pagos para salvar al CSIC del colapso

PÁGINA 32

El Supremo italiano condena a Berlusconi

El tribunal confirma la pena de prisión pero deja en suspenso la inhabilitación

PABLO ORDAZ

El ex primer ministro italiano Silvio Berlusconi ha sido condenado por el delito de fraude en el caso Mediaset. Il Cavaliere, que se ha visto implicado en una treintena de procesos durante las últimas tres décadas, ha sido condenado en firme por primera

vez. No hay en este caso apelación posible. Le cayeron cuatro años de cárcel, pero por edad y por una póliza legal solo deberá cumplir uno en arresto domiciliario o con prestaciones sociales. En cuanto a la inhabilitación política, clave para el sustento del Gobierno, el Supremo la ha dejado en suspenso. PÁGINAS 2 Y 3

LA VANGUARDIA

FUNDADA EN 1881 POR DON CARLOS Y DON BARTOLOMÉ GODÓ

Belmonte suma una plata en 200 mariposa

DEPORTES 48

“Ahora empieza tu infierno”

• ‘El monstruo de Cleveland’ pasará en la cárcel el resto de su vida por secuestro y abuso de tres chicas **INTERNACIONAL 5**

Rajoy: “Me equivoqué pero no soy culpable”

► El presidente admite el error de confiar en Bárcenas, si bien descarta dimitir y elecciones

► Exige presunción de inocencia y acusa al PSOE de dañar la imagen de España **POLÍTICA 12 A 16 Y EDITORIAL**

RUBALCABA
“Si tiene sentido de Estado, váyase cuanto antes”

DURAN LLEIDA
“Si no ha dicho la verdad, ya sabe las consecuencias”

Artículos:
JORDI BARBETA • ENRIC JULIANA
JOSÉ ANTONIO ZARZALEJOS
MIGUEL ÁNGEL AGUILAR

“No soy un compendio de virtudes, pero sí honrado”. Rajoy admitió sobresueños, pero defendió su honorabilidad FOTOS: EMILIA LATORREZ

Primera condena inapelable de cárcel para Berlusconi

• El Supremo confirma la prisión por fraude, aunque la inhabilitación se revisará

El Tribunal Supremo italiano confirmó ayer que el ex primer ministro Silvio Berlusconi es culpable de fraude fiscal en la gestión de su imperio televisivo, Mediaset, por lo que la condena a cuatro años de cárcel –reducida a uno por un indulto– es ya inapelable. Por el contrario, el fallo pide que se revise la condena a cinco años de inhabilitación para ejercer cargos públicos. **INTERNACIONAL 3 Y 4**

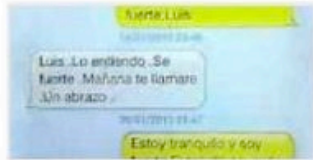
EL MUNDO

VIERNES 2 DE AGOSTO DE 2013. AÑO XXIV. NÚMERO: 8624. EDICIÓN NACIONAL. PRECIO: 1,30 €.

AFIRMA QUE NO DIMITIRÁ PORQUE NO ES «CULPABLE» EN EL DEBATE MÁS BRONCO SOBRE CORRUPCIÓN

Rajoy atrapado por Rajoy

El presidente sostiene que se dio cuenta de que el ex tesorero del PP Bárcenas era un «falso inocente» cuando se descubrió el dinero de sus «cuentas millonarias en Suiza»: «Un hecho ilegal que no admitía dudas»

Rubalcaba y Rosa Díez subrayan que fue después de conocerse el resultado de la comisión rogatoria cuando Rajoy le envió un SMS que prueba lo contrario. «Sólo por eso debería haber dejado la Presidencia»

Rajoy, ayer, en un momento de su intervención. / EMILIO NARANJO / EFE

MARISA CRUZ / Madrid
Tenían razón en el círculo más estrecho del poder cuando advertían: «Que nadie espere un cerco a distancia entre el presidente y Bárcenas». No lo hubo. Ayer, lo que se vio en la sede de la soberanía nacional fue una suerte de cara a cara entre Rajoy y Rajoy; entre la realidad de su cruce de mensajes con el ex tesorero y una retórica encendida con la que ahora el presidente proclama su propia inocencia y afirma rotundo que rompió con el preso de Soto del Real en el mismo momento en que supo de

El presidente escucha desde su escaño durante el debate. / ANTONIO HEREDIA

El presidente utiliza frases de Rubalcaba de la época del GAL para arremeter contra EL MUNDO **Página 12**
Editorial en **página 3**

sus fabulosas cuentas en Suiza y constató que el hombre al que protegió había sido «desteado» con el partido y había cometido una «ilegalidad que no admitía dudas». «Me equivoqué», reconoció. «Di crédito a Bárcenas. Le apoyé. Creí en su inocencia. Lo lamento». Y como última palabra, añadió: «Este ha sido todo mi papel en esta historia». Pero no tuvo éxito. **Sigue en página 4**
Editorial en **página 3**

Berlusconi se libra de la cárcel por su edad

Condenado en firme a 4 años, cumplirá arresto domiciliario o servicios sociales

IRENE HDEZ. VELASCO / Roma
Corresponsal
Silvio Berlusconi es oficialmente un delincuente. El tres veces ex primer ministro italiano encajó ayer la primera condena firme e inapelable en sus 20 años de pulsos con la Justicia, al confirmar los cinco jueces de la sección de vacaciones del Tribunal

Supremo la pena de cuatro años de cárcel contra él por un delito de fraude fiscal en la compraventa de los derechos de televisión de películas que fueron proyectadas en sus cadenas. Il Cavaliere no irá en ningún caso a la cárcel, ya que tiene más de 70 años (en septiembre cumplirá 77). **Sigue en página 26**

UVE

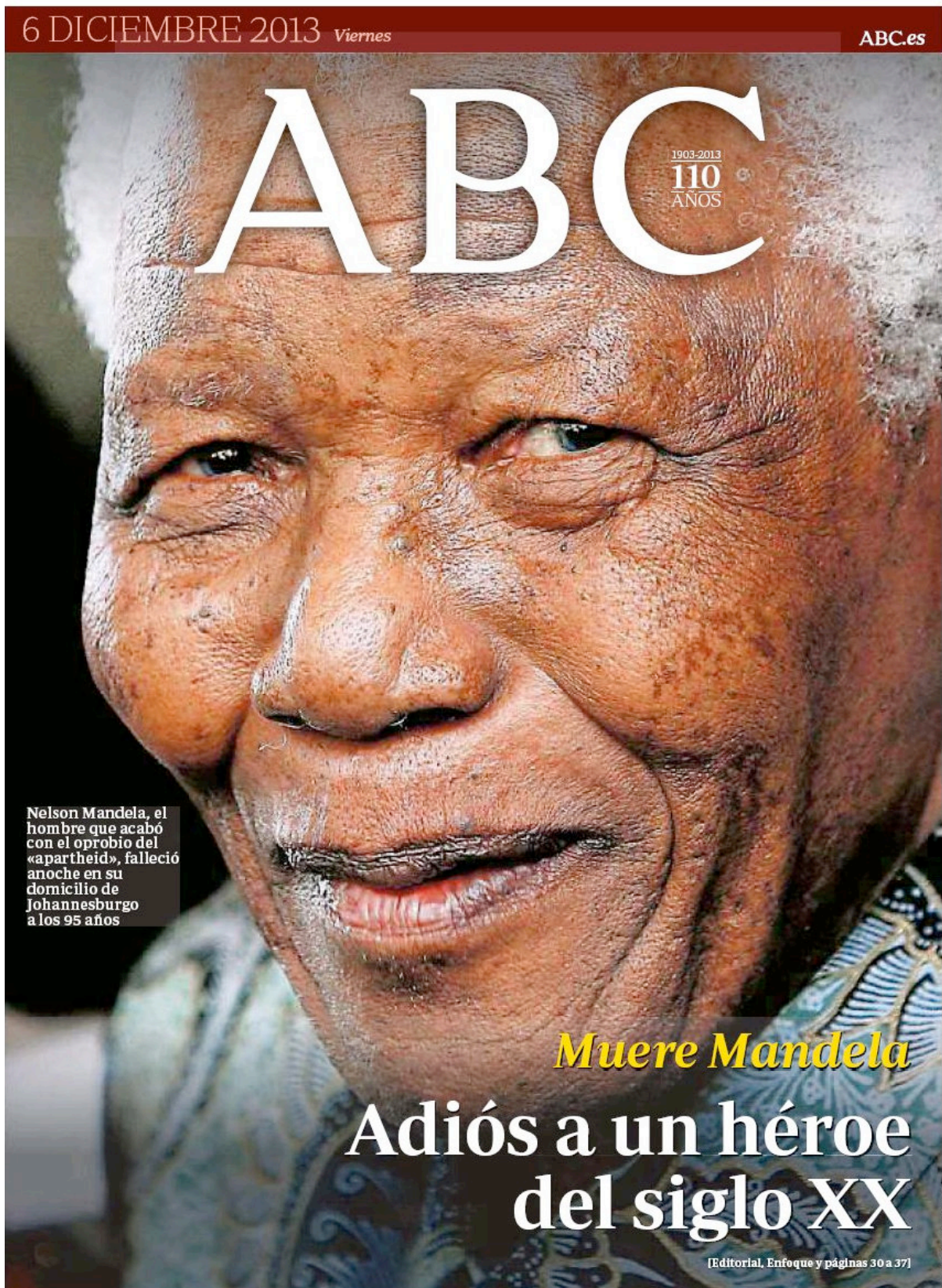
Penélope se pasa al 'pornosoft' para anunciar lencería sofisticada

Paris Hilton pincha en la mejor discoteca de Ibiza

50 policías armados protegen al príncipe Jorge en casa de los Middleton

METROPOLI

Brad Pitt, última esperanza frente a la epidemia zombie

DIARIO
INDEPENDIENTE
DE INFORMACIÓN
GENERAL

LA RAZÓN

NOS GUSTA ESPAÑA

aniversario

VIERNES
6 de DICIEMBRE de 2013
• Año XVI - 5.468
PRECIO 1,40 EUROS
EDICIÓN MADRID

Mandela frente a la historia

Muere el hombre que fue clave
para acabar con el régimen del
«apartheid» en Suráfrica p. 38

**Constitución para frenar
el desafío soberanista**

Edit y P.10 a 24

Hoy, GRATIS con LA RAZÓN la
película «Sentencia de muerte»

FOLLOW YOUR OWN STAR

PILOT BIG DATE
SPECIAL

ZENITH
SWISS WATCH MANUFACTURER
1859 - 2013

EL PAÍS

www.elpais.com

EL PERIÓDICO GLOBAL

VIERNES 6 DE DICIEMBRE DE 2013 | Año XXXVIII | Número 13.309 | EDICIÓN MADRID | Precio: 1,30 euros

finde semana

ECONOMÍA

Purga en la Agencia Tributaria

El director general destituye a cuatro cargos tras dimitir el jefe de inspección **PÁGINA 30**

CULTURA

Palabra de maestro de la fotografía

Un archivo pone al alcance de un clic testimonios de grandes del oficio **PÁGINAS 44 Y 45**

'GUÍA DEL OCIO'

Todos los viernes gratis con EL PAÍS, la *Guía del Ocio*, la mejor revista para organizar la semana. Cine, teatro, restaurantes, planes con niños, conciertos, arte y mucho más

MUERE A LOS 95 AÑOS NELSON MANDELA, PRIMER PRESIDENTE NEGRO DE SUDÁFRICA

El hombre que derrotó al racismo

El histórico dirigente, premio Nobel de la Paz, luchó durante décadas, tres de ellas en prisión, contra el 'apartheid' impuesto por la minoría blanca del país africano

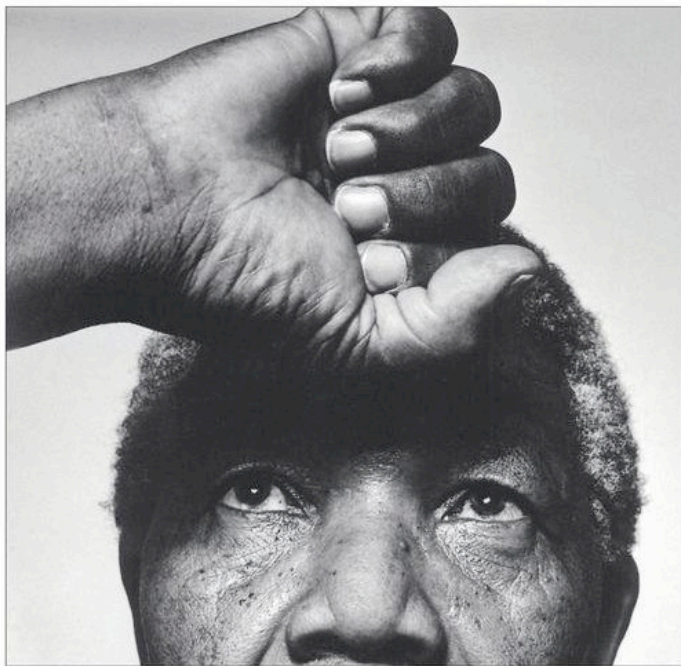
Nelson Mandela, de 95 años, el hombre que simbolizó la lucha contra el racismo en todo el mundo y el triunfo de la democracia sobre el *apartheid* en Sudafrica, falleció anoche "pacíficamente" en su casa de Johannesburgo, según anunció el presidente Jacob Zuma a las 22.30, hora española, en un discurso televisado.

Mandela, una de las grandes figuras del siglo XX, llevaba retirado de la vida pública desde 2004 y había sido hospitalizado hasta cinco veces en los últimos dos años por una infección pulmonar. Su salud se había deteriorado en las últimas semanas.

Con Madiba (el abuelo) desaparece un símbolo de la capacidad de los pueblos para superar su pasado. Mandela estuvo 27 años encarcelado en el penal de la isla de Robben por un régimen racista y luego se convirtió en el primer presidente negro de Sudafrica, elegido democráticamente. Con un discurso basado en la reconciliación y las posibilidades de su país, Mandela recibió el Nobel de la Paz en 1993 y, tras un único mandato de cinco años, se retiró de la política en medio del reconocimiento mundial. Líderes de todo el mundo expresaron ayer su pesar por la desaparición de Madiba.

PÁGINAS 2 A 14

EDITORIAL EN LA **PÁGINA 34**

Nelson Mandela, en Estocolmo, en 1990. / HANS GEDDA (CORDON PRESS)

35 AÑOS DE LA LEY FUNDAMENTAL

"Si no se reforma la Constitución se puede perder lo conseguido"

Entrevista al expresidente Felipe González

Felipe González, presidente del Gobierno entre 1982 y 1996, defiende la necesidad de una reforma de la Constitución. "Las constituciones que duran en el tiempo más allá de los cambios generacionales tienen que respetar, adaptándose, las nuevas percepciones de la realidad", afirma. El expresidente aboga por iniciar ya un "diálogo" para sondear las posibilidades de esa iniciativa, que él considera posible. Sostiene que, de no afrontarse la reforma de la Ley Fundamental, se corre el riesgo de "repetir la parte más ciega de nuestra historia", que el cambio llegue finalmente, pero "obligado por el derrumbe total de lo conseguido". **PÁGINAS 16 Y 17**

Adiós, Madiba

JOHN CARLIN

Si la política consiste en ganarse a la gente, Nelson Mandela fue un maestro consumado. Tenía a su favor un enorme encanto, nacido de una inmensa seguridad en sí mismo, unos principios inflexibles, una visión estratégica y un gran prag-

matismo. El arzobispo sudafricano Desmond Tutu, premio Nobel de la Paz como el propio Mandela y una de las personas que le conoció más de cerca, explicó que una sola palabra podía definirle: "Magnanimidad". Es posible que no volvamos a ver nunca a nadie igual. Adiós, Madiba. **PÁGINAS 2 A 5**

Nuestra parte negra Por Sami Naïr

Un líder más allá de la leyenda Por Ariel Dorfman

Un país mejor, pero no tanto Por Marta Rodríguez

El Banco de España tendrá más poder para atar corto a la banca

MIGUEL JIMÉNEZ, Madrid

El Gobierno dará más poderes al Banco de España para controlar al sector bancario. El supervisor podrá multar con cinco millones a los banqueros, evitar que se lleven jugosas indemnizaciones quienes han hundido a las entidades y exigir que devuelvan bonus directivos que hayan provocado pérdidas. **PÁGINAS 28 Y 29**

EDITORIAL EN LA **PÁGINA 34**

LA VANGUARDIA

FUNDADA EN 1881 POR DON CARLOS Y DON BARTOLOMÉ GODÓ

Rajoy: "La Constitución no es un corsé que nos impida movernos"

POLÍTICA 12 A 15 Y EDITORIAL

Cuando había un proyecto de país / **FERNANDO ÓNEGA**

Brindis de Navarro, De Luna, Rivera y Camacho MARTA PÉREZ / EFE

A PARTIR DE HOY

El libro **'LA CUINA DE NADAL. PLATS DE FESTA'**

POR SÓLO 9,99 € + CUPÓN DEL DÍA

Adiós a Mandela

Un saludo de Mandela a los periodistas antes de reunirse con el primer ministro británico en Downing Street, en agosto del 2007 LEON NEAL / AFP / ARCHIVO

► Héroe global y primer presidente negro de Sudáfrica, fallece en su domicilio a los 95 años

► Zuma, el actual líder, anuncia que "Mandela nos unió y unidos le daremos la despedida"

INTERNACIONAL 3 A 8 Y EDITORIAL

El legado

CH. LANDSBERG

El Mandela de Barcelona '92

UN NUEVO CONCEPTO DE BICICLETA Urbana, eléctrica, plegable. Por sólo 999 € www.wattfold.com

Wattfold

wala

LA VANGUARDIA

El asesino de Alcàsser recalca en Barcelona

• Los Mossos vigilan a Ricart y a otros tres delincuentes sexuales excarcelados

Miguel Ricart llegó ayer a Barcelona en un autobús procedente de Córdoba, aunque al cierre de esta edición se ignoraba si pensaba quedarse en la capital catalana o si estaba sólo de paso. **TENDENCIAS 28**

Miguel Ricart, con su aspecto actual TELEMADRID

• Cuando un hombre ha hecho lo que él considera como su deber para con su pueblo, puede descansar en paz (Nelson Mandela) •

EL MUNDO

VIERNES 6 DE DICIEMBRE DE 2013. AÑO XXIV. NÚMERO: 8750. EDICIÓN NACIONAL. PRECIO: 1,30 €.

Barcelona acoge la gran boda india

Tres días de fastos para la sobrina de Mittal / **Página 48**

'Carrie' llena de sangre el Instituto

Nueva versión en cine del libro de Stephen King / **METRÓPOLI**

«No me gusta la patria de CiU y ERC»

Juan Marsé denuncia la deriva de España y Cataluña / **EL CULTURAL**

Nelson Mandela saluda a sus seguidores después de un acto celebrado en su honor en Johannesburgo. / ALEXANDER JDE / AFP

Adiós al libertador

Muere Nelson Mandela a los 95 años en su casa de Johannesburgo / Acabó con el 'Apartheid' en Sudáfrica y reconcilió a blancos y negros

JAVIER BRANDOLI / Nelspruit
Especial para EL MUNDO

Se apagó. Sus pulmones dijeron basta. Su deteriorado cuerpo, castigado por 27 años de encierro en los que masticó el polvo de una cantera mezclado con el frío y la humedad que se colaban por su

enrejada ventana de la prisión de Robben Island, apenas llegó a los 95 años. El 18 de julio el mundo no podrá volver a conmemorar el único cumpleaños que se celebraba en

todo el planeta como un día para todos, para hacer algo por los demás. «Compatriotas sudafricanos, nuestro querido Nelson Rolihlahla Mandela, el presidente fundador

de nuestra nación democrática, ha partido. Se ha apagado», anunció el presidente sudafricano, Jacob Zuma, en directo desde la televisión pública. Lo hizo con la tristeza y el gesto solemne de quien sabe que se ha marchado alguien irrepetible. Sigue en **página 24**

Un mito del siglo XX **DOCUMENTOS 8 páginas**

El Supremo condena a Del Nido a 7 años por 'expoliar' Marbella

La sentencia firme establece que facturó por servicios ficticios 2,86 millones al Consistorio de Julián Muñoz

MARÍA PERAL / Madrid
La Sala Penal del Tribunal Supremo puso ayer a las puertas de la cárcel al abogado y presidente del Sevilla, José María del Nido, al imponerle una pena de siete años de prisión por el caso *Minutas*. El Alto Tribunal sólo le ha rebajado seis meses respecto a la condena que

dictó la Audiencia de Málaga hace ahora dos años.

El Supremo afirma que Del Nido y los demás condenados -entre ellos, el ex alcalde de Marbella Julián Muñoz y Juan Antonio Rocalvaron a cabo de forma «consciente y planificada» un «expolio» al Ayuntamiento mediante el cobro de

minutas «irregulares, innecesarias, improcedentes e injustificadas». La actuación de Del Nido, que se embolsó 2,8 millones, es censurada por los jueces con dureza. La sentencia indica que cobró «exorbitantes sumas» por trabajos «no efectuados» o «manifiestamente contrarios a los intereses» municipales. Sigue en **página 6**

Montoro apoya la purga de inspectores y ellos reclaman 'independencia'

FRANCISCO NUÑEZ / Madrid
La Agencia Tributaria sigue en una crisis sin precedentes. Mientras la organización de inspectores pedía ayer que los puestos «de corte técnico» no sean adjudicados a dedo, sino cubiertos mediante concurso de méritos, el director general, Santiago Menéndez, inició otra campaña de destituciones en cadena de altos cargos, que se suman a la dimisión del responsable de la Inspección y de varios inspectores de la Delegación de Grandes Contribuyentes. Sigue en **página 6**

Alaya prepara la imputación de Griñán y Chaves por los falsos ERE

ANTONIO SALVADOR
SEBASTIÁN TORRES / Sevilla
La juez del caso ERE, Mercedes Alaya, está preparando la imputación de Manuel Chaves y José Antonio Griñán. La juez ultima el envío del caso al Tribunal Supremo, tras pedir que se certifique si los ex presidentes de la Junta de Andalucía, así como cinco ex consejeros más, son aforados. Sigue en **página 10**

21 FEB. 2013 Jueves

ABC.es

El 40% de los jueces secundaron la huelga contra Gallardón

Se suspendieron diez mil vistas y el ministro comunicó que rebajará hasta en un 80% la parte variable de las tasas [28]

Método 3 tenía un dossier etiquetado con las siglas PSC

La Policía halló también un CD con las iniciales de Sánchez Camacho [26]

F. Marco

España coloca deuda en dólares por primera vez en tres años

Economía endurece los requisitos de emisión de deuda autonómica para que acudan al FLA [33]

CURSO DE INGLÉS
Hoy, CD gratis

sexo es vida!

¿PROBLEMAS DE ERECCIÓN?
¿EYACULACIÓN PRECOZ?

BOSTON MEDICAL GROUP

902 907 688

www.boston.es

ABC

El déficit se sitúa por debajo del 7% en 2012

DEBATE SOBRE EL ESTADO DE LA NACIÓN

Rajoy pone en evidencia a Rubalcaba

El presidente destaca que «hoy tenemos futuro» y le dice al líder socialista que no le pide que dimita porque «no me interesa» [Edit. y 18]

Principales iniciativas del Gobierno

Destinará 45.000 millones para créditos a las pequeñas y medianas empresas

Los autónomos no pagarán el IVA hasta que hayan cobrado las facturas

Endurecerá las penas para los casos de corrupción y la prescripción de delitos

FOTO: JAMES GARCIA / ABC

EL PRESIDENTE DESARMA AL LÍDER DEL PSOE

Rubalcaba: «¿Puede gobernar pendiente de un ataque de sinceridad de Bárcenas?»

Rajoy: «Mi partido no ha sido condenado por financiación irregular, el suyo sí»

DUREZA CONTRA LA CORRUPCIÓN

Busca un revulsivo al «caso Bárcenas» y endurece las penas a los políticos corruptos y el control a la financiación de partidos y fundaciones

EL DEBATE CATALÁN

Duran Lleida: «España no saldrá adelante sin resolver la cuestión catalana»

El presidente, tras pronunciar su discurso, ayer en el Congreso

DEBATE DEL ESTADO DE LA NACIÓN

Tras los ajustes, el crecimiento

- Rajoy da por superada la «ruina» socialista y avanza que el déficit de 2012 queda por debajo del 7%
- Presenta una «segunda generación» de reformas
- Aseguró que «España hoy sí tiene futuro»

Edit. y P. Plana, P. 10 a 21

LAS MEDIDAS ECONÓMICAS

- Los autónomos no tendrán que pagar el IVA hasta que cobren la factura
- 45.000 millones en créditos para pymes
- Incentivos fiscales para la contratación de jóvenes

El líder del PSC pidió la abdicación del Rey mientras Rubalcaba daba lecciones de Estado en el Congreso P.22

Documentación de Método 3 acredita que los socialistas catalanes eran clientes de la agencia P.24

¿Qué hacemos con las hamburguesas?

Miles de kilos van a la basura por el ADN de caballo **PÁGINAS 34 y 35**

Los sin papeles siguen sin médico

El seguro anunciado por el Gobierno aún no existe **Página 37**

El Milan acorrala al Barça

Derrota (2-0) en la ida de octavos de la 'Champions' **PÁGINAS 52 y 53**

EL DETERIORO DE LA VIDA POLÍTICA Y ECONÓMICA TENSA EL DEBATE DEL ESTADO DE LA NACIÓN

Rajoy ofrece un pacto para combatir la corrupción acosado por los escándalos

El presidente propone una amplia reforma legal y penal • Evita en todo momento citar el 'caso Bárcenas' • Rubalcaba acepta un acuerdo, pero exige explicaciones sobre el extesorero

Mariano Rajoy recibe el aplauso de los diputados del PP tras su discurso en el debate sobre el estado de la nación. (EP/AGENCIA FRANCE PRESSE)

BERNARDO GARCÍA, Madrid

Mariano Rajoy se enfrentó a su primer debate del estado de la nación como presidente con un discurso basado en los dos problemas que más quebrados de cabeza le ocasionan: la economía y

la corrupción. Para este último ofreció un gran pacto que acompaña con un conjunto de medidas que incluyen dos nuevas leyes (de control económico-financiero de los partidos y de regulación del ejercicio de las funciones políticas), la reforma de dos exist-

entes (Código Penal y Ley de Enjuiciamiento Criminal) y modificaciones en una en transición (Ley de Transparencia).

Lo hizo en un momento delicado para él y su partido, acosado por los escándalos, entre ellos el de su exesorero Luis Bárcenas,

al que evitó mencionar. Alfredo Pérez Rubalcaba (PSOE), Cayo Lara (IU) y Joan Coscubiela (ICV) le pidieron infructuosamente explicaciones sobre el caso. Solo el líder socialista aceptó las medidas propuestas. **PÁGINAS 8 y 9**

EP/AGENCIA FRANCE PRESSE

El informe policial sobre las cuentas suizas del exesorero del PP Luis Bárcenas desmaga las supuestas falsedades con las que este justificó su fortuna. Otro informe de Hacienda destaca un fraude de 1,1 millones de euros solo en 2007. Ambos documentos han sido entregados ayer a la Audiencia Nacional. La Fiscalía aprecia "múltiples y contundentes" indicios de delito en la actividad de Bárcenas. **Página 18**

La policía cree falsas las excusas de Bárcenas sobre el dinero en Suiza

La fiscalía ve indicios de delito "contundentes"

C. S. PÉREZ / J. DOVO, Madrid

El informe policial sobre las cuentas suizas del exesorero del PP Luis Bárcenas desmaga las supuestas falsedades con las que este justificó su fortuna. Otro informe de Hacienda destaca un fraude de 1,1 millones de euros solo en 2007. Ambos documentos han sido entregados ayer a la Audiencia Nacional. La Fiscalía aprecia "múltiples y contundentes" indicios de delito en la actividad de Bárcenas. **Página 18**

El PSC pide al Rey que abdique para hacer la "transición del siglo XXI" **Página 16**

"Hemos evitado el desastre, pero no habrá un minuto de sosiego"

► Rajoy avanza que el déficit de 2012 quedó por debajo del 7%
► Apuesta por la temporalidad para reducir el paro juvenil

"Nada de brotes verdes, subes pasajeras ni anticipos primaverales. La realidad económica es terriblemente dura (...) y no habrá un solo minuto de sosiego". Bajo estas premisas, Mariano Rajoy anunció ayer en el debate sobre el estado de la nación que el déficit del conjunto de las Administraciones públicas de 2012 se quedó por debajo del 7% del

PIB "en plena recesión" (la economía española retrocedió un 1,4% el año pasado).

De esta manera, España incumplirá el objetivo de déficit fijado por Bruselas para ese ejercicio. El Gobierno tenía que limitar el desfase entre gastos e ingresos presupuestarios al 6,3% del PIB, aunque Bruselas ya ha dado señales de que cualquier

cifra por debajo del 7% se considerará aceptable.

El presidente del Gobierno volvió a poner sobre la mesa la posibilidad de que los autónomos y las pymes aplacen el pago del IVA a Hacienda hasta que cobren la factura. Para combatir el 55% de desempleo juvenil, el Ejecutivo impulsará la contratación temporal. **PÁGINAS 10 y 11**

NUEVA YORK 2013
5 días / 3 noches
Salidas diarias con American Airlines desde Madrid, Barcelona, Bilbao, Málaga, Valencia, Vigo y Palma de Mallorca.
H. The Midford Times Square TURISTAS
desde **866€** NOCHE EXTRA **52€**
Incluye: Visita del alto y bajo Manhattan.
Precio desde por persona en habitación doble válida para salidas en febrero y marzo. Incluye traslado y desayuno. No válido para viajar entre el 27 y 31 de marzo, obligatorio pasar noche sábado. Suma de gestión por reserva en InfoVIAJES 10€.
NAUTALIA 902 811 811 | nautalivaj.es.com | 200 oficinas en España

LA VANGUARDIA

FUNDADA EN 1881 POR DON CARLOS Y DON BARTOLOMÉ GODÓ

El planeta más pequeño del universo

TENDENCIAS 28 Y 29

OLIVER MORIN / AP

El Barça, obligado a la proeza para seguir en la Champions

DEPORTES 48 A 51

DEBATE SOBRE EL ESTADO DE LA NACIÓN POLÍTICA 12 A 18 Y EDITORIAL

Abocados al diálogo

► Rajoy anuncia una segunda ola de medidas de estímulo económico

► El presidente plantea al PSOE endurecer las leyes anticorrupción

► Rubalcaba ataca al PP, pero se abre a pactos por el empleo y la regeneración

► Duran pide respeto a la "voluntad democrática" del pueblo de Catalunya

ARTÍCULOS DE JORDI BARBETA, ENRIC JULIANA, MANEL PÉREZ, JOSÉ ANTONIO ZARZALEJOS, FERNANDO ÓNEGA Y FERNANDO VALLESPIÁN

DAVID DUCH

"Ya tenemos la cabeza fuera del agua". Con esta frase resumió Rajoy la situación económica española. El presidente también admitió que la Constitución se puede cambiar, pero ahora no lo estima oportuno

Navarro sorprende al PSOE al pedir la abdicación del Rey

● El líder del PSC reclama que el Príncipe dirija la "segunda transición", aunque se define "republicano"

"Estoy completamente convencido de que es necesario su relevo". Así se refirió ayer Pere Navarro, líder del PSC, al

Rey. El PSOE enseguida reaccionó asegurando que "no comparte" esa afirmación, que ve "inadecuada". **POLÍTICA 19**

La Policía requisita una carpeta con datos del PSC a Método 3

- En el registro de la agencia de detectives se han hallado informes sobre políticos
- Los investigadores se centran en audios y videos encontrados en discos duros

Entre el material intervenido a Método 3, figura una carpeta del PSC, así como expedientes sobre políticos y diversos documentos de audio y video en discos duros. También se ha hallado el archivo de Elisenda Villena, jefa de operaciones de la agencia. **POLÍTICA 20**

El conseller Gordó sale en defensa de Xavier Martorell

EL MUNDO

JUEVES 21 DE FEBRERO DE 2013. AÑO XXIV. NÚMERO: 8462. EDICIÓN MADRID. PRECIO: 1,30 €.

El ex preso más antiguo, reincidente

Montes Neiro detenido por robar cuatro millones en joyas / [Página 20](#)

Haneke: del Teatro Real a los Oscar

El director de 'Così fan tutte' y 'Amour' se sincera / [Página 45](#)

El Barça sale herido de San Siro

Cae 2-0 ante el Milan con un polémico primer gol / [Página 39](#)

Rubalcaba levanta a Rajoy

El líder del PSOE criticó todas las políticas de ajuste y el presidente le replicó que eran una «rectificación» del mal gobierno anterior

«No pido su dimisión, no me interesa», replicó Rajoy cuando Rubalcaba insinuó que estaba pidiendo que deje la dirección socialista

Duran Lleida advierte que «el enfrentamiento irá creciendo»; Rosa Díez pide la reforma de la Constitución y Cayo Lara que se convoquen elecciones

MARISA CRUZ / Madrid
«Ahora empezamos a sacar la cabeza del agua»; «no abandonaremos el esfuerzo antes de que España esté recuperada [...]; hemos conquistado la oportunidad de poder plantearnos el futuro». Con estas palabras resumió ayer Mariano Rajoy su primera intervención en el Debate sobre el estado de la Nación.

El presidente se mostró firme, demolidor incluso, frente a un Rubalcaba que intentó ser el portavoz

Rajoy anuncia 45.000 millones en créditos a pymes y facilidades para el pago del IVA

[Página 12](#)

del malestar de la calle, y que lo que realmente logró fue levantar a su rival, despertarle e incitarle a desplegar propuestas y a exhibir datos para desmontar los reproches.

El choque entre ambos fue frontal en lo económico. Ahí las posturas se mantienen irreconciliables. Sin embargo, en la lucha contra la corrupción, pese a las pullas cruzadas, se vislumbró terreno para el entendimiento.

[Sigue en página 4](#)
[Editorial en página 3](#)

El presidente del Gobierno saluda a la bancada 'popular', ayer, en el Debate del estado de la Nación. / ALBERTO CUELLAR

Navarro abre otro frente en el PSOE al reclamar la abdicación del Rey

El líder de los socialistas catalanes se ratifica tras ser desautorizado por Ferraz

LEONOR MAYOR / Barcelona
El PSOE y el PSC tenían hasta ayer una seria discrepancia. Los primeros están en contra del derecho a decidir. Los segundos, a favor. Desde ayer, tienen dos. El líder

del PSC, Pere Navarro, ha abierto un nuevo frente al asegurar que quiere que el Rey abdique. El PSOE «no comparte en absoluto» esa petición, que considera «fuera de lugar». [Sigue en página 19](#)

Descubren en el registro de Método 3 una carpeta con el membrete de 'PSC-Zaragoza'

FERNANDO LÁZARO / Madrid
La Policía ha localizado en el registro de la sede central de Método 3 en Barcelona una carpeta de documentos con el membrete de «PSC-Zaragoza». José Zaragoza, ex secretario de organización del PSC y diputado, figura entre los sospechosos de haber contratado a esta empresa para grabar el almuerzo entre la líder del PP catalán, Alicia Sánchez Camacho, y la ex novia de Jordi Pujol Ferrusola, Victoria Alvarez. [Sigue en página 14](#)

Antifraude cree «inveraz» la declaración de Bárcenas y «sin ningún efecto»

MARÍA PERAL / Madrid
La Oficina Nacional de Investigación del Fraude ha concluido que la declaración tributaria especial presentada a finales del pasado año por Luis Bárcenas a través de la sociedad Tessedul «es inveraz» y «no surte efectos de regularización de la situación tributaria ni penal». [Sigue en página 16](#)

Hunosa acusa al 'rey del carbón' de la desaparición de 500.000 toneladas

Victorino Alonso alega que el exceso de lluvias ha mermado el mineral que él almacenaba para el Estado [Página 34](#)

www.ingdirect.es
901 020 040
Y en tu oficina

Cuenta NÓMINA

CUENTA NÓMINA
o lo que es lo mismo;
CUENTA SIN
COMISIONES

ING DIRECT
Fresh Banking

ING DIRECT S.A. forma parte del grupo de entidades del Sistema de Garantía de Depósitos Español.

Anàlisi de les portades

<i>Fet</i>	Estrena AVE Barcelona – França (09/01/2013)				
Diari	ABC	La Razón	El País	La Vanguardia	El Mundo
Títol	España mima a Cataluña	Mas evitó el soberanismo en el AVE mientras aprobaba su Hacienda Pública	La brecha entre Mas y Rajoy se ahonda	Despega el AVE en Francia	Mas signora la mano tendida por Rajoy y por el Príncipe
Font	Propi diari	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional
Grandària	Portada sencera	Gran	Mitjana	Mitjana	Mitjana
Situació en portada	Superior central	Central central	Central central	Central central	Central esquerra
Angle	Contrapicat	Normal	Normal	Normal	Normal
Posició de l'objecte/subjecte	Tres quarts	Perfil	Frontal	Perfil	Perfil
Enquadrament o pla	Pla sencer	Pla mitjà	Pla mitjà	Pla mitjà	Pla mitjà
Composició	Asimètrica	Simètrica	Simètrica	Simètrica	Asimètrica
Distància focal	Normal	Normal	Normal	Normal	Normal
Enfocament/ profunditat de camp	Total	Total	Total	Total	Total
Color	Color fred	Color fred	Color fred	Color fred	Color fred
Tema	Política	Política	Política	Política	Política
Valor periodístic predominant	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat
Valor expressiu predominant	Espontaneïtat	Inclusió de persones	Posat	Inclusió de persones	Posat
Protagonista	Polític PP	Polítics de diferent ideologia	Polítics de diferent ideologia	Polítics de diferent ideologia	Polítics de diferent ideologia
Figures retòriques	Ironia	Antítesi	Antítesi	Cap figura	Cap figura
Orientació	Negativa	Negativa	Negativa	Neutre	Negativa
Elements periodístics predominants	Proxèmic	Proxèmic	Kinèsic	Proxèmic	Kinèsic

<i>Fet</i>	Negativa del Tribunal Constitucional a la declaració de sobirania de Catalunya (09/05/2013)				
<i>Diari</i>	ABC	La Razón	El País	La Vanguardia	El Mundo
<i>Títol</i>	Suspendida	Burla a España	El Constitucional deja sin efecto la declaración de soberanía de Cataluña	El TC suspende la declaración soberanista del Parlament	Mas antepone 'las urnas' a la ley para desobedecer al TC
<i>Font</i>	Propi diari	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional
<i>Grandària</i>	Gran	Gran	Mitjana	Mitjana	Mitjana
<i>Situació en portada</i>	Superior central	Superior central	Central central	Central esquerra	Central central
<i>Angle</i>	Normal	Normal	Contrapicat	Contrapicat	Normal
<i>Posició de l'objecte/subjecte</i>	Frontal	Tres quarts	Frontal	Tres quarts	Perfil
<i>Enquadrament o pla</i>	Pla mitjà	Pla general conjunt	Pla sencer	Pla general/llarg	Pla mitjà
<i>Composició</i>	Simètrica	Asimètrica	Simètrica	Simètrica	Asimètrica
<i>Distància focal</i>	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Teleobjectiu
<i>Enfocament/ profunditat de camp</i>	Selectiu	Selectiu	Total	Selectiu	Selectiu
<i>Color</i>	Blanc i negre	Color neutre	Color fred	Color neutre	Color neutre
<i>Tema</i>	Política	Política	Política	Política	Política
<i>Valor periodístic predominant</i>	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció
<i>Valor expressiu predominant</i>	Inclusió de persones	Espontaneïtat	Inclusió de persones	Inclusió de persones	Posat
<i>Protagonista</i>	Polític nacionalista	Polític nacionalista	Polític nacionalista	Polític PP	Polític nacionalista
<i>Figures retòriques</i>	Ironia	Ironia	Cap figura	Cap figura	Ironia
<i>Orientació</i>	Negativa	Negativa	Neutre	Neutre	Negativa
<i>Elements periodístics predominants</i>	Proxèmic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Proxèmic

<i>Fet</i>	Diada de Catalunya. L'endemà de la via catalana (12/09/2013)				
<i>Diari</i>	ABC	La Razón	El País	La Vanguardia	El Mundo
<i>Títol</i>	El desafío de la diada. El juego se les va de las manos	No nos dividirán	El independentismo catalán exhibe su fuerza para acelerar la consulta	Via desbordada	Cataluña encadenada
<i>Font</i>	Propi diari	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional
<i>Grandària</i>	Portada sencera	Gran	Mitjana	Gran	Mitjana
<i>Situació en portada</i>	Central central	Central central	Superior central	Central central	Central central
<i>Angle</i>	Normal	Contrapicat	Picat	Picat	Contrapicat
<i>Posició de l'objecte/subjecte</i>	Frontal	Frontal	D'esquena	Frontal	Tres quarts
<i>Enquadrament o pla</i>	Pla mitjà	Pla detall	Pla general conjunt	Pla general/llarg	Pla americà
<i>Composició</i>	Simètrica	Simètrica	Simètrica	Asimètrica	Asimètrica
<i>Distància focal</i>	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Normal	Normal	Teleobjectiu
<i>Enfocament/ profunditat de camp</i>	Total	Total	Total	Total	Total
<i>Color</i>	Color càlid	Color neutre	Color càlid	Color càlid	Color neutre
<i>Tema</i>	Política	Política	Política	Política	Política
<i>Valor periodístic predominant</i>	Conflicte	Conflicte	Conflicte	Conflicte	Prominència de personalitat
<i>Valor expressiu predominant</i>	Posat	Manifestació de sentiments	Manifestació de sentiments	Manifestació de sentiments	Inclusió de persones
<i>Protagonista</i>	Polític nacionalista	Altres	Sector popular	Sector popular	Polític nacionalista
<i>Figures retòriques</i>	Metàfora	Antítesi	Cap figura	Hipèrbole	Metàfora
<i>Orientació</i>	Negativa	Negativa	Neutre	Neutre	Negativa
<i>Elements periodístics predominants</i>	Proxèmic	Cultural	Cultural	Cultural	Kinèsic

<i>Fet</i>	Fracàs de la candidatura de les Olimpíades de Madrid 2020 (08/09/2013)				
<i>Diari</i>	ABC	La Razón	El País	La Vanguardia	El Mundo
<i>Títol</i>	Demasiado castigo	Tongo olímpico	Madrid sufre su tercera derrota consecutiva en la carrera olímpica	Gran decepción	La gran decepción
<i>Font</i>	Agència internacional	Agència internacional	Propi diari	Propi diari	Propi diari
<i>Grandària</i>	Portada sencera	Gran	Mitjana	Mitjana	Mitjana
<i>Situació en portada</i>	Central central	Superior central	Central esquerra	Central dreta	Central central
<i>Angle</i>	Normal	Normal	Normal	Normal	Normal
<i>Posició de l'objecte/subjecte</i>	Frontal	Tres quarts	Frontal	Frontal	Frontal
<i>Enquadrament o pla</i>	Pla mitjà	Pla mitjà	Pla mitjà	Pla mitjà	Pla mitjà
<i>Composició</i>	Asimètrica	Simètrica	Simètrica	Simètrica	Asimètrica
<i>Distància focal</i>	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Normal	Teleobjectiu
<i>Enfocament/ profunditat de camp</i>	Total	Selectiu	Selectiu	Selectiu	Selectiu
<i>Color</i>	Color neutre	Color càlid	Color càlid	Color càlid	Color fred
<i>Tema</i>	Política	Esports	Esports	Esports	Política
<i>Valor periodístic predominant</i>	Prominència de càrrec o funció	Conseqüència	Conseqüència	Conseqüència	Prominència de càrrec o funció
<i>Valor expressiu predominant</i>	Inclusió de persones	Manifestació de sentiments	Manifestació de sentiments	Manifestació de sentiments	Inclusió de persones
<i>Protagonista</i>	Altres	Sector popular	Sector popular	Sector popular	Altres
<i>Figures retòriques</i>	Hipèrbole	Hipèrbole	Cap figura	Hipèrbole	Hipèrbole
<i>Orientació</i>	Negativa	Negativa	Negativa	Negativa	Negativa
<i>Elements periodístics predominants</i>	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic

<i>Fet</i>	Violència a Egipte, "dia de la ira" (17/08/2013)				
<i>Diari</i>	ABC	La Razón	El País	La Vanguardia	El Mundo
<i>Títol</i>	La ira no tiene fin	La violencia arrasa las calles en Egipto el "día de la ira"	La violencia desborda Egipto en un "viernes de la ira" sangriento	El "viernes de la ira" desata otro baño de sangre en Egipto	El "viernes de la ira" islamista desemboca en otra matanza
<i>Font</i>	Agència internacional	No definida	Agència internacional	Agència internacional	Propi diari
<i>Grandària</i>	Portada sencera	Petita	Gran	Gran	Mitjana
<i>Situació en portada</i>	Central central	Inferior esquerra	Superior central	Central central	Superior dreta
<i>Angle</i>	Normal	Normal	Contrapicat	Contrapicat	Picat
<i>Posició de l'objecte/subjecte</i>	Frontal	Frontal	Frontal	Frontal	Perfil
<i>Enquadrament o pla</i>	Pla mitjà curt	Pla general conjunt	Pla mitjà	Pla general conjunt	Pla general conjunt
<i>Composició</i>	Asimètrica	Asimètrica	Simètrica	Simètrica	Asimètrica
<i>Distància focal</i>	Normal	Normal	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Normal
<i>Enfocament/ profunditat de camp</i>	Selectiu	Total	Selectiu	Total	Total
<i>Color</i>	Color fred	Color càlid	Color fred	Color càlid	Color fred
<i>Tema</i>	Problemes socials	Problemes socials	Problemes socials	Problemes socials	Problemes socials
<i>Valor periodístic predominant</i>	Conflicte	Conflicte	Conflicte	Conflicte	Conflicte
<i>Valor expressiu predominant</i>	Espontaneïtat	Espontaneïtat	Espontaneïtat	Acció	Espontaneïtat
<i>Protagonista</i>	Sector popular	Sector popular	Sector popular	Altres	Sector popular
<i>Figures retòriques</i>	Cap figura	Cap figura	Cap figura	Cap figura	Cap figura
<i>Orientació</i>	Negativa	Negativa	Negativa	Negativa	Negativa
<i>Elements periodístics predominants</i>	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic

<i>Fet</i>	Mort d'Hugo Chávez (06/03/2013)				
<i>Diari</i>	ABC	La Razón	El País	La Vanguardia	El Mundo
<i>Títol</i>	Muere Chávez	Chávez. Muerte del caudillo	La enfermedad derrota a Chávez	La muerte de Chávez sacude a Venezuela	Maduro convierte la muerte de Chávez en un asesinato imperialista
<i>Font</i>	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional
<i>Grandària</i>	Portada sencera	Gran	Mitjana	Gran	Gran
<i>Situació en portada</i>	Central central	Superior central	Central central	Central central	Central esquerra
<i>Angle</i>	Contrapicat	Normal	Contrapicat	Normal	Normal
<i>Posició de l'objecte/subjecte</i>	Perfil	Frontal	Perfil	Frontal	Frontal
<i>Enquadrament o pla</i>	Primer pla	Primeríssim primer pla	Primer pla	Primer pla	Pla general conjunt
<i>Composició</i>	Simètrica	Simètrica	Asimètrica	Simètrica	Simètrica
<i>Distància focal</i>	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Normal
<i>Enfocament/ profunditat de camp</i>	Total	Selectiu	Total	Selectiu	Total
<i>Color</i>	Color càlid	Color fred	Color neutre	Color càlid	Color càlid
<i>Tema</i>	Política	Política	Política	Política	Política
<i>Valor periodístic predominant</i>	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat
<i>Valor expressiu predominant</i>	Manifestació de sentiments	Manifestació de sentiments	Posat	Posat	Espontaneïtat
<i>Protagonista</i>	Altres	Altres	Altres	Altres	Altres
<i>Figures retòriques</i>	Metàfora	Metàfora	Paradoxa	Cap figura	Hipèrbole
<i>Orientació</i>	Neutre	Negativa	Negativa	Neutre	Negativa
<i>Elements periodístics predominants</i>	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic

<i>Fet</i>	Renúncia de Benedicte XVI (12/02/2013)				
Diari	ABC	La Razón	El País	La Vanguardia	El Mundo
Títol	El Papa libre	Huérfanos del Papa	Benedicto XVI, solo y sin fuerzas, renuncia por sorpresa a su pontificado	Benedicto XVI entra en la historia	Benedicto XVI rompe la tradición de que el Papa muere 'en la cruz'
Font	Agència internacional	No definida	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional
Grandària	Portada sencera	Portada sencera	Mitjana	Gran	Mitjana
Situació en portada	Central central	Central central	Central esquerra	Superior central	Central dreta
Angle	Normal	Normal	Normal	Normal	Normal
Posició de l'objecte/subjecte	D'esquena	Perfil	Tres quarts	Frontal	Tres quarts
Enquadrament o pla	Pla mitjà	Pla mitjà	Pla general conjunt	Pla mitjà	Pla general conjunt
Composició	Simètrica	Simètrica	Asimètrica	Asimètrica	Asimètrica
Distància focal	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Normal	Teleobjectiu	Normal
Enfocament/ profunditat de camp	Selectiu	Selectiu	Total	Total	Total
Color	Color fred	Color càlid	Color càlid	Color càlid	Color càlid
Tema	Religió	Religió	Religió	Religió	Religió
Valor periodístic predominant	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció
Valor expressiu predominant	Posat	Posat	Acció	Acció	Acció
Protagonista	Altres	Altres	Altres	Altres	Altres
Figures retòriques	Metàfora	Cap figura	Cap figura	Cap figura	Cap figura
Orientació	Neutre	Negativa	Negativa	Positiva	Negativa
Elements periodístics predominants	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic

<i>Fet</i>	Rajoy reconeix el seu error amb Bárcenas (02/08/2013)				
Diari	ABC	La Razón	El País	La Vanguardia	El Mundo
Títol	Rajoy resiste la cacería por el caso Bárcenas	Rajoy vence a Rubalbárcenas	Rajoy reconoce su "equivocación" por confiar en Bárcenas pero rechaza dimitir	Rajoy: "Me equivoque pero no soy culpable"	Rajoy atrapado por Rajoy
Font	Propi diari	No definida	Propi diari	Propi diari	Agència internacional
Grandària	Portada sencera	Portada sencera	Mitjana	Mitjana	Mitjana
Situació en portada	Central central	Central central	Central central	Central dreta	Central central
Angle	Normal	Normal	Normal	Contrapicat	Normal
Posició de l'objecte/subjecte	Tres quarts	Tres quarts	Tres quarts	Tres quarts	Tres quarts
Enquadrament o pla	Pla mitjà	Primer pla	Pla americà	Pla mitjà	Primer pla
Composició	Asimètrica	Asimètrica	Asimètrica	Asimètrica	Simètrica
Distància focal	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Normal	Teleobjectiu	Teleobjectiu
Enfocament/ profunditat de camp	Selectiu	Selectiu	Total	Selectiu	Selectiu
Color	Color càlid	Color neutre	Color fred	Color càlid	Color càlid
Tema	Política	Política	Política	Política	Política
Valor periodístic predominant	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció
Valor expressiu predominant	Posat	Posat	Inclusió de persones	Posat	Espontaneïtat
Protagonista	Polític PP	Polític PP	Polític PP	Polític PP	Polític PP
Figures retòriques	Metàfora	Paradoxa	Cap figura	Metàfora	Paradoxa
Orientació	Positiva	Positiva	Neutre	Negativa	Negativa
Elements periodístics predominants	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic

<i>Fet</i>	Mort de Nelson Mandela (06/12/2013)				
<i>Diari</i>	ABC	La Razón	El País	La Vanguardia	El Mundo
<i>Títol</i>	Adiós a un héroe del siglo XX	Mandela frente a la historia	El hombre que derrotó al racismo	Adiós a Mandela	Adiós al libertador
<i>Font</i>	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional	Agència internacional
<i>Grandària</i>	Portada sencera	Gran	Mitjana	Mitjana	Mitjana
<i>Situació en portada</i>	Central central	Superior central	Central central	Central esquerra	Superior esquerra
<i>Angle</i>	Normal	Normal	Normal	Normal	Normal
<i>Posició de l'objecte/subjecte</i>	Tres quarts	Frontal	Frontal	Frontal	Frontal
<i>Enquadrament o pla</i>	Primeríssim primer pla	Pla detall	Primer pla	Pla general/llarg	Pla mitjà
<i>Composició</i>	Simètrica	Asimètrica	Simètrica	Asimètrica	Asimètrica
<i>Distància focal</i>	Teleobjectiu	Normal	Normal	Teleobjectiu	Teleobjectiu
<i>Enfocament/ profunditat de camp</i>	Selectiu	Selectiu	Total	Selectiu	Selectiu
<i>Color</i>	Color neutre	Blanc i negre	Blanc i negre	Color càlid	Color fred
<i>Tema</i>	Fet històric	Fet històric	Fet històric	Fet històric	Fet històric
<i>Valor periodístic predominant</i>	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat	Prominència de personalitat
<i>Valor expressiu predominant</i>	Manifestació de sentiments	Posat	Posat	Posat	Posat
<i>Protagonista</i>	Altres	Altres	Altres	Altres	Altres
<i>Figures retòriques</i>	Cap figura	Metàfora	Metàfora	Cap figura	Cap figura
<i>Orientació</i>	Positiva	Positiva	Positiva	Neutre	Neutre
<i>Elements periodístics predominants</i>	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic	Kinèsic

<i>Fet</i>	Rajoy anuncia un creixement de l'economia espanyola (21/02/2013)				
Diari	ABC	La Razón	El País	La Vanguardia	El Mundo
Títol	Rajoy pone en evidencia a Rubalcaba	Tras los ajustes, el crecimiento	Rajoy ofrece un pacto para combatir la corrupción acosado por los escándalos	Abogados al diálogo	Rubalcaba levanta a Rajoy
Font	Propi diari	No definida	Propi diari	Propi diari	Propi diari
Grandària	Gran	Gran	Mitjana	Mitjana	Mitjana
Situació en portada	Central dreta	Superior central	Central esquerra	Central esquerra	Central central
Angle	Normal	Contrapicat	Normal	Normal	Contrapicat
Posició de l'objecte/subjecte	Tres quarts	Frontal	Tres quarts	Tres quarts	Tres quarts
Enquadrament o pla	Pla mitjà	Pla mitjà	Pla mitjà	Pla mitjà curt	Pla americà
Composició	Asimètrica	Asimètrica	Simètrica	Asimètrica	Asimètrica
Distància focal	Normal	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Teleobjectiu	Normal
Enfocament/ profunditat de camp	Selectiu	Selectiu	Total	Selectiu	Total
Color	Color fred	Color fred	Color fred	Color neutre	Color neutre
Tema	Política	Política	Política	Política	Política
Valor periodístic predominant	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció	Prominència de càrrec o funció
Valor expressiu predominant	Posat	Posat	Acció	Posat	Posat
Protagonista	Polític PP	Polític PP	Polític PP	Polític PP	Polític PP
Figures retòriques	Hipèrbole	Cap figura	Cap figura	Cap figura	Metàfora
Orientació	Positiva	Positiva	Positiva	Positiva	Positiva
Elements periodístics predominants	Kinèsic	Kinèsic	Proxèmic	Kinèsic	Kinèsic